

A REFORMÁTUS GIMNÁZIUM
ÉVKÖNYVE

SÁROSPATAK
1531-2001

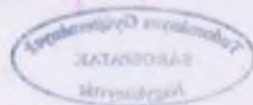
b. 61,593.

A SÁROSPATAKI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM
GIMNÁZIUMÁNAK

ÉVKÖNYVE

Készült
az iskola fennállásának
470. esztendejében

Sárospatak 2001

Összeállította:
Sinkóné Tóth Zsuzsanna

Munkatársak:
Dr. Lénárt Attila igazgató
Dr. Erdei Pálné igazgatóhelyettes
Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó igazgatóhelyettes
Boros Attila
Bódi Gézáné
Tóth Györgyné
Leskó Gáborné

Köteterv, borító:
Borsi Antal
Ferenczfi Zoltán

Fényképek:
Boros Attila
Gombos Levente

Nyomdai előkészítés:
Laczó Éva

Nyomdai munkálatok:
Sárospataki Nyomda Kft.

Köszöntő

*„Ha az Úr nem építi a házat,
hiába dolgoznak azon annak építői”
(Zsolt.127.1)*

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma 2001-ben 470 éves.

1531-ben Sárospatakon Isten kegyelméből protestáns iskola született. Magyar földön, Mohács után, a romlás századában, a nemzethalál árnyékában új teremtésként facemete eresztett gyökeret, amely azóta hatalmas fává terebélyesedett. Lombkoronájában csodálatos gyümölcsökkel: a tudás, a hit, az emberség és a szeretet gyümölcseivel. Az Evangélium forrásvidékén az örök élet vize táplálta a fa gyökereit, – kertésze a Mindenható Isten. S jöttek a viharok, üldöztetések, élet-halál küzdelmek, – a faágakat villámok tördelték, a fa törzsét gyakran hasogatták gyilkos fejszecsapások, de a gyökér mindig új hajtást nevelt s él ma is – egészséges termést érlelve minden évben -, s tíz év óta újból a Tiszáninneri Református Egyházkerület fenntartásában működik.

470 év! Lélekemelő kimondani! Legalább 10 emberöltőnyi idő. Az arasznyi emberélet viszonylatában felfoghatatlanul sok, csaknem öt évszázad. Isten művében csak egy pillanat. S mégis mennyi történet, mennyi élet, szellem, lélek bölcsője ez az Alma Mater! Egyike az ország legrégebbi oktatási intézményeinek, a világon egyedülálló szellemiség jellemzi, ami hagyománytisztelőt és haladást, minőséget, istenfélelmet, összetartást, intelligenciát, az elesettek iránti cselekvő szeretetet, magyarságtudatot, áldozatvállalást jelent; az ódon falakat, az iskolakertet; Rákóczi György, Bessenyei, Kazinczy, Szemere, Kossuth, Móricz szellemét; tudást, kultúrát, erkölcsöt, – s hűséget a Bodrog-parti Athén iránt!

Édesapámat két témáról hallottam szinte vallásos áhítattal megnyilatkozni. Istenről és – bocsátassék meg nekem a párhuzam – a Sárospatakon eltöltött diákévekről. A PATAKI ISKOLA (csupa nagybetűvel), a pataki diák az ő visszaemlékezéseiben előttem úgy jelent meg, mint valamiféle különleges, szinte földöntúli csoda, elérhetetlen magasságokban. Pataki diákká válni – rangot, büszkeséget, kiválasztottságot jelentett nekem. Így nézek ma is rá! Büszkén és elfogultan, s biztos vagyok abban, hogy igazam van, mert a Református Gimnázium nemcsak számomra, de minden öregdiák számára az iskola. Egyetlen! Tudósok, felfedezők, írók, zenészek, tanárok, orvosok, szakemberek, világhírességek éreznek így s ezreknek a szíve dobban meg, amikor felcsendül az ének: „Bodrog partján van egy város, én is laktam benne...”

Minden bizonnyal így lesz ez évszázadok múltán is a Mindenható Isten akaratából és kegyelméből.

Ő segítse ezt az iskolát, hogy legyenek a hagyományokhoz méltó diákjai, tudós tanárai, s olyan lakói mindenkor, akik számára zsinórmértéket jelent a Bibliából választott jelmondat: „Féljétek az Istent és néki adjatok dicsőséget!” (Jel. 14:7.)

*Dr. Lénárt Attila
igazgató*

Iskolazászló

10 évvel azután, hogy a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma visszakerült a Tiszáninneni Református Egyházkerület irányítása alá, az iskola zászlót készíttetett. Ilyen tervezésű zászlója az Alma Maternek még nem volt. A színe az ősi vörös-kék. Az egyik oldalon arannyal hímezve az iskola neve olvasható: Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, közepén a Magyar Köztársaság koronás címerével. A másik oldalon az iskola jelmondata: Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget. Középen látható az angyalos címer. Avatása után a zászló minden jelentős iskolai ünnepségen jelen lesz, hogy igazi jelképpé váljon a két oldal szimbóluma, tanítva istenfélelemre és hazaszeretetre. A zászló első, fehér színű szalagjának arannyal hímezett felirata: Készült az Úrnak 2000. esztendejében; Tisztelet az Alma Maternek

Iskolánk története

1531 – 2001

A sárospataki protestáns iskolát a hagyományok szerint öt évvel a tragikus kimenetelű mohácsi csata után, 1531-ben alapították *gróf Perényi Péter* koronaőr, a pataki vár ura hathatós támogatásával. Ő ekkoriban lett a lutheri reformáció híve, és mivel Patakon már a XV. század közepén kiváló városi plébániai iskola működött, ahol többek között olyan híres ember is tanult, mint *Szalkai László* esztergomi érsek, kézenfekvő volt, hogy az „új hiten lévők” is létrehozzák „az egyház veteményeskertjét.”

Iskolánk első ismert rektora *Kopácsi István* volt, aki ferences gvardiánból lett előbb a lutheri, majd a helvét reformáció követője. Első igazi tanára pedig *Szikszai Fabricius Balázs* lett, aki 1561-ben került Sárospatakra. Ő már a reformáció kálvini irányának feltétlen híve volt. Ekkor a pataki iskola már „*celebris schola*” volt, vagyis gimnázium, ahonnan külföldi akadémiákra lehetett menni továbbtanulni. Az iskola patrónusai, fenntartói a pataki vár református vallású földesurai voltak évszázadokon át: a *Perényiek*, a *Dobók*, a *Lorántffy* és a *Rákóczi* családok.

I. Rákóczi György erdélyi fejedelem elődeit felülmúlóan gondoskodott a tanárok és a diákok javadalmazásáról: megkétszerezte a tanárok számát, több diákot küldött ösztöndíjjal külföldi egyetemekre, gyarapította a kollégiumi könyvtárat, új épületeket építtetett és 1621-ben kiadta az iskola első törvénykönyvét, amelyben szabályozta a tanítás rendjét, a diákok jogait és kötelességeit. A fejedelem 1648-ban bekövetkezett halála után feleségére, Lorántffy Zsuzsannára maradt az a feladat, hogy a Kollégiumot továbbfejlessze.

Lorántffy Zsuzsanna fejedelemasszony (1600-1660) férje végakarátának tekintette a Kollégiumról való gondoskodást: négy új tantermet építtetett, négy tanár fizetéséről saját jövedelméből gondoskodott. *Tolnai Dali János* igazgató javaslatára Sárospatakra hívta a kor leghíresebb és legkiválóbb pedagógusát, **Comenius Amos Jánost** azzal a feladattal, hogy a Kollégiumot európai szintű főiskolává szervezze. 1650-1654 között Comenius nyomdát létesített, itt alkotta meg a szemléltető oktatás úttörő kézikönyvét, az *Orbis Sensualium Pictus*t (A látható világ képekben), itt készítette el a 8 iskoladramát tartalmazó *Schola Ludus*t. Comenius szellemi hatása nyomán a pataki Kollégium soha nem látott virágzást élt meg.

Lorántffy Zsuzsanna halála után gyökeresen megváltozott a Kollégium helyzete: hosszú időre megromlottak a létfeltételei. II. Rákóczi György erdélyi fejedelem özvegye, **Báthori Zsófia** (1629-1680) fiával, I. Rákóczi Ferencsel együtt sietve követte a Habsburg-hű főnemeseket abban, hogy rekatolizált (visszatért a katolikus hitre) s az ellenreformáció készséges támogatója lett. Túlbulgóságában vagy félelmében – hogy a Wesselényi-féle összeesküvésben kulcsszerepet játszó fiát megmentse a halálbüntetéstől – odáig ment, hogy 1671. október 20-án katonasággal elűzte a református iskolát Sárospatakról, az épületet pedig a jezsuitáknak adta. A több mint 5000 kötetet tartalmazó könyvtár is a jezsuiták kezébe került, s nagyobb része szétszóródott. A nagyobb diákok – szekerekre rakva értékesebb taneszközeiket, a könyveket és a nyomdai felszereléseket – **Buzinkai Mihály** és **Pósházi János** tanárok vezetésével először Debrecenbe, majd onnan **Apafy Mihály erdélyi fejedelem** hozzájárulásával Gyulafehérvárra vándoroltak, ahol több mint 10 éven át folytatták tanulmányukat. Az Erdélybe menekült iskola sorsa továbbra is hányattatás volt: végül is 1718-ban beolvadt a marosvásárhelyi református Kollégiumba. A pataki Kollégium csak 1682-ben tudta újra megnyitni

kapuit Thököly Imre sikeres szabadságharcának idején, de annak bukása után 1687-ben újra menekülni kellett, ezúttal Göncre, majd Kassára. 1674-ben a pozsonyi vértörvényszék 22 pataki diákot ítél el, közülük tizenkettőt gályarabságra.

A bujdosó Kollégium Sárospatakra való visszatérésének lehetőségét a Rákóczi-szabadságharc hozta meg: 1703. szeptember 2-án Orosz Pál, **II. Rákóczi Ferenc** ezereskapitánya elfoglalja Patakot, és a fejedelem megbízásából visszaadja a Kollégiumot a reformátusoknak. 1705 elejére Csécsi János tanár vezetésével a diákok visszatérnek Patakra. Azonban a szabadságharc bukása után az ellenreformáció újra támadni kezdett: a jezsuiták minden áron meg akarták szerezni a Kollégiumot. III. Károly király azonban a protestáns uralkodók nyomására meghagyta azt a reformátusoknak.

1708-ban *Simándi István*, „a pataki mágus” hazatért Hollandiából, ahol egyetemi tanulmányokat folytatott, sok korszerű fizikai eszközt hozott magával, s ő lett Magyarországon a kísérleti természet-tudományos oktatás megalapozója. Kísérleti eszközei ma is láthatók az iskolamúzeumban.

A Rákóczi-szabadságharc bukása után osztrák főnemesek lettek a pataki vár urai, akik nem törődtek az iskolával. A Kollégium patrónusok nélkül maradt, ettől kezdve adományokból próbálta magát fenntartani. 1730-ban bevezették a rendszeres szuplikálást: a nagy ünnepek alkalmával az iskola diákjai bejárták a falvakat, s adományokat gyűjtöttek a Kollégium javára. A tehetős nemesi családok alapítványokat tettek, ezek hozadékából működtették az iskolát. A diákok létszáma a XVIII. század folyamán 1000-1250 között mozgott: 100 fő körüli elemi iskolás, 800-850 gimnazista és 200-250 főiskolás diákja volt az iskolának, az utóbbiak kétharmada tógátus (papi pályára készülő). A diákok közül 60 %-a nemesi, 20-25 %-a polgári, 15%-a papi vagy tanítói családból származott, arisztokrata családból nem volt egyetlen diák sem.

A bekerülő kisdíák 2 évig tanulta az elemiben az írás-olvasás, a betűvetés alapjait, ezután átlépett a gimnáziumba, amely eleinte 5, majd 7 osztályból állt. Ezután következett a főiskola, amely két részre tagolódott: az egyik részen a tógátusok készültek a papi pályára, a másikon a nem tógátusok a világi hivatásra. A gimnazisták legfontosabb feladata a latin nyelv elsajátítása volt, ezen kívül tanultak hittant, számtant, földrajzot. Tankönyvek alig voltak. A diák teljes mértékben a tanár vagy az osztálytanítók előadására volt utalva. Az oktatás egyoldalúsága ellenére olyan híres emberek kerültek ki ekkoriban a pataki Kollégiumból, mint *Kazinczy Ferenc* és *Bessenyei György*.

1781. október 13-án **II. József** császár, a kalapos király aláírta a **Türelmi Rendeletet**, amely végre a nem katolikus vallásúaknak is engedélyezte a szabad vallásgyakorlatot és az iskolafenntartást. A rendelet nemcsak Sárospatakon, hanem országosan is igen nagy fellendülést indított el: engedélyezte a protestánsok állami szolgálatát, megnyitva ezzel a lehetőségeket a világi pályákra készülő ifjúság számára.

Az 1777-ben kiadott Ratio Educationis, Mária Terézia oktatásügyi törvénye hivatalosan nem vonatkozott a protestáns egyházakra, de mégis meggondolásra készítette a kollégiumok vezetőségét. Ezek közé tartozott a német nyelv tanításának az elrendelése, amit Sárospatakon elsőként vezettek be a református kollégiumok közül. 1783-ban megkezdtek a francia nyelv tanítását, ami a felvilágosodás szempontjából bírt nagy jelentőséggel. 1796-ban *Vály József* világi főgondnok kezdeményezésére tantervi reformot léptettek életbe, amely kimondta, hogy a tanítás a gimnáziumban ezentúl magyar nyelven folyjék, és hogy az akadémián is több tárgyat magyarul adjanak elő.

1793-ban a pataki Kollégiumban megnyílt az 1923-ig működő hírneves jogakadémia. Hírnevét az országos ismertségű jogtanár, *Kövy Sándor* alapozta meg, aki keze alól olyan magyar államférfiak kerültek ki, mint *Kossuth Lajos* és *Szemere Bertalan*.

Kazinczy Ferenc nyelvújítási mozgalmát a természettudományok terén is továbbvitték a pataki diákok és tanárok: *Barczafalvy Szabó Dávid*, *Kézy Mózes*, *Majoros András*, *Sípos Pál* és *Vályi Nagy Ferenc*.

A diákság létszáma az 1790-es évektől növekedni kezdett. *Szombathy János* rektor-professzor, aki először írta meg a Sárospataki Református Kollégium történetét, javasolta egy új, az eddigieknél nagyobb iskolaépület emelését. A Nagykollégium építése 1806-ban kezdődött és 1834-ben a könyvtárterem megépítésével fejeződött be (amelynek a tervezője Pollack Mihály volt), de a belsőépítészeti munkák 1845-ig eltartottak. Az 1671-ben megszűnt nyomda helyett 1807-ben *Szentes József* engedélyt kapott egy új nyomda felállítására, és ettől kezdve sorozatosan adták ki a tankönyveket és a tanárok munkáit.

Az 1848/49-es szabadságharcból a pataki tanárok és diákok is kivették a részüket: *Csoma Mihály* és *Pálkövi Antal* tanárok vezetésével sok diák fogott fegyvert. Damjanich vörössipkásaiként öregbítették iskolánk hírnevét. Bizonyosan 193 diákról tudjuk, hogy a honvédségben harcolt, ez nagyjából a fele a főiskolai ifjúságnak.

A szabadságharc bukását követő önkényuralom idején a Kollégium nem volt hajlandó elfogadni az új osztrák tanügyi törvényt (Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen), amely a német nyelv tanítását kötelezővé tette és bevezette az érettségi vizsgát a gimnáziumban, mert az sérthette autonómiáját. Emiatt a gimnázium 1852-ben elveszítette nyilvánossági jogát, vagyis érettségi bizonyítványt nem adhatott diákjainak 1860-ig.

Megelőzte korát Kollégiumunk a testnevelés területén is. 1848-ban lehetővé tette egy tanulója számára, hogy a pesti „nemzeti testgyakoróban” tanulmányokat végezzen mint a testnevelés kijelölt tanára. 1878-ban a pataki Iskolakertben épült fel az ország első iskolai tornacsarnoka, amely mind a mai napig használatban van.

A Kollégium 1791 óta alkalmaz iskolaorvost, amely akkoriban szintén egyedülálló volt az országban.

Az első világháború szinte elviselhetetlen csapást jelentett az iskola számára, beiskolázási területeinek nagy részétől megfosztotta a trianoni szerződés. Ebből a reménytelennek tűnő helyzetből egy magasan kiemelkedő kultúrpolitikus segítette kilábalni az iskolát: *gróf Klebelsberg Kuno*, a Bethlen-kormány vallás és közoktatási minisztere. 1928-ban, közel 400 éves története során először tett látogatást kultuszminiszter a pataki Kollégiumban. Besseney Zénó és Farkas Géza protestáns országgyűlési képviselők invitálására jött a miniszter Patakra megsejlelni az egyre zsugorodó iskolát. Látogatása széles perspektívát nyitott meg a gimnázium előtt: angol gimnáziumot javasolt indítani azon célból, hogy az angolszász kultúrával való kapcsolatteremtés révén ellensúlyozza a német tudományossággal való kapcsolat egyoldalúságát. Ennek egy módja volt: itthon magyar iskolában megtanítani a tehetséges tanulókat angol nyelvre és az angolszász kultúra alapjaira, hogy külföldön méltó képviselői és terjesztői lehessenek a mi magyar kultúránknak.

A javaslat kedvező fogadtatásra talált: 1929-ben a gimnázium épületére második emeletet húztak, s 1931 szeptemberére készen állt az angliai Eton College mintájára épült Angol Internátus is (ma Kossuth Internátus) az Iskolakertben. Az ide felvett gimnazisták 8 éven át heti 12 órában angol nyelvet tanultak a latin, illetve a görög helyett, s alapos angol nyelvtudással és kulturális ismeretekkel hagyták el az intézményt tanulmányaik végén. Az Angol Internátus és Gimnázium 1950-ig működött nagy sikerrel, amikor is a megváltozott körülmények lehetetlenné tették fennmaradását. Igazgatói *Elekes Imre*, *Szabó Gyula* és *dr. Maller Sándor* voltak.

1938/39-ben épült fel a Humán-internátus (ma Erdélyi Internátus), amit 1942-ben az Oncsa (ma Lorántffy Internátus) követett.

Magyarországon az iskolákat 1948-ban államosították, s 1952-ben erre a sorsra jutott a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma is. A gimnázium ekkor vette fel a Sárospataki Rákóczi Gimnázium nevet. Az iskola nevének rövidítése változatlan maradt: **SRG** (Sárospataki Református Gimnázium, Sárospataki Rákóczi Gimnázium), csak az igazgató volt új. Néhányan ugyan elmentek az iskolából egy másik állami intézménybe, mert úgy érezték, itt nem tudnak tovább dolgozni, de a taná-

ri kar túlnyomó többsége maradt.

A Teológiai Akadémia egy évvel korábban, 1951-ben megszűnt, csak a Nagykönyvtár maradt meg a Tiszáninneri Református Egyházkerület tulajdonában és kezelésében.

A gimnázium állami intézményként is jó iskola maradt. Erre biztosíték volt az itt maradt jól képzett tanári kar. Nem fogadtak be maguk közé akárkit, így a megfelelő szakmai színvonal megmaradt. Betiltották ugyan rövid időre a nyugati nyelvek tanítását, az angol szakos tanárokat átképezték orosz szakossá, de az 1956-os forradalom után újra lehetővé vált a nyugati nyelvek tanítása, igaz, kis óraszámban. Gyors, drasztikus változásokra nem került sor, ez részben *Szabó Gyula* volt igazgatónak köszönhető, aki a zökkenőmentes átmenet kedvéért elvállalta az igazgatóhelyettesi beosztást az állam által ide helyezett *Komáromy Béla* igazgató mellett, akit *Gergely Károly* követett az igazgatói székben.

Az állam által kiadott Rendtartás minden merevsége ellenére lehetővé tette a tanulók számára a humán és a reál tagozat közötti választást, de ez csak az egyes tantárgyak heti óraszámában jelentett különbséget. 1961-től a gimnáziumi oktatás újra egységessé vált, a különbségek a két tagozat között fokozatosan megszűntek.

Az 1957-ben indult orosz nyelvi tagozat sikerei arra bátorították az iskola igazgatóságát és tanári karát, hogy a helyi adottságokat kihasználva engedélyt kérjen a Művelődési Minisztériumtól angol tagozatú osztály indítására is. A személyi feltételek ideálisak voltak, hiszen a korábbi angoltanárok mind ittmaradtak. Az 1962/63-as tanévben az angol tagozat újra beindulhatott. Az 1965-ben bevezetett új angol tankönyveket szakmai szempontból a pataki gimnázium tanárai bírálták. 1966-tól a ma is meglévő speciális angol tagozat is megkezdhette működését, ahol az angol nyelvet heti 12 órában tanították, gyakorlatilag restaurálták az angol gimnáziumot. A végzett tanulók zöme sikerrel bejutott az egyetemekre és a főiskolákra. A speciális angol tagozat révén iskolánk rendkívül népszerű lett, s elnyerte az országos beiskolázású rangot. Természetesen a többi tantárgy tanítása is magas szinten folyt: szinte évenként értek el tanulóink dobogós helyezést az országos középiskolai tanulmányi versenyeken angolból, oroszból, matematikából és más tantárgyakból is.

Közben az iskola épülete annyira elhasználódott, hogy teljes felújításra szorult. A felújítás szinte emberfeletti felelőssége az 1973-ban kinevezett új igazgatóra, *Kádas Sándorra* hárult. Kádas Sándor az iskola sorsát szívügyének tekintette: az 1972-ben elkezdődött renoválás 1981-ig tartott, de a mostoha körülmények ellenére sikerült megőrizni a tanítás színvonalát. 1981-ben, az iskola fennállásának 450. évfordulóját büszkén ünnepelte tanár, diák egyaránt. Az ünnepség alkalmából az országos tanévnyitót itt tartotta Pozsgay Imre, az akkori művelődési miniszter, s az elnökségi asztalnál az igazgató mellett ült *Kürti László*, a Tiszáninneri Református Egyházkerület püspöke is. Nekem jutott az a megtisztelő feladat, hogy igazgatóhelyettesként a 450. évforduló ünnepi alkalmait levezényeljem. Az igazsághoz hozzátartozik, hogy Kádas Sándor igazgató megtette, amit akkoriban senki nem mert megtenni: Grósz Károlytól, az MSZMP első titkárától nem volt hajlandó átvenni a Munka Érdemrend bronz fokozatát. Az ő vezetésével mi, tanárok és diákok közös munkával építettük meg az iskolakereti sportpályát, a pinceklubot. Úgy érzem, ezt itt illő és méltányos megemlíteni.

Iskolánk állami korszakának utolsó 9 évét Bódi Géza igazgatósága fémjelezte: 1987-ben, kihasználva a kedvező alkalmat, gimnáziumunkban hazánkban elsőként beindította a magyar-angol tanítási nyelvű tagozatot két párhuzamos osztállyal, egyidőben a budapesti Karinthy Gimnáziummal. Az érdeklődés óriási volt: a 72 helyre több mint 800-an jelentkeztek. Az Oktatási Minisztérium a British Council-lal közösen minden támogatást megadott: ingyen tankönyveket a tanulóknak, 3 angol anyanyelvű brit tanárt, támogatást a „sárga ház” felépítéséhez, amely az angol tanárok méltó elhelyezését volt hivatott biztosítani.

1987 végére a belpolitikai fejlemények lehetővé tették, hogy a Református Egyház államosított intézményei közül néhányat visszakérjen. Ezt a lehetőséget rendkívül jó érzéssel és rámenősséggel használta ki *Kürti László*, a Tiszáninneri Egyházkerület püspöke. A Református Zsinat akkori lelké-

szi elnöke és az Állami Egyházügyi Hivatal ellenzése ellenére elérte, hogy az állam visszaadja a pataki gimnáziumot az Egyháznak. Hathatós támogatója volt ennek elérésében *dr. Újszászy Kálmán*, egyházkerületi főgondnok, aki Kürti püspökkel együtt, amerikai kapcsolatait felhasználva segített az iskola működéséhez szükséges anyagi támogatást az Amerikai Presbiteriánus Egyháztól megszerezni. A Németh-kormány megalakulása után már új szelek fújtak. Glatz Ferenc művelődési miniszter javasolta Takáts Gyula városi tanácselnöknek, hogy kezdjék meg a tárgyalásokat az iskola egyházi kezelésbe adásáról. Sem az egyházkerület elnöksége, sem a tanácselnök nem volt kicsinyes és szűkeklű. **1990. március 21-én** a Sárospataki Kollégium könyvtártermében Kürti László püspök és Takáts Gyula, Sárospatak Város tanácselnöke aláírta a megállapodást az ősi református iskola egyházi kezelésbe vételéről.

1990. szeptember 1-jén amerikai és németországi tekintélyes egyházi vezetők jelenlétében nyitották meg – 38 év után újra egyházi iskolaként – a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának 459. tanévét.

Azóta 11 év telt el nehézségekkel, örömmel, kudarcokkal, sikerekkel. 1973-ban megnyílt Sárospatakon az Árpád Vezér Gimnázium, ahová 12 tanárunkat csábították el egyszerre, hiányuk pótlására csupán egy nyári szünet állt rendelkezésre, de Isten megsegített ebben is. Új internátusokat alakítottak ki a visszakapott épületekből (Csécsi, Kazinczy, Rákóczi), amelyek **D. Szabó Dániel** egyházkerületi főgondnok gondos szervezőmunkájának eredményei. Ma újra tiszta fényvel világít iskolánk. Hadd álljon itt eddigi igazgatóinak neve, azoké, akik az átmeneti korszakban végezték munkájukat: *dr. Trócsányi Miklós* (1990-1991), *Dizseri Sándor* (1991-1993), *dr. Derda István* (1993-1994), *dr. Erdei Pálné* igazgatóhelyettesként (1994-1995) és *dr. Lénárt Attila* (1995-).

Urunk megtanított bízni a jövőben, s az iskola 470. tanévében is hittel mondhatjuk a 90. zsoltár szavaival: „**Urunk, te voltál nekünk hajlékunk nemzedékről nemzedékre! Minekelőtte hegyek lettek és föld és világ formáltaték, öröktől fogva te vagy Isten.**”

Sárospatakon, 2001. május havában.

Dr. Derda István
gimnáziumi tanár

Tanévzáró ünnepély 1999-ben

OKTATÓ-NEVELŐ MUNKÁK

Hit-és erkölcsstan, tanítás és nevelés

Két év – tíz év távlatában. Már nem a honfoglalás korát éljük, alaphelyzet, hogy református iskola vagyunk. Még nem az öntudatos hitvalló reformátusság jegyében, erősen népegyházi szinten, de már természetes, hogy hit- és erkölcsstan óráink vannak és lelki alkalmak, amiken együtt részt veszünk.

Tanítunk. Osztályok, korosztályok érettségéhez mérve a tananyagot. Vannak hetedikeseink, akiket egy kicsit vasámapi iskolai jelleggel kell tanítani, bár legtöbbjük már az otthoni hittanórák ismereteivel és hatásával jön. Vannak nyolcadikosaink, akiknek éve a konfirmációra való készüléssel telik, többségük otthon a gyülekezetében konfirmál. Ők ugyancsak tanulják a Kátét, de egy tanévre, heti két órára elosztva, ez igazán nem erőlteti meg őket. És vannak – ha nem is felnőtt, de nagyra nőtt – felső osztályosaink, akiknek már „kemény eledel való, mint akiknek mivoltuknál fogva gyakorlottak az érzékeik (vagy legalább az értelmük) a jó és rossz között való különbségételre.” (Zsid. 5:14.)

A 9-10. osztályokban még mindig magát a Bibliát tartjuk a legjobb tankönyvnek, ügyelve arra, hogy a szükséges bevezetési és kortörténeti ismereteken túl minden olvasott igének üzenetét is felismerjük. Minden bibliai szakaszhoz kikeressük a hozzá legmegfelelőbb éneket. Igazi tankönyv híján a legnehezebb a 11. osztályosok egyháztörténet-oktatása. Sajnos, az 1997-ben kiadott Tankönyv és tanári kézikönyv inkább az utóbbi, mivel bizottság alkotta. Nem egységes, mérete és ára is messze túlhaladja a középiskolai tanulók kereteit. Viszont örömmel jelenthetjük, hogy elkészült egy kis, hetvenoldalas Egyháztörténeti szöveggyűjtemény, a benne lévő idézetek nemcsak tarkítják az anyagot, de az adatok között megjelenő élő bizonyosságtételek lelki áldással teszik Isten régi tetteinek ismeretét.

Még mindig meglévő probléma az osztályzás. Hiszen egyrészt gondosan vigyáznunk kell arra, hogy csak a megszerzett tudást osztályozzuk, és ne a megvallott hitet próbáljuk meg jegyekben értékelni. Másrészt világos, hogy a „hozzaállás” a legegyszerűbb ismeret megtanulását is segíti vagy nehezíti. Így tudomásul kell venni, hogy a lelkileg érzéketlen vagy ellenálló tanuló nagyobb erőfeszítéssel jegyez meg akár egy bibliai történetet is, aki pedig egyetért az Ige üzenetével, az sok mindent „magától tud”. Tehát a hozzánk közelebb állóknál kell magasabb mércét alkalmazni...

Azért van előmenetel az ismeretekben. Jelzi ezt, hogy 13 református tanulónk jelentkezett hit-és erkölcsstanból érettségi vizsgára. Közülük heten jártak egész évben előkészítő alkalmakra. Az SDG országos bibliaismereti versenyén erősödő mezőnyben 20 csapat között 5. és 6. helyezést értünk el.

Az igazi kérdés a nevelés. Mi örök hasznuk lesz diákjainknak abból, amit iskolánkban hallottak? Nevelésünk célját ketté kellett választani. A fő cél nyilván az, hogy személyes kapcsolatba kerüljenek Megváltójukkal, eljussanak az örök életre. Ezt a célt persze emberi erővel, tanítással, buzdítással, példamutatással nem lehet elérni. A Szentlélek Úristen munkája lehet csak ez. Ezért ezt reményességben látjuk, imádságban kérjük. Másodlagos célunk, hogy addig is, amíg ezt az igazit megkapják, biztos tudomásuk legyen róla, és minél több evangéliumi hatást vegyenek fel, hogy ha az élő hitre nem jutnak is el, értelmes és jellemes emberré legyenek.

Ezt a kettős célt szolgálják különféle alkalmaink, együttléteink. Széles ezek skálája. A hétkezdő áhítatokon elvileg kötelező a megjelenés, kinek-kinek felekezetenként a saját templomában. A gyakorlatban a megjelenés a diákok és az osztályfőnökök buzgóságától függ. A csütörtök esti hétzáró áhítatokkal kísérletezünk. Legyen önkéntes, de a kezdő évfolyamoknak kötelező. Önkéntes, a kez-

dőknek és még egy évfolyamnak kötelező. Most éppen egészen önkéntes a részvétel. Mindegyiknek van jó és rossz oldala. Aki parancsra van ott, meghallhatja szívével is az Igét. De addig viselkedésével zavarja az önként ott lévőket is. Többet kell az alkalmakért és az ott lévőkért imádkoznunk. Áldással folynak a „Lorántffy-esték”, ahol az Ige mellett beszélgetéssel, játékkal vannak együtt a diákok. De ők maguk öntevékeny összejöveteleket tartanak (mécs-est), és egy év óta rászoktak 15-20-an, hogy a nagyszünetben lemennek az udvar aljába imádkozni. Szünidőben főként otthoni gyülekezeti ifjúságukkal mennek táborozni.

Tanítunk, nevelünk. Ahogy régen: „Én plántáltam, Apollós öntözött – de Isten adta a növekedést.” (I.Kor.3:6.) Ez az, amit várhatunk iskolánk mennyei Gazdájától.

Victor István

*a vallás tanári munkaközösség
vezetője*

A magyartanári munkaközösség

470 éves iskolánkban a magyartanítás helyzete részben pontosan olyan, mint az ország bármely más gimnáziumában. Oktatási rendszerünk átalakulóban van, új és újabb tanterveket készítünk felsőbb utasításra, de mi magunk is érezzük a változás szükségességét. Meg kell találnunk a III. évezred megváltozott valóságának igényei és a hozzánk érkező tanulók képességei, beállítottsága közötti összhangot. Nem lesz könnyű, de ha intézményünk adottságait nézem, nem is lehetetlen. 470 éves hagyományaink tökesúlyként biztosítják az igazi értékek állandóságát ebben a gyorsan változó világban. Magyar szakos kollégáim nemcsak rendelkeznek a gimnáziumi követelményeknek megfelelő végzettséggel, de teljes szívvel is végzik munkájukat. A személyi feltételek mellett a tárgyi feltételek is megvannak a sikeres és eredményes átalakuláshoz.

A magyar nyelv és irodalom munkaközösség tanárainak többsége csak magyart tanít, ez megkönnyíti a közös munkánkat, hiszen a mi szakunk rengeteg tanórán kívüli tevékenységet igényel. Munkaközösségünk tagjai a 2000/2001-es tanévben:

Dr. Lénárt Attila igazgató (magyar-orsz)

Budai Gabriella (magyar)

György-Kosztikné Sáfár Katalin (magyar-történelem)

Győri Beáta (magyar-könyvtárinformatikus)

Kálmán Zsuzsa (magyar-francia)

Patayné Vaszi Tünde (magyar-angol)

Sinkóné Tóth Zsuzsanna (magyar-népművelés)

Bódi Gézané (magyar-történelem-könyvtárinformatikus)

Ureczky Andrásné (magyar-történelem).

A tanórán kívüli tevékenységünket minden év elején pontosan megtervezzük – a tervezettnél azonban mindig jóval többet valósítunk meg. Munkánk sokrétűségét mutatja – a teljesség igénye nélkül – a következő rövid összefoglaló:

Fontos eleme munkánknak a tehetség gondozás. Ezt az általános tantervű osztályok számára szer-

*Az Áprily-szavalóverseny zsűrije
és közönsége (2001. március)*

*Horváth Gabriella, Balla Eszter
és Horváth Ildikó
az Áprily-szavalóverseny előtt*

*Megemlékezés
a Kazinczy-mauzóleumban
(Széphalom, 1999. október)*

vezett fakultációval és a két tanítási nyelvű osztályok emelt szintű oktatásával valósítjuk meg – részben. Emellett szervezünk egyetemi előkészítőt, szakkört. Nagyon eredményesen működik a „Beszélni nehéz!” szakkör, vezetője Sinkó István magyar szakos internátusi nevelő. Másrészt ezt a célt szolgálják iskolai versenyünk. Minden évben megrendezzük az országos szaktárgyi versenyek iskolai fordulóját, ez alkalmat ad a tehetséges tanulók felfedezésére.

Hagyományos versenyünk:

- szavalóverseny

Ebben a tanévben nemcsak iskolai versenyt rendeztünk, a mi iskolánk vállalta a VII. Országos Református Középiszkolai Áprily Lajos Vers-és Prózamondó Verseny lebonyolítását. 28 református gimnázium versenyzőit és kísérő, felkészítő tanárait láttuk vendégül – minden résztvevő teljes megelégedésére. Elismerően nyilatkozott munkánkról dr. Kovács Gáborné, az Áprily-alapítvány kuratóriumának titkára, a RPI szaktanácsadója, valamint Kovács Ferencné nyugalmazott megyei szaktanácsadó is, aki a zsűri tagja volt. Tanítványainkra is büszkéek lehetünk, elsősorban a versenyzőkre – Horváth Gabriella 12. D, Balla Eszter 11. A és Horváth Ildikó 9. E –, de a rendezésben segítő tanulók is méltóképpen képviselték iskolánkat.

- helyesírási verseny
- szép magyar beszéd verseny
- „Édes anyanyelvünk” nyelvhasználati verseny
- Bessenyei György szépirodalom-olvasási pontverseny

Ez a pontverseny az Arany János Irodalmi versenyt készíti elő nyolc fordulóban. Az ötlet és az egész verseny megszervezése Sinkóné Tóth Zsuzsanna kolléganő érdeme, de az egyes fordulók tesztjének összeállításában, javításában a munkaközösség minden tagja részt vesz. Évente 30-35 tanuló ismerkedik meg ilyen módon szaktanári irányítással a világ-és a magyar irodalom kijelölt alkotásaival.

- Arany János Irodalmi Verseny
- Országos Középiszkolai Tanulmányi Verseny

A tehetséggondozás része iskolánkban a diákszínjátszás is, aminek szép hagyományai vannak Pakaton. Igazgatónk, dr. Lénárt Attila nemcsak folytatja, de magasabb szintre is emelte ezt a hagyományt. 2000 februárjában Déry Tibor Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról című művének musical-változatát, ebben a tanévben Shakespeare Rómeó és Júlia című művét adták elő nagy sikerrel. A szereplőknek egy életre szóló élmény ez a közös munka: nemcsak színpadi beszédet, mozgást tanulnak, nemcsak Shakespeare tragédiáját ismerték meg olyan mélységben, amennyire ez tanítási órán lehetetlen, de közös erővel megalkottak egy olyan előadást, ami az országos turnén iskolánknak is dicsőséget szerzett. Elismerően nyilatkozott a rendezésről, a szereplők munkájáról Pinczés István, a debreceni Csokonai Színház rendezője, sőt Mészöly Dezső, a darab műfordítója is.

A tehetséggondozás mellett figyelünk azokra a tanítványainkra is, akik segítségre szorulnak: helyesírási felzárkóztató foglalkozást tartunk a 9-10. évfolyam tanulóinak. Minden szaktanár felkészíti végzős diákjait az érettségire – mindkét tevékenység szeptembertől júniusig tart.

Ebben a tanévben a megszokott munkánk mellett felkészülünk a következő, a 2001/2002-es tanév változásaira. Ez jelenti a kerettanterv összeállítását s ezzel összefüggésben az új tankönyvek kiválasztását is. A magyar nyelvet már második éve Antalné Szabó Ágnes és Raátz Judit Magyar nyelv és kommunikáció című könyvéből tanítjuk, mert jobban alkalmazkodik korunk gyorsan változó igényeihez. Az irodalmat eddig Mohácsy Károly kötetéből tanítottuk, de a tanulók – még tanári irányítással is – nehezen tudnak szelektálni ezekből a rengeteg ismeretanyagot tartalmazó tankönyvekből. Ezért a Domonkos Péter által írt sorozatot választottuk: jobban kiemeli a lényeges, az érdeklődő tanuló bőven talál benne magának a kötelező anyagot kiegészítő részeket. Érdeme, hogy teret enged az önálló gondolatoknak, a tanulói képzeletnek.

Kerettantervek és új tankönyvek: nélkülözhetetlen eszközök. De nem elegendők ahhoz, hogy a

magyartanítás gondjait megoldják. Olvasásszociológiai vizsgálatok igazolják – amit mi naponta tapasztalunk –, hogy a mai ember életében az íráskultúra szerepe egyre inkább háttérbe szorul, aggasztóan csökken az olvasók száma. A gyerekek iskolán kívüli idejük legnagyobb részét a televízió és a számítógép képernyője előtt töltik. Egyre kevesebb olyan gyerek akad, aki a varázslatos és színes képi világ helyett a szürke betűket választja. Az olvasástól való eltávolodás az új generációk esetében visszafordíthatatlan folyamatnak tűnik. Ez pedig majdnem azt jelenti, hogy a mi tantárgyunktól távolodik. Pedig a magyar nyelv és irodalomnak van a legnagyobb szerepe a nevelésben. Melyik tárgy alkalmasabb arra, hogy nemzeti hagyományainkat, kulturális értékeinket átörökítse globalizálódó III. évezredünkbe? Hol van annyi lehetőség az erkölcsi értékek, a legszebb emberi érzések élményszerű megismertetésére?

A magyar nyelv ismerete még ma is a legfontosabb eszköz minden más tudomány elsajátításához, a mindennapi élet információáradatában való eligazodáshoz, az emberi kapcsolatok megteremtéséhez, egymás megértéséhez.

Magyartanításunk céljai és a hozzánk érkező tanítványok szándéka, céljai hosszabb távon közelednek egymáshoz, de a négy gimnáziumi év alatt még többé-kevésbé ellentétesek: felvételi pontszámokért, azonnal hasznosítható ismeretekért dolgoznak. Az új tanterv lehetőségeit felhasználva meg kell próbálnunk ezt az ellentmondást feloldani, s akkor talán megteremtjük a hagyományok és az új törekvések sajátos pataki szintézisét.

Ureczky Andrásné
munkaközösség-vezető

A történelem és földrajz munkaközösség munkájáról

Iskolánkban mindkét tantárgy tanításában kiemelkedő szerepe van a hazához való kötődésnek. Ezt a szellemiséget kaptuk elődeinktől, és ezt igyekszünk továbbadni tanítványainknak. Nagy gondot fordítunk a hazafias nevelésre, a nemzeti sajátosságok megőrzésére, a haza földjének megismertetésére. A tananyagban belüli arányok kialakításakor hangsúlyos szerepet kapnak a nemzeti kultúra, a kiemelkedő történelmi személyek és világhírű magyarok, a hitvalló református ősök és a keresztyén értékek. De foglalkozunk kollégiumunk és Sárospatak város történetével, a szűkebb haza földjével is, szerepeltetve az érettségi tételekben is.

Munkaközösségünk az iskolai ünnepélyek közül – immár hagyományos módon – október 6-ról tart megemlékezést az iskolarádióon keresztül. 2001 februárjában a munkaközösség-vezető kapta azt az újszerű feladatot, hogy emlékezzen meg a kommunizmus áldozatairól. A tanulók közreműködésével sikerült felidézni történelmünk mártírjainak helyállását, akik mintát, példát adtak a hazához való hűségre, igaz tartalommal bíró hazaszeretetre.

A történelem munkaközösség a magyarral együtt kiválasztja és felkészíti a március 15-i ünnepesség diákszónokát, s egy-egy osztállyal megkoszorúzzuk a vörössipkás honvédek domborművét is. Ezen alkalmak lehetőséget adnak a nemes érzületre való nevelésre.

A történelmet és földrajzot tanító szaktanárok az előző évekhez hasonlóan egy munkaközösség keretén belül munkálkodnak. Ez lehetővé teszi a kartársak közötti jó hangulatú és hatékony együttműködést, a tantárgyak közötti koncentrációt, hiszen a történelem mellett magyar, angol, latin, a földrajz mellett biológia és matematika szakos kollégáink is vannak.

Március 15-i megemlékezés a Kossuth-szobornál (2001)

Az elmúlt évben történelmet tanítottak: Barta Zoltán, György-Kosztikné Sáfár Katalin, Molnár János, Páldi Ildikó, Szabó Miklós, Szatmári Emília, Vinnainé Lakatos Éva és Zöld Zsolt – aki internátusi nevelő is –, hasonlóképpen Szatmári Emília, aki osztályfőnökséget is vállalt.

Földrajzot tanítottak: L. Craven angolul a két tanítási nyelvű osztályokban, Molnár János, Molnárné Klemm Ildikó, aki szülési szabadságra ment s jelenleg kisgyermekét neveli, Páldi Ildikó és a 2000/2001-es tanévben új munkaközösségi tagként Szigethy László.

Munkaközösségünk tiszteletbeli történelem szakos tagja Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó, aki igazgatóhelyettesként szeretettel segíti munkánkat.

A munkaközösség tagjai kevés kivételtől eltekintve osztályfőnöki feladatot is vállalnak.

Mindkét tantárgyban törekszünk arra, hogy tanulóinkat megismertessük a legújabb kutatási eredményekkel. Megnyílnak a levéltárak, sok forráskiadvány, életrajz, a közelmúlttal foglalkozó értékelő tanulmány jelenik meg. Még gyorsabban változnak földrajzi ismereteink: hazánkban bányák szűnnek meg, ipari üzemek sorát zárják be vagy változtatják meg a profiljukat, térnek át új termékek gyártására. Ismertetnünk kell az Európai Unióba lépés előnyeit, esetleges hátrányait, a várható változásokat.

Életünkben tehát nagy szerepe van a szakmai fejlődésnek, önképzésnek. Ehhez felhasználjuk könyvtárunk egyre bővülő folyóirat- és könyvállományát, de megvásároljuk a legújabb szakkönyveket, folyóiratokat segítő az otthoni elmélyült munkát. Az 1999/2000-es tanévben három kollégánk, György Kosztikné Sáfár Katalin, Molnár János és Vinnainé Lakatos Éva számítástechnikai továbbképzésen vett részt, és sikeres vizsgát is tett. Velük együtt munkaközösségünk nagy része intenzíven használja a számítástechnika nyújtotta lehetőségeket az Internet segítségével naprakész ismeretekhez jutva. Szabó Miklós 2001-ben szerzi meg angol nyelvtanári diplomáját.

A kedvező személyi feltételek mellett a tárgyi feltételek is biztosítják a tartalmas munkát. A történelem-földrajz szertár öre és gazdája Molnár János, aki tanítványaival együtt kifogástalan rendet tart a szertárban. Örvendetes, hogy nemcsak a régi, gyorsan elhasználódó térképeket tudjuk újakra

cserélni, de megvásároljuk az újonnan kiadott térképeket is, melyek eddig hiányoztak a kínálatból, pl. a második világháború utáni időket bemutató térképeket. A munkaközösség tagjaiban megérlelődött a gondolat, hogy rendezzünk be egy szaktantermet, ahol korszerű eszközökkel tehetjük színesebbé, szemléletesebbé munkánkat, tovább növelve a tantárgyaink iránti érdeklődést – videó, tévé, CD-ROM, írásvetítő használatát tervezzük. Első lépésként videóval bővítettük szertárunkat.

A jó személyi és tárgyi feltételek lehetőséget biztosítanak arra, hogy kellő színvonalon, időarányosan elvégezzük a tananyagot; erről az 1999/2000. tanévben sorra került történelem szaktanácsadói látogatás is tanúságot tett. Örvendetes, hogy bukás csak elvétve akad.

A tehetséges tanulókkal való foglalkozást tanórai kereten belül a fakultáció teszi lehetővé. Történelemből több fakultációs csoportot is indítottunk, ahol lehetőség nyílik a tananyag kibővítésére, források elemzésére, a kisebb létszám miatt kiselőadások tartására, az előadókészség fejlesztésére. Itt történik a felvételire való felkészítés is próbatesztek és esszék írásával. Sok tanulónk felvételizik történelemből, s döntő többségük megállja a helyét.

Földrajzból az adott két évben nem indítottunk fakultációs csoportot. Valamelyest csökken a földrajzból érettségizők száma, kivéve a két tanítási nyelvű osztályainkat. Itt L. Craven tanítja angol nyelven a földrajzot, s a tanulók nagy része a földrajzot választja angol nyelvű érettségi tantárgyként. A kollégánál egész évben tart érettségi előkészítőt számukra. A többi osztályban hasonlóan délutáni előkészítő órákon foglalkozunk az érettségire, felvételire jelentkezőkkel.

Nagy gondot fordítunk a tantárgyi versenyek meghirdetésére, sokszor a bőség zavarával küszködve. A munkaközösség tagjai együttesen választják ki a legalkalmasabb, tehetséges tanulókat, és ki-ki saját tanítványát készíti fel a versenyre.

A nagyszámú érdeklődőre való tekintettel ezen két év során is meghirdettük az iskolai történelmi versenyt öt, majd három fordulóval. Ez jó alkalom a diákok számára, hogy nagyobb közösség előtt is felmérjék tudásukat, gyakorolják a teszt típusú feladatokat, a házi dolgozatok elkészítésekor megtanulják használni a kézikönyveket, lexikonokat.

A 2000/2001-es tanév egyik kiemelkedő feladata a kerettanterv helyi változatának elkészítése. Munkánkat több tényező is segíti: a NAT elkészítésekor szerzett tapasztalatok és gyakorlat, a Kecskeméti Református Kollégium Gimnáziuma tanárai által elkészített és a református iskoláknak ajánlott tanterv. Az önálló tematikával rendelkező társadalomismereti modul bevezetése körültekintő tervezést és tanári felkészülést, önképzést igényel.

Az elmúlt két évben a filozófia órákat is a történelemtanárok látták el a végzős évfolyamon.

Az új tantervekhez megújult tartalmú tankönyvekre is szükségünk van. A munkaközösség feladata a nagyon is bőséges tankönyvkínálatból kiválasztani a református iskola szellemiségének megfelelő, a legkorszerűbb ismereteket tartalmazó s a diákok számára is jól tanulható tankönyveket. Ehhez ismernünk kell a kiadók kínálatát, melyben nagy segítséget jelent a könyvtári beszerzés.

Munkaközösségünk az elmúlt év során is eredményes munkát végzett.

Páldi Ildikó
munkaközösség-vezető

Portré Szathmári Sándor tanár úrról

*Szathmári Sándor tanár úr átveszi
a Kövy Sándor-életműdíjat (2001. június)*

1953. július 15-től 1999. június 30-ig tanított iskolánkban. Negyvenhat évig egy helyen, Sárospatakon.

Kisújszálláson született 1930. január 15-én, itt végezte a középiskolai tanulmányait. Mivel tanár akart lenni, jelentkezett a debreceni egyetemre, s itt történelem-földrajz szakon kezdte meg tanulmányait. Az egyetem befejezése után Miskolcra, a Földes Gimnáziumba helyezték, de néhány hét után Sárospatakon, a Rákóczi Gimnáziumban kapott végleges állást.

Patakon hamar beilleszkedett a tudós közösségbe, sok mindent tanult a „nagy öregek-től”. Nyugdíjba vonulásával annak a nagy tanári generációnak utolsó tagja vált ki közösségünk-ből, akik igazi hivatástudattal, emberséggel nemcsak az szakmai ismereteket adták át, hanem embert, jellemet formáltak, szellemisé-

get adtak, hazaszeretetre neveltek, s személyes példájukkal példaképpé is váltak diákjaik előtt.

Szathmári Sándor tanár úr kezdetben jobbra földrajzot tanított, mivel az egyetemen ez volt a kedvenc tárgya. A földrajz tanszéken még demonstrátorként is tevékenykedett, de a 60-as években már szinte csak történelmet oktatott, felismerve, hogy ebből a tantárgyból nem elég csak tudást, információkat, adatokat közvetíteni; „az igazat mondd, ne csak a valódit” parancsa és saját lelkiismerete szerint tanított. Tanítványok ezreinek elismerését vívta ki, mindig igényes, szigorúan következetes szakmai munkájával, emberségével, gyermekszeretetével.

Tanítványok sokasága választotta a tőle tanult ismeretek birtokában a történelmet élethivatásul. Tudásáról, felkészültségéről legendák keringtek. Pályafutása során mindig vállalt osztályfőnökséget, s igazi gazdája volt osztályainak. A diákok szeretete gyakran fejeződik ki azzal, hogy tanárunknak becenevet adnak. Szathmári Sándor tanár urat Sancinak hívták, mindig tisztelettel és szeretettel ejtve a nevét.

Tanártársai is elismerték, kollégaként, barátként mindig számíthattak rá. Ismereteit folyamatosan gazdagította, nemcsak könyvekből és továbbképzéseken, hanem külföldi útjai során is. Nyugat-Európában és keleti országokban is gyakran megfordult...

Igazgatóként négy éven át megtapasztalhattam, hogy milyen magas színvonalon dolgozott, az óráról soha nem késett, a feladatokat mindig határidőre, precízen oldotta meg, úgy tanított, mint a kinek az élete az iskola, a Pataki Református Gimnázium: szívvel-lélekkel.

Munkáját hosszú pályafutása során Az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, a Kiváló Tanár kitüntetésekkel is elismerték; legfontosabb számára azonban talán mégis az, hogy diákok és kollégák nevében kifejezzük elismerésünket és hálánkat: Köszönjük, tanár úr!

Dr. Lénárt Attila

Az angol nyelv tanítása gimnáziumunkban

A Sárospataki Református Kollégiumban az angol nyelvet rendszeres tantárgyként 1888-ban kezdték el tanítani a jogi és a bölcsészeti akadémián, a francia nyelvvel együtt. Kun Pál gimnáziumi és Peremartoni Nagy Gusztáv teológiai tanár voltak Kollégiumunk első angoltanárai.

A gimnáziumban 1931 szeptemberében indult az angol gimnázium és internátus gróf Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter kezdeményezésére. Az angol ágazat beindításának politikai célja is volt: „Nekünk az angolszász nemzetekkel kell főként az érintkezést fölvennünk, ezeket kell megnyernünk hazánk szent ügyének.” Ugyanakkor a tagozat indításának modern pedagógiai céljai is voltak: „Kövessük az angolokat abban is, hogy a nevelésben nagy súlyt helyezünk a jellemképzésre és a testi fejlődésre, és mint ők, mennél több praktikus gondolkodású, ép, egészséges, tisztességes férfiút adjunk egyházunknak és a magyar közéletnek.”

Az angol gimnázium és internátus 1950-ig működött. 1950-től 1957-ig a nyugati nyelveket csak rendkívüli tantárgyként lehetett tanítani. 1962-ben angol tagozati osztály indult, amely 1966-ra speciális angol tagozattá fejlődött, ahol is újra heti 12 órában tanulhattak a diákok angol nyelvet. Ez az ideális állapot az 1973/74-es tanévtől megint megszűnt, az angol nyelv heti óraszám 8-6-6-7-re csökkent a gimnázium 4 évfolyamán, s ez 2004-ig marad így. A 2001/2002-es tanévtől előreláthatólag a heti óraszám mind a négy osztályban 6-ra csökken, s majd az emelt szintű nyelvi érettségi vizsgára (amely egyben – az elért pontszámtól függően – középfokú, illetve alacsony C-típusú állami nyelvvizsgának felel majd meg) készít fel.

Jelenleg gimnáziumunkban három szinten folyik az angol nyelv tanítása:

1. A magyar-angol két tanítási nyelvű osztályokban, amely tagozat 1987 óta nagy sikerrel működik. Kezdetben két párhuzamos osztály indult, ma már csak egy osztály, mivel a jelentkezők egy része nem képes az itt támasztott rendkívül magas követelményeknek megfelelni. Csak a nagyon tehetséges és szorgalmas tanulók tudják a kurzust sikeresen elvégezni. A tét nagy: az előkészítő évben a diákok heti 20 órában tanulnak angol nyelvet, s a tanév végére el kell érniük azt a tudásszintet, hogy a következő négy év alatt a matematikát, földrajzot és a biológiát angol nyelven tanulhassák. Ahhoz, hogy tanulmányaik végén az érettségi bizonyítványuk egyben felsőfokú C illetve középfokú C típusú állami nyelvvizsga-bizonyítvány is legyen, a tanulóknak a felsorolt három tantárgy közül kettőből angol nyelven kell sikeresen érettségizni, és angol nyelvből legalább jóra, illetve elégségesre kell vizsgázni. A 35 indulóból általában 22-25 tanuló jut el az érettségig, viszont kevés kivételtől eltekintve megszerzik a felsőfokú C típusú nyelvvizsgát, ami legalább 5 plusz pontot jelent a továbbtanuláshoz az alapos nyelvtudáson felül. Ez a tagozat a jövőben is szinte változatlan feltételekkel fog működni, s továbbra is gimnáziumunk legvonzóbb osztálya lesz.

2. A speciális angol tagozati osztályban, ami a legrégebbi jól bevált része iskolánknak. A heti magas óraszám lehetővé teszi, hogy a tehetséges és szorgalmas tanulók eljussanak a középfokú C típusú állami nyelvvizsga-bizonyítvány megszerzéséhez szükséges szintre, illetve 2005-től a már fentebb említett emelt szintű érettségi vizsga letételéhez szükséges szintre. 2001-től kezdve ide olyan tanulók jelentkezését várjuk, akik az általános iskolában már 4 éven át tanultak angol nyelvet, s jó eredményt értek el.

Mindkét tagozaton egyetemi diplomával rendelkező angol nyelv és irodalom szakos tanárok tanítják az angolt, ez garancia arra, hogy akik valóban akarják, meg tudják tanulni a nyelvet.

3. Az általános tantervű, illetve más tantárgyból emelt szintű osztályokban a heti óraszám 3. Itt is lehetőség van az angol nyelv alapjainak elsajátítására, illetve – magánórákkal kiegészítve –, még az állami nyelvizsga-bizonyítvány megszerzésére is. A jövőben ezekben az osztályokban a középszintű érettségi vizsgára lehet majd felkészülni.

Ezekben az osztályokban főiskolai diplomás nyelvtanárok tanítanak.

A 2000/2001-es tanévben gimnáziumunk mind a 695 tanulója egyik idegen nyelvként angolt tanult, ez óriási terhet jelentett az intézményben tanító 11 magyar anyanyelvű és 3 angol anyanyelvű angoltanár számára.

Jelenlegi angoltanáraink:

Barna Renáta (angol nyelvtanár)

Barta Zoltán (angol-történelem szakos középiskolai tanár)

Dr. Derda István (angol-orosz szakos középiskolai tanár)

Nagy Mónika (angol-matematika szakos középiskolai tanár)

Patayné Vaszily Tünde (magyar-orosz szakos középiskolai tanár, angol nyelvtanár)

Szabó Klára (történelem-orosz-filozófia-angol szakos középiskolai tanár)

Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó (történelem-orosz szakos középiskolai tanár, angol nyelvtanár) igazgatóhelyettes

Szigeti László (angol-földrajz szakos középiskolai tanár) óraadó

Tóthné Jency Gabriella (angol-matematika szakos középiskolai tanár) gyeden

Zöld Zsoltné (orosz-angol szakos középiskolai tanár)

Vozdvizsenszkij Vagyim (angol szakos középiskolai tanár)

Amerikai angoltanárok:

Lois Elaine Craven (biológia-földrajz szakos középiskolai tanár)

Judith Vickers (angol nyelvi lektor)

Jessica Oci (angol nyelvi lektor).

Dr. Derda István
munkaközösség-vezető

Az idegen nyelvek (francia, latin, német nyelv) oktatása a 2000/2001-es tanévben

Az idegen nyelvek oktatása talán még soha nem volt annyira fontos, mint napjainkban. Bár az angol nyelv kiemelt helyet foglal el a nemzetközi kommunikációban, nem hanyagolható el a német és a francia nyelv sem. Az egyesülő Európában egy idegen nyelv ismerete már nem elegendő, legalább két-három nyelven kell megértetnie magát a leendő EU-s munkavállalónak. A latin nyelv pedig változatlanul a humán és a természettudományos műveltség alapja; a történelemmel, jogtudománnyal foglalkozók éppúgy nem nélkülözhetik, mint az orvosok, biológusok, gyógyszerészek.

Iskolánkban az angolon kívül oktatott nyelvek száma a legutóbbi évkönyv megjelenése óta (1998) háromra csökkent. Megszűnt az orosz nyelv tanítása, az utolsó csoport, amely orosz nyelvet tanult, 1998-ban érettségizett. Az érdeklődés hiánya miatt az iskolavezetés nem tervezi a közeljövőben az

oroszl nyelv tanításának újbóli bevezetését, bár szakos tanárok lennének.

A fenti három nyelv oktatása egy-két kivételtől eltekintve csoportbontásban folyik, általában heti három órában. Német nyelvből van minden évfolyamon egy-egy emelt óraszámú osztály, illetve csoport, itt a heti óraszám öt.

Összesen hat nyelvszakos tanár végzi ezt a munkát, valamennyien nagy óraszámban tanítunk. A latin nyelvet Vinnainé Lakatos Éva tanárnő tanítja évek óta; az ő érdeme, hogy tanulóink minden évben kiváló eredményeket érnek el az országos és a megyei latin nyelvi versenyeken, sőt az Olaszországban rendezett nemzetközi Cicero-versenyen is már két évben szerepeltek sikeresen tanítványai, legutóbb az elmúlt tanévben Hovanez Nóra, akkor 12. F osztályos tanuló. A mostani tanévben is szerepelt tanítványa az OKTV II. fordulójában. Egyre többen tesznek középfokú nyelvvizsgát is latinból.

A francia nyelvet ketten tanítják: Kálmán Zsuzsa és Szabóné Hornyák Krisztina. 2001 áprilisáig Szabóné Hornyák Krisztina helyett, aki gyermekgondozási szabadságon volt, két évig Simai Zsuzsa tanította a franciát. Itt is emelkedett a sikeres nyelvvizsgát tett tanulók száma. Hazai és nemzetközi vizsgán egyaránt jól szerepeltek. A francia nyelvi versenyeken is jó eredményt érnek el a tanulók, az idei OKTV területi fordulójába két tanuló jutott be, a megyei francia versenyen pedig hat tanuló ért el helyezést, a második helytől a kilencedikig.

A német nyelvet tanulók létszáma a legnagyobb a fenti három nyelvet tanulók között. Három német szakos tanár tanít az iskolában: Györy Anikó, Szabó Klára, Szathmári Sándorné.

A német országosan is és nálunk is az angol után a legnépszerűbb nyelv, ez a földrajzi helyzetünk-ből, gazdasági és kulturális kapcsolatainkból egyaránt következik. Egyre több tanulóknak van középfokú C típusú nyelvvizsgája a negyedik osztály végén. Elsősorban a két tannyelvű osztályok németes csoportjai érnek el jó eredményeket ezen a téren, de az idei évben az emelt óraszámú (heti 5 óra) németet tanuló 12. B osztályban – Szabó Klára tanárnő osztálya V – a tanulók többségének sikerült letenni a középfokú C típusú nyelvvizsgát, néhányan pedig A, illetve B vizsgát tettek.

A tanulók az OKTV-n is részt vesznek, minden évben vannak továbbküldhető dolgozatok és továbbjutók is csaknem minden évben. Az idei tanévben a felsőfokú C típusú nyelvvizsgával rendelkező Vadas Norbert 12. E osztályos tanuló (Szabó Klára tanárnő tanítványa) az OKTV országos döntőjében 21. helyezést ért el.

A nyelvtanulást segíti az, hogy a legtöbb osztályban a tankönyvek mellett rendszeresen olvasunk német nyelvű újságokat; a tanulók többsége előfizeti a Jö, illetve a Topic című osztrák lapot, időnként a Juma című lappal is dolgozunk.

Remélhetőleg lassan kialakul majd a kezdő – haladó csoportok rendszere, vagyis az általános iskolákból érkezettek tudásszintje jobban közelít egymáshoz, és nem mindig kezdő szintről kell indítani a 9. évfolyam osztályait. Erre is van remény, hiszen nagyon sok általános iskolában tanítanak németet, és lassan talán megoldódik nyelvtanításunk egyik legnagyobb problémája: a szaktanárhiány.

*Szathmári Sándorné
munkaközösség-vezető*

Összesítés a nyelvvizsgákról

NYELV	1998/1999.		1999/2000.			2000/2001.						
	Közép-fok	Felső-fok	Alap-fok	Közép-fok	Felső-fok	Közép-fok			Felső-fok			
						A	B	C	A	B	C	
ANGOL	32	30	3	10	28	7	1	20	1	-	38	
ANGOL							nemzetközi ICC: 1			nemzetközi ICC: 1		
NÉMET	20		9	22	1	4	4	26	1	-	1	
FRANCIA	1			1		5		4				
FRANCIA						DELTA (nemzetközi) 1-4: 1, 1-3:1, 1-2:1						
LATIN	2			1+2		1		9				
OROSZ	1	2		2	2							
OLASZ	1			1	1							
SZLOVÁK	1	4										

Áttekintés a matematika-fizika-számítástechnika munkaközösség munkájáról

Talán nem túlzás az a kijelentes, hogy munkaközösségünknek három kiemelten fontos tudomány-ág iskolai oktatása és a hozzá csatlakozó tevékenységi formák szervezése a feladata. A matematika-tanítás célja a konkrét ismeretek átadása mellett a tanulók önálló, rendszerezett, logikus gondolkodásának kialakítása és fejlesztése; de segíti a matematika a természettudományok, az informatika és a humán műveltségterületek megismerését is. A fizikatanítás elsődleges célja az általános műveltség jelentős részét képező korszerű fizikai világkép kialakítása. Valamennyien tapasztaljuk, hogy az információs és kommunikációs technológiák gyors fejlődése mennyire átalakítja a társadalom életét. Ezen a gyorsan változó és fejlődő területen segítik a tanulók eligazodását az informatika tantárgy naprakész ismeretek átadásával.

Az évkönyv megjelenésekor a munkaközösség tagjai:

- Dr. Erdei Pálné igazgatóhelyettes, matematikát tanít,
- Bobok Péter, matematikát és fizikát tanít,
- Bódi Géza munkaközösség-vezető, matematikát tanít,
- Boros Attila, az informatika tanára,

Búzásné Nagy Gabriella, matematikát és kémiát tanít,

Könnyű Jánosné, matematikát és fizikát tanít,

Molnárné Klemm Ildikó, matematika-földrajz-számítástechnika szakos,

Nagy Ágnes, matematikát és fizikát tanít,

Nagy Mónika, angol nyelven tanítja a matematikát a két tannyelvű osztályokban, valamint angol nyelvet is tanít,

Öri Enikő, matematikát és fizikát tanít,

Szabó Attila – matematikát és fizikát tanít,

Tóth Sándor – matematikát tanít,

Tóthné Jenei Gabriella, matematika-angol szakos.

A bevezetőben kivonatossan ismertetett célkitűzések megvalósítása főleg a tanítási órákon történik. A jelenleg érvényes tantervek által előírt tanítási anyag túlméretezett, a legtöbb osztály összetétele pedig heterogén. Ezért a tanítás célja csak a mindenkire nézve kötelező törzsanyag megtanítása, a tantárgyakhoz kapcsolódó alapvetően fontos jártasságok és készségek kifejlesztése lehet. Kivételt csak a fakultatív oktatás jelent, mert az önként vállalt többletórakon kisebb csoportokban van lehetőség elmélyült munkára, a törzsanyag kiegészítésére, nehezebb feladatok megoldására is. A tanórákon kívüli oktatási lehetőségeket továbbra is a tehetséggondozó szakkörök, egyetemi előkészítők jelentik az egyéni foglalkozások mellett. Ezek hatékonyságát a külön fejezetben felsorolt versenyeredmények, a szép érettségi és felvételi dolgozatok igazolják.

A versenyek első szintjét az iskolai pontversenyek adják. Ezek a többfordulós házi versenyeken sok tanuló vesz részt rendszeresen – különösen matematikából -, fordulónként közel száz dolgozatot értékelnek a szaktanárok. Ezek alapján válogathatók ki azok a tanulók, akik iskolánkat képviselik az egyre szaporodó regionális és országos versenyeken. Tanulóink rendszeresen részt vesznek a református középiskolák országos versenyein (matematika, fizika, számítástechnika), a megyei versenyeken (matematika, fizika), és a hagyományos országos tanulmányi versenyeken. Ez utóbbiak nagyon színvonalas versenyek, ezért a szerényebb eredményeknek is örülhetünk, de az eredménylista szerint voltak az előző tanévben kimagasló teljesítmények is.

A további sikerekhez tehetséges tanulók, jó szaktanárok és korszerű taneszközök kellene. Örömmel tapasztaltuk, hogy az utóbbi években az iskola költségvetése egyre jelentősebb összeget biztosít taneszközök, számítógépek beszerzésére. 2000-ben közel egymillió forintért vásárolhattunk szemléltető eszközöket, kísérleti eszközöket a matematika- és fizikaoktatáshoz. Jelentősen fejlődött az iskola számítógép-állománya, jelenleg 35 gép van az iskolai hálózatban, amelyek rendelkeznek internet-hozzáféréssel is, így minden diák és tanár számára adott a lehetőség egyéni e-mail címmel történő levelezésre is. A tanulók minden délután használhatják a számítógépeket az iskolai könyvtárban és a számítógép-teremben is.

Munkaközösségünk évek óta várja az új tanterveket. A hosszú vajúdas után megszületett, majd elvetett Nemzeti Alaptantervet felváltó helyi tantervek 2001 szeptemberében – felmenő rendszerben – bevezetésre kerülnek. Ezek a tantervek a matematika esetében nem jelentenek jelentősebb változást, az informatika szerepe nő, a fizika óraszámja jelentősen csökken. A legnagyobb baj, hogy a tanulók terhelése az iskolában eltöltött idő nem csökken. Egyre közelebb kerülünk a kétszintű érettségi vizsga bevezetéséhez, ez azt jelenti, hogy munkaközösségünkre a következő időszakban is sok feladat vár, amelyeket az iskolavezetés támogatásával igyekszünk megoldani.

Bódi Géza
munkaközösség-vezető

A biológia és a kémia munkaközösségről a 2000/2001. tanévben

A két tárgyat tanító tanárok közös munkaközösségben dolgoznak: Búzásné Nagy Gabriella kémia-matematika, Ms. Lois E. Craven biológia-földrajz, Halász László biológia-kémia, Szava Anikó biológia-kémia és Koncz Éva biológia-kémia szakos középiskolai tanárok. A munkaközösség vezetője Koncz Éva.

Tanórai munkánkat előre megbeszélte és elkészített munkaterv alapján végezzük, osztályonként heti 2-2 órában. Mindkét tárgyból működnek szakkörök, egyetemi előkészítők, érettségire felkészítés (angol nyelven is), biológia fakultáció.

Kiemelten foglalkozunk a tehetséges diákokkal, akiket különböző országos és egyházi iskolák számára szervezett versenyeken indítunk, a szakórákon kiselőadásokat, beszámolókat is tartanak. A legmodernebb szakkönyvek, határozók, lexikonok, szótárak, folyóiratok, videofilmek állnak rendelkezésünkre. Köszönet ezért az iskola vezetésének és Bódi Gézáné tanárnőnek, aki az iskolai könyvtárban készséggel segít a tanároknak és a diákoknak egyaránt. A magyar-angol két tanítási nyelvű osztályokban angol nyelven folyik a biológia oktatása Ms. Lois E. Craven tanárnő jóvoltából.

A tanórák keretében fontos feladatunk az egészséges életmódra nevelés, felhívás a környezet és a természet védelmére, a káros szenvedélyek elleni küzdelem, a személyiség sokoldalú fejlesztése.

Igyekszünk diákjainkat megismertetni a kutatások legújabb eredményeivel, a régi és új felismerések jelentőségével, a tudománytörténettel. Ezért meghívunk kutatókat is. Dr. Pongor Sándor professzor ur már több alkalommal beszámolt a biokémia és a genetika legújabb csodáiról és veszélyeiről.

Az előadótermeink, szertáraink jól felszereltek. Az utóbbi két évben újabb televíziót, videolejátszót, modern kazettákat, új írásvetítőt, csontvázat és többféle vegyszert kaptunk. Craven tanárnő biztosított egy videolejátszót és irányítót az amerikai videokazetták használatához. Berendezett egy plasztinációs laboratóriumot is.

Az előadók mellett a folyosón kiállítoszekrényekben tanulságos, figyelmet felkeltő, aktuális írások, színes újságcikkek, indikátorokat helyezünk el. A biológia részterület folyosóján megtalálható dr. Szabó József ásvány- és kőzetgyűjteménye, sok-sok kitömött állatfaj, akvárium és sok szép, lelket vidámító szobanövény. Természetesen ezek karbantartása, ápolása precíz munkát igényel. Az 1999/2000. tanévben 18 új, kitömött állatfajt kaptunk Monostori László vadgazdálkodási szakmérnök, igazságügyi szakértő, szaktanácsadó úrtól, akinek ezért halás köszönettel tartozunk. Munkánkat segítik a titkárság dolgozói, valamint Bodnár László és Újlaki Csaba.

Tanítványaink szeretik és tisztelik tanáraikat, a szaktárgyat. Többen választják érettségi tárgyként és központi felvételiként a biológiát, kémiát.

Az iskolai Vöröskeresztet Szajkó Józsefné internátusi nevelő tanárnő vezeti igen eredményesen. Vértáradást és különböző versenyeket szervez. A munkaközösség-vezető feladata sokrétű, felelősségteljes, nagy odafigyelést, kapcsolattartást és koordinálást igényel: a tankönyvek kiválasztása, dokumentumok, tanmenetek, érettségi tételek, beszámoló, szakszerű ellenőrzése, elkészítése; szertárak, előadók, beszerzések; versenyekkel kapcsolatos teendők, a szakmai munka irányítása.

A legnagyobb örömünk, ha diákjaink sikeresen felvételiznek, és elvégezik a választott felsőoktatási intézményben tanulmányaikat, amiben mi is segítünk.

Köszönjük az iskola vezetésének a megértő jóindulatát, s hogy lehetővé teszik a nyugodt szakmai munkát.

Koncz Éva
munkaközösség-vezető

Egy színes személyiség tevékeny életútja *Portré Sipos István tanár úrról*

Sipos István tanár úr középiskolai tanulmányait a sárospataki gimnáziumban végezte 1945 és 1953 között. Reál osztályban tett érettségi vizsgát, és humán orvosnak készült. Később úgy alakult, hogy a Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Karának biológia-kémia szakán végzett 1957-ben középiskolai tanárként. Még ebben az évben volt iskolájában kezdett dolgozni mint tanár, fő- és mellékállású internátusi nevelő nyugdíjba vonulásáig 40 éven át.

1960-ban kötöttek házasságot Kovács Ilona tanítónővel, aki minden tekintetben szerető, segítő társa és kritikusa a mai napig is. Három gyermekük és hat unokájuk van, akikkel szoros kapcsolatot tartanak. Mindenki pataki diák volt!

Életútjáról eddig is sok mindent tudtam mint közvetlen kollégája és tisztelője. De az a sokszínűség, ami felvázolódott előttem – beszélgetve a csodás orgonák és a lila akác remek illata mellett –, egészen különös! Az iskoláról, szaktárgyairól, sokirányú képességeiről, emberszeretetéről, segítő-készségéről, az Isten és embertársai iránti bizalmáról, tevékeny életéről szeretnék számot adni.

Általában heti 22 órában tanított, délutánonként tehetséges diákokkal foglalkozott, kísérletező kémia szakkört vezetett. 1966-72-ig megyei kémia szakfelügyelő volt, majd a kémia munkaközösség vezetője, a kémia szertár őre, a mérgezőanyagok tervezője, a vegyszer-múzeum összeállítója, a Magyar Kémikusok Egyesületének megyei elnökségi tagja, az Országos Diákvegyész Napok ötletadója. Kiváló eredményeket ért el tehetséges diákjaival nemcsak hazánkban, de külföldön is. E tevékenységének elismeréseként 1992-ben Szent-Györgyi Albert Emlékéremet kapott.

A tanári összefogatok humoros műsorát évtizedeken keresztül ő állította össze. Aktívan segítette a diákszínjátszást mint díszlet- és jelmeztervező, kivitelező és maszkmester, s ő tervezte az akkori idők legmodernebb fénytechnikai berendezését, s diákok bevonásával használta. Pontosan emlékszem – mint egykori színjátzó –, hogyan izgult az előadások sikeréért, versenyek alkalmával (pl. a Sárospataki Diáknapokon) a győzelemért. Őt alkalommal készítette fel és kísérte az iskola diákszereplőit az Ősi diákvárosok

Sipos István tanár úr a Kövy Sándor-életműdíj átvételekor (2000. június)

találkozójára. Az iskola egykori hagyományait megelevenítő előadások szövegét ő alkotta, betanította, és szereplő is volt. Aktívan sportolt, és 1957-63-ig a gimnázium futbalcsapatának edzője is volt.

1990-től mint kántor is segítette az egyházi zene megismerését az imateremben és a református egyházközség templomában. Részt vett a város életében mint vegyvédelmi előadó, és tagja volt a Városzépítő Egyesületnek. 1990-96-ig a Református Zsinaton képviselte iskolánkat; a Sárospataki Református egyházközség presbitere, 1999-től főgondnoka.

Az iskolával és szaktárgyaival kapcsolatban több cikket, tanulmányt írt, amelyek különböző folyóiratokban és újságokban megjelentek. Meghatódva hallhattuk emlék-és búcsúbeszédeit kedves, elhunyt kollégáink, régi tanáraink sírjánál.

17 alkalommal kapott különböző kitüntetések, emlékérmeket, emléklapot kizárólag szakmai és emberi tevékenységeiért. Az 1999-2000. tanévi tanévzáró ünnepségen alkotó pályafutása elismeréseként Kövy Sándor-életműdíjat kapott, amelyet a Tiszáninneni Református Egyházkerület Elnöksége nevében főtiszteletű dr. Mészáros István püspök úr és D. Szabó Dániel főgondnok úr adtak át dr. Lénárt Attila igazgató úr javaslatára. Az elismerést Sipos István tanár főgondnok úr szép válaszbeszédben köszönte meg. Így fogalmazott: „Boldog vagyok azért, mert a Sárospataki Református Kollégium diákja és tanára lehettem.” Klebelsberg Kuno szavaival: annak az iskolának, „ahol immár 400 éve imádják az Istent, szeretik a Hazát, és a magyar művelődést.”

E sorok írójaként büszke vagyok arra, hogy dr. Lénárt Attila igazgató úr engem kért fel, hogy az évkönyvbe Sipos Istvánról portrét készítek!

Köszönettel és tisztelettel

Koncz Éva
biológia-kémia szakos tanár

Testnevelő tanárok munkaközössége

A testnevelő tanárok munkáját, így a testnevelést és sportot az eltelt esztendőök során nem befolyásolták a tantervi és egyéb új szelek (pl. NAT). A munkánkat továbbra is azon elképzelések szellemében végezzük – természetesen a tantervi és egyéb utasításokat betartva, mint azt tettük a múltban is. Nevezetesen hogy tanulóinkat keresztyén szellemben, a tárgy adta lehetőségek keretein belül – tanórákon és azokon túl is – egészséges életmódra, a mozgás és sport szeretetére, egymás teljesítménye iránti érdeklődésre, szeretetre neveljük. Közösségünk összetétele garancia a fentiekre. Munkánk végzésében megerősítést kapunk az iskolavezetéstől, segítenek, és elismerik azt. Az időszerű szakmai-módszertani kérdéseket, megoldandó feladatokat részben a munkaközösségi összejöveteleken beszéljük meg. De ennél fontosabbnak és gyümölcsözőbbnek tartom azokat a villámertekezleteket, amelyeket a szünetekben tartunk, nemcsak szakmai kérdésekről, hiszen minden órán két-három kolléga dolgozik együtt.

Évről évre sajnálattal tapasztaljuk mi is az egészségügyben és a katonai sorozóbizottságban dolgozókkal együtt, hogy az ifjúság egészségi állapota romlik, egyre gyakoribb a gerincdeformitás, a keringési rendellenesség, stb. Ezt támasztja alá az a tény, hogy tíz évvel ezelőtt még csak 12-15, ma pedig mintegy 70 a felmentett vagy a gyógytestnevelés különböző fokozataiba sorolt tanulók száma. E tanévtől intézményen belül oldjuk meg ezen tanulók foglalkoztatását, a feladatot Takács Gyuláné testnevelő tanárnő végzi igen lelkesen. Mindezt a helyzetet rontja az új kerettanterv, amely nemhogy

elősegítené a tanulóifjúság egészségének megalapozását és fejlesztését, hanem még csökkenti a testnevelés órák számát. Az iskolavezetés segítségével igyekszünk megoldást keresni – tervezzük a délutáni tömegsport foglalkozások bővítését –, minden erőnkkel azon vagyunk, hogy a két tornatermeket egy modern sportesernőkkel váltsuk ki. Ez azért indokolt, mert igény lenne egy sportmúzeum kialakítására, és erre a célra az iskolakerti tornacsarnok lenne a megfelelő épület. Anyagi terheinket enyhítendő s forrásainkat kiegészítendő pályázati támogatások elnyerésével is javítani kívántuk és kívánjuk lehetőségeinket a minden évben ismétlődő tradicionális versenyekhez, túrákhoz (vízi túra, Rákóczi-kupa, stb.)

Az elmúlt években bővítettük azon mozgási, sportolási, versenyzési lehetőségek számát, ahol tanulóink sikerélményhez juthatnak, versenyezhetnek más iskolák tanulóival, és iskolai csúcsokat állíthatnak fel. Ezek érdekében szorgalmaztuk egy Refi – ÁVG közös sportdélután létrehozását, amit eddig két alkalommal rendeztünk meg. Részt vettünk felvidéki iskolák – Királyhelmece, Nagykapos – különböző sportágakban megrendezett versenyein, ahonnan eredményesen és sok szép élménnyel a tarsolyukban térhettek vissza tanulóink. 2000 október elején pedig hagyományt folytató ill. teremtő kezdeményezésnek lehetünk tanúi. Volt testnevelő tanár kollégánk emlékére Szabó Károly atlétikai emlékversenyt rendeztünk, amit a jövőben minden év októberének elején szeretnénk megtartani. Ez egyben lehetőséget nyújt tanulóinknak, hogy több atlétikai versenyszámban iskolai csúcsokat állítsanak fel. Az eredmények az iskola első emeletén látható örökranglistán rögzítjük.

Tanulóink rendszeresen és nagy létszámban vesznek részt a város és körzetének korcsoportos versenyein atlétika, különböző futó- (mezei, Kossuth-staféta), úszóversenyeken, labdajátékokon, sportbemutatókon és a fiú és lány tornászok, a modern táncosok különböző gálákon.

Sportéletünkben igen fontosnak tartjuk a hagyományok ápolását, kapcsolattartást. A tornászok rendszeres résztvevői voltak a Sípos György és egyéb – Várda, Povolny, Heves-kupa – meghívásos versenyeknek. Labdarúgóink pedig az idén februárban 26. alkalommal vettek részt a nemzetközi teremlabdarúgó Rákóczi-kupán.

Az egészséges életmódra nevelésnek és megőrzésének igen fontos része a tanórák kereteiben végzett úszásoktatás az I. évfolyam tanulóinak részvételével november-december hónapban. Az iskolai csónakház és az evezés változatlanul igen népszerű és rendszeres. Hagyomány már a minden évben megszervezett szlovákiai sítábor, amit Lipiczki Imre tanár úr vezet.

A fentiekén kívül tanulóink közül néhányan még egyéb sportágakban (íjászat, közdöspartok) is versengenek az iskolai versenyeken kívül. Az elmúlt években kosárlabda, labdarúgás, női torna – modern táncok, férfi torna, vízi sport és sakk sportágakban indítottunk sportesernőket, ahol az érdeklődő és tehetséges tanulóknak biztosítottunk versenyzési lehetőséget. A leány és fiú tornászok folytatták kiemelkedő szereplésüket, a lányok a megyei döntő II. helyéig, a fiúk az országos döntőbe jutottak.

A táncos lányok modern tánc kategóriában megyei versenyen vettek részt. Labdajáték sportágakban tanulóink a körzeti bajnokságban versenyeztek, ahol dobogós helyeken végeztek az elmúlt években. A kiskunhalasi nemzetközi teremlabdarúgó kupán elért eredmények szintén igen értékesek.

Most bontogatja szárnyait egy fiatal sakközőkből álló vegyes csapat, akik a megyei diákolimpiai döntőben IV. helyen végeztek, ami figyelemre és elismerésre méltó eredmény. Ez a csapat más, országos versenyeken is kitűnően szerepelt.

Igen szép eredményt ért el az elmúlt két évben sísportban (óriás műlesiklás) Egressy Dániel, aki országos 9. helyezést ért el.

Az elmúlt esztendőnkben munkaközösségünk összetétele lényegesen változott. Igen szomorú, hogy ismét búcsúznunk kellett egy kiváló és ambiciózus kollégától. Bolvári Péter halála nagy veszteség. Hiánya az elmúlt tanévben a vízi sport életében is megmutakozott, így a nyári vízi túra is elmaradt. Betegsége alatt Kovács Norbert, majd Kun Péter fiatal kollégáink segítettek, segítik a mun-

közösség munkáját. Főállásban pedig Nezáczkiné Tótin Erika, Lipiczki Imre és Szűcs Mihály dolgoznak.

Az elmúlt években sportsportvezetők voltak: női torna, modern tánc – Nezáczkiné Tótin Erika, férfi torna – Lipiczki Imre, labdarúgás – Szűcs Mihály, kosárlabda – Bolvári Péter. Kovács Norbert, Kun Péter, vízi sport – Bolvári Péter, Kun Péter.

A munkaközösségünk a jövőben arra törekszik, hogy munkájával segítse az ifjúság testi-lelki-szellemi fejlődését, javítsa egészségi állapotát, nem feledkezve el hagyományainkról, s hogy ápolja sportbaráti kapcsolatait határokon innen és túl.

Szűcs Mihály
munkaközösség-vezető

Képek az internátusokból

Nehéz jellemezni és bemutatni egy családot, hiszen valamennyien mások és mégis együvé tartoznak. Mennyire így van ez az internátusokban!

Változó létszámmal, de közel 450 tanuló él az internátusokban. A fiúkat a Kossuth Internátus fogadja be. A lányok a Csécsy, az Erdélyi, a Lorántffy, a Kazinczy és a Rákóczi Internátusokban laknak. Minden internátus egy-egy kis egységet alkot. Az elkészült új házirend egységessé teszi a napi időbeosztást, az általános célokat.

A legfontosabb célok a következők:

a) Az internátus keresztyén elvekre épülő intézet, melynek feladata az evangéliumi szellemiségben való tanulás és személyiségfejlődés biztosítása.

b) Legfontosabb célunk, hogy éljük és szívünkben hordozzuk Máté 7;12 gondolatát: „Amint tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.”

A nyugodt tanulás biztosítása fontos feladat. Nehéz biztosítani a tanulási időt és annak nyugalmát, hiszen annyi más érdekes és fontos feladat is van (énekkar, sport, szakkör stb.)

Jó látni, hogy ha valaki elakad a tanulásban, vannak, akik segítenek és támogatnak. A tanulási kedv gyakran az esti órákban, a lefekvés idejében erősödik fel. Itt különbségek vannak évfolyamonként, hogy ki meddig maradhat fent. Nyilván a 14 éves még több alvást igényel, mint a 19 éves.

Az internátusokban nehéz közösségi programokat szervezni, hiszen időbeni korlátok közé vagyunk szorítva – vasárnap estétől péntek délig kell mindenre időt szakítanunk.

Minden internátusban működnek bibliakörök, beszélgetésre alkalmas csoportok. Jó gyakorlat az is, hogy az internátusokban lakó teológusok segítenek a nehéz élethelyzetbe jutott diákoknak személyes és tanulási problémáikban.

Fontos cél az is, hogy a különféle háttérből jövő tanulóinkat megtanítsuk az egymásra figyelésre, a vigasztalás és a gondoskodás képességére. Jó tudni azt is, hogy bajba került társakon segítünk, hogy öregeket támogatunk karácsonyi vásárral, műsorral. Számíthatunk a segítségre, mikor bajba jutnak emberek, az utóbbi két évben pl. árvíz idején. A helyi gyülekezet magányos tagjait társaságukkal ajándékozzák meg diákjaink.

Az internátus háttér akkor és ott, amikor csalódást és örömet kell megosztani. Zárja e sorokat ballagók vallomása arról, mit tanultak meg az internátusokban:

„A szeretet az élet, amely továbbadva növekszik.”

„Sokan mondhatják, hogy szeretnek minket, de igazán csak annak hisszük el, aki éveken át képes a legkomorabb reggeleken is szelíden kikönyörögni minket az ágyból.”

„Köszönjük, hogy élhettük és tanulhattuk a törődést és a tapintatot.”

Órsi Anikó
munkaközösség-vezető

A sárospataki református gimnázium könyvtára a millennium évében

*„Amelyik iskolát nem életetik a könyvek, az halott.”
Comenius*

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma könyvtára az iskola első emeletén található. Alapterülete 154 négyzetméter, három egymásba nyíló helyiségből áll, amelyből kettő olvasóteremként szolgál, a harmadik a kézikönyvtár és a tájékoztató munka helyszíne. A könyvek mind a három helyiségben szabadpolcos rendszerben vannak elhelyezve. Az állomány kétharmada szakirodalom, egyharmada szépirodalom.

A könyvtár a szervezeti és működési szabályzat előírásainak megfelelően működik.

Alapvető célja, hogy segítse az oktató-nevelő munkát mint tevékenységet, a rendelkezésre álló szakkönyvek, szakmai kiadványok, folyóiratok segítségével biztosítsa a szakmai munka színvonalának szinten tartását, emelését. Segítse elő az iskolai könyvtárhasználók általános műveltségének kiszélesítését, a folyamatosan korszerűsített állomány segítségével közvetítse az új ismereteket; s mai színvonalon legyen képes közvetíteni a protestáns hitélet tanításait.

Az iskola könyvtárának – mint az oktató nevelő tevékenység szellemi bázisának – fő feladata, hogy elősegítse az iskola pedagógiai programjában rögzített célok megvalósítását, biztosítsa az iskola nevelői és tanulói részére az oktatáshoz és a tanuláshoz szükséges információkat, ismerethordozókat. Központi szerepet tölt be a tanulók önálló könyvtárhasználatának felkészítésében, valamint közreműködik a könyvtárbeutató, könyvtárismertető és könyvtárhasználatra épülő tanórák, szakkörök előkészítésében megtartásában.

A teljesség igényével gyűjti a helyi tantervekhez kapcsolódó kötelező és ajánlott olvasmányokat, népszerű írók, költők biográfiáit, Sárospatak helytörténeti, helyismereti irodalmát, a felvételi követelményekről, a továbbtanulás lehetőségeiről készített kiadványokat, a megjelenő protestáns irodalom és szakirodalom dokumentumait. Nagy hangsúlyt fektet a megjelenő kézikönyvek – lexikonok, enciklopédiák beszerzésére.

Válogatva gyűjti a klasszikus és kortárs szerzők műveit, népszerű tematikus antológiákat; a tudományok, a kultúra, a hazai és az egyetemes művelődéstörténet alapszintű és középszintű elméleti összefoglalóit; a nevelés, oktatás elméletével foglalkozó legfontosabb kézikönyveket; a különféle tantárgyak oktatását segítő módszertani kézikönyveket és segédleteket; az oktatással kapcsolatos jogszabálygyűjteményeket, statisztikákat; a művészi könyvkiadás reprezentatív alkotásait.

Az írott dokumentumokon túl, a kor szellemének megfelelően gyűjtjük az audiovizuális ismerethordozókat: videofilmeket, hangzó dokumentumokat és számítástechnikai ismerethordozókat (flopi, CD-ROM)

Az állomány gyarapítására fordítható összeget az iskola költségvetése tartalmazza. Sajnos, a kimondottan könyvtári célokra fordítható minisztériumi céltámogatást ebben az évben megvonták, így nagyon szűk keretek között mozoghatunk a beszerzés tekintetében. Minden pályázati lehetőséget kihasználunk, így sikerült folyóiratok kedvezményes előfizetésére szert tenni, s több százezer forintos értékben támogatást kapni a Nemzeti Kulturális Alaptól, a Pro Renovanda Hungaria Alapítványtól és a Soros Alapítványtól. Ez utóbbi alapítványtól nyertük a könyvtár első számítógépét is több mint félmillió forint értékben.

Az iskolai könyvtárat az iskola tanulói, nevelői, adminisztratív és technikai dolgozói használhatják. A szolgáltatások használóinak körét az intézmény vezetője bővítheti. A könyvtárhasználókat a következő alapszolgáltatások illetik meg: a kézikönyvtár helyben használata, különféle dokumentumok kölcsönzése, számítógép- és internethasználat. Mód van – előzetes bejelentkezés alapján – tanórák és egyéb csoportos foglalkozások megtartására. A látogatók rendelkezésére áll egy televízió, két videomagnó, magnetofon és CD-lejátszó készülék. Rendkívül népszerű az ifjúság körében a könyvtárban elhelyezett négy számítógép, ezeket is előzetes bejelentkezés után lehet igénybe venni.

A könyvtár állománya a 2000. október 15-én készült statisztika alapján a következő:

Könyvtári egységek:	41.033
ebből könyv, kötet:	40.000
ebből tankönyv:	915
ebből tartós tankönyv:	915
idegen nyelvű kötet:	4.300
Elektronikus dokumentum:	1.033
ebből hanganyag:	780
ebből mozgóképfilm (videó):	191
ebből számítógépes anyag:	62

A gimnázium tanulói valamennyien beiratkozott olvasói az iskolai könyvtárnak. Az elsősök szeptember első hetében egy osztályfőnöki óra keretében ismerkednek meg a könyvtár szolgáltatásaival, s így válnak utóbb rendszeres látogatóinkká. A tágas olvasótermek reggel fél nyolctól délután négy óráig várják a tanulókat. Örömmel mondhatjuk el, hogy a gyerekek szívesen töltik itt szabadidejük egy részét. Sokan böngészik a folyóiratokat, amiből 27 félélt járunk – napilap, hetilapok, irodalmi folyóiratok, szakmódszertani lapok – míg mások dolgozataik elkészítéséhez gyűjtenek anyagot, vagy éppen tanulmányi versenyre készülnek. Nagy a varázsa az Internetnek, ahonnan szintén tömérdek hasznos információ áramlik az érdeklődők felé.

A könyvtár az alapszolgáltatásokon túl helyet ad az iskola különféle rendezvényeinek is, itt rendezzük meg a szavalóversenyeket, a tanári bibliaórákat, tantestületi összejöveteleket, megbeszéléseket.

Régebben egy nemzedék megélt az iskolában szerzett tudásból. Ma a nemzedékváltásnál gyorsabb az ismeretek avulásának, változásának ritmusa, ezért szinte állandóan készletben vagyunk arra, hogy ismereteinket frissítsük, újabakkal egészítsük ki, hiszen az egyén és a közösség boldogulásához egyre fontosabb az információ. Mindezeket a szempontokat figyelembe véve a könyvtár és könyvtárosai szolgálják református iskola felnőtt és ifjú olvasóit.

Bódi Gézáné
könyvtáros

A diákönkormányzat tevékenysége

Iskolánk diákönkormányzata alulról építkező közösségi szervezet, melynek tagjai az osztályokból delegált két fő és a különböző tevékenységekben együttműködő diákközösségek küldöttei. Önkormányzatunk munkáját az iskolában tanító tanár, Nezáczkiné Tótin Erika segíti.

Tevékenységünk a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. Minden hónap első csütörtök délutánján összejövünk és megbeszéljük az aktuális hónapra vonatkozó teendőket. Legfontosabb feladatunknak egyrészt az iskolai közösségi élet szervezését és végrehajtását, másrészt a diákok érdekvédelmét tartjuk.

Az 1999/2000-es tanévet egy hétféligi táborral kezdtük Hejcsén. Az volt a cél, hogy összeállítsuk az egész éves programot, szétoszzuk a feladatokat. A kiránduláson végzett kemény munkának köszönhetően sikeres évet zárhattunk. Zökkenőmentesen folytak a programok, a minden évben megrendezett pecúravató, a szüreti és a farsangi bál, a filmklub és a teaház. Kétévenként szervezzük meg a diákhétféligét, amelynek fénypontja a diákigazgató-választás. A múlt évben a 13. E és a 12. E közti versenyt a végzősök jelöltje, Törő Péter Tamás és csapata, a Törçi Team nyerte.

Programjaink sikerét a Sárospataki Református Kollégium Alapítvány támogatásának is köszönhetjük. Reméljük, segítségükkel a továbbiakban is megvalósíthatjuk elképzeléseinket.

A 2000/2001-es tanévben a diákönkormányzatunk az Országos Diákszékesben is képviseltette magát. Tájékoztatót kaptunk a diákok jogairól, az iskolában felmerülő problémákról. Tanácsokkal láttak el, melyek segítséget nyújthatnak a programok szervezésében. A jövőben megpróbáljuk ezeket a javaslatokat eredménnyel hasznosítani.

A magam és a diákönkormányzat nevében szeretnék köszönetet mondani az iskolavezetésnek, tanárainknak, akik lehetővé tették programjaink megvalósítását, valamint külön köszönet Nezáczkiné Tótin Erika tanárnőnek fáradhatatlan munkájáért.

Reméljük, hogy továbbra is számíthatunk az aktívan közreműködő tanárookra és tanulókra, hogy segítségükkel diákönkormányzatunk a jövőben is sikeresen működhessen.

Máté Edina
elnök

Az 1998/1999-es tanév kiemelkedő eredményei

Magyar nyelv és irodalom

Nyelvünkben élünk anyanyelvi kommunikációs verseny:

Nagy Emese Xénia 7. H megyei I. hely

Simonyi Zsigmond országos helyesírási verseny:

Ureczky Eszter 8. H megyei IX. hely

Országos novellairó pályázat, Reformátusok Lapja:

Tánczos Veronika 13. E II. és III. hely

Győri Zsófia 11. E II. díj

Arany János balladamonó verseny:

Drabik Rózsa 8. H városi I. hely

Ureczky Eszter 8. H városi I. hely

Bessenyei György szépirodalom-olvasási pontverseny:

Ureczky Eszter 8. H iskolai/8. o. I. hely

Oláh Klára 9. A iskolai/9. o. I. hely

Szokolovszki Anikó 10. A iskolai/10.o. I. hely

Vanyó Alida 11. A iskolai/11.o. I. hely

Édes anyanyelvünk verseny:

Sivák Csilla 12. E iskolai I. hely

Helyesírási verseny:

Csiszkó Adrienn 9. E iskolai I. hely

Szavalóverseny

Balla Eszter 9. A iskolai/I. kat. I. hely

Tánczos Veronika 13. E iskolai/II. kat. I. hely

Történelem

Polgár a demokráciában:

Démy-Gerő Andor,

Makkai Ádám,

Mészáros Zoltán,

Péter Zsuzsa 13. E orsz./csapat XII. hely

Marjalaki Kiss Lajos történelmi verseny:

Dudás Lóránt 10. A megyei XII. hely

Varga Viktória 11. E megyei XII. hely

Szemere Bertalan történelmi pontverseny:

Ureczky Eszter 8. H iskolai/8. o. I. hely

Tamás Gabriella 10. F iskolai/9. o. I. hely

Oláh Klára 9. A iskolai/9. o. I. hely

Panka Zoltán 10. A iskolai/10.. o. I. hely

Andó Erzsébet 12. E iskolai/11. o. I. hely

Démy-Gerő Andor 13. E isk./12-13. o. I. hely

Idegen nyelvek

A két tannyelvű iskolák angol nyelvi versenye:

Nagy Nikoletta, Tánczos Veronika 13. E;			
Szabó Péter, Tomán Zsolt 12. E Györi Zsófia 11. E;			
Veres Rita, Lévai Enikő, Tornallyai Éva 10. E;			
Tamás Gabrietta, Kapusi Lívია 10. F	orsz./csapat		VI-VII. hely

Angol országismereti verseny:

Galvácsi Anett, Drabik Rózsa,			
Horváth Gyöngyi 8. H	megyei/csapat		IV. hely

Gárdus János angol nyelvi verseny

Tamás Gabriella	10. F	megyei	V. hely
-----------------	-------	--------	---------

Ókortudományi Társaság országos latin nyelvi versenye:

Hovanecz Nóra	11. E	orsz./2. fokú	dicséret
---------------	-------	---------------	----------

a nemzetközi Cicero-versenyen a magyar csapat tagja

Latin nyelvi fordítói verseny

Hovanecz Nóra	11. E	megyei	II. hely
Puskár Zsuzsa	12. A	megyei/12. o.	II. hely
Varga Angéla	12. A	megyei/12. o.	III. hely

Matematika

Református középiskolák matematikaversenye:

Könnnyű János	7. H	orsz./7. o.	V. hely
Bodnár Péter	9. B	orsz./9. o.	III. hely
Paholics Gábor	10. C	orsz./10. o.	V. hely

Megyei matematikaverseny:

Szabó Péter	12. E	megyei	III. hely
-------------	-------	--------	-----------

Varga Tamás országos matematikaverseny

Könnnyű János	7. H	megyei	V. hely
---------------	------	--------	---------

Matematika pontverseny

Vinnai Eszter	10. E	iskolai/9. o.	I. hely
Vanyó Alida	11. E	iskolai/10. o.	I. hely
Szabó Péter	12. E	iskolai/11. o.	I. hely
Mihók István	12. B	iskolai/12. o.	I. hely

Számítástechnika

Nemes Tihamér országos számítástechnikai verseny

Szabó Péter	12. E	megyei	III. hely
-------------	-------	--------	-----------

Kémia

Református Középiskolák I. Országos Kémiaversenye:

Dókus Levente	10. D	országos	II. hely
Bacskai Zoltán	9. E	országos	VI. hely

Rajz és műalkotások elemzése

1848/49. képzőművészeti emlékverseny

Molnár Marinetta	9. B	megyei	I. hely
Koczák Marianna	12. C	megyei	III. hely

Református Gimnáziumok IV. Országos Művészeti Triatlon Versenye: Koczák Marianna, Petráki Lilián,
Szűcs Tímea

12. C orsz./csapat III. hely

Kórus

Budapesti Nemzetközi Kórusverseny:

Ifjúsági kategória

ezüst diploma

Éneklő Ifjúság Országos Kórusverseny

arany diploma
Az év kórusa
karnagyi díj

Szederné Tóth Zsuzsa

Hit- és erkölcsstan

SDG országos Biblia-ismereti verseny

8. H csap.orsz./csapat VI. hely

Testnevelés

„Arany Fokozatú Tornásziskola”

Torna, országos bajnokság:

fiú A kat.

országos II. hely

fiú B kat.

országos IX. hely

leány A kat.

országos VI. hely

Sakk, megyei döntő:

Könnyű János

7. H megyei I. hely

Labdarúgás, megyei bajnokság

IV. hely

Kossuth-staféta

kat. I. hely

Segédmotoros közlekedésbiztonsági vetélkedő

Törő Péter

10. E városi I. hely

Az 1999/2000. tanév kiemelkedő eredményei

Magyar nyelv és irodalom

Arany János Irodalmi Verseny:

Csiszkó Adrienn 10. E országos dicséret

VI. Országos Áprily Lajos Vers-és Prózamondó Verseny:

Horváth Gabriella 11. D országos arany minősítés

Pocsai Tamás 13. E országos bronz minősítés

Az Úr érkezése országos ökumenikus szavalóverseny:

Balla Eszter 10. A országos különdij
közönségdíj

Kresznerics Ferenc IV. Országos Anyanyelvi Verseny:

Nagy Emese Xénia 8. H országos VI. hely

Kresznerics-díj, Nyelvédesanyánk különdíj pályamunkáért

Szavalóverseny Márai Sándor születésének 100. évfordulója tiszteletére

Horváth Gabriella 11. D területi I. hely

VI. Országos Latinovits Zoltán Középiskolai Vers- és Prózamondó Verseny:

Horváth Gabriella 11. D országos III. hely

Simonyi Zsigmond helyesírási verseny

Sinkó Zsófia 7. H megyei I. hely

Szavalóverseny

Balla Eszter 10. A iskolai/ I. kat. I. hely

Horváth Gabriella 11. D iskolai/ II. kat. I. hely

Szép magyar beszéd verseny

Kató Enikő 12. E iskolai I. hely

Édes anyanyelvünk verseny

Janka Judit 11. C iskolai I. hely

Bessenyei György szépirodalom-olvasási pontverseny

Povodőr Judit 9. H iskolai/9. o. I. hely

Csiszkó Adrienn 10. E iskolai/10. o. I. hely

Gyurán Ildikó 11. F iskolai/11. o. I. hely

Történelem

Polgár a demokráciában országos verseny

csapat regionális V. hely

Felkelt a napunk országos millenniumi történelmi vetélkedő

Ferencz Zsófia, Varga Judit, Orosz Márton 12.F megyei VII. hely

Történelmi pontverseny:

Gér András 7. H iskolai/7. o. I. hely

Éger Ildikó 10.E iskolai/9. o. I. hely

Povodőr Judit 9. H iskolai/9. H. o. I. hely

Tamás Gabriella 11. F iskolai/10. o. I. hely

Szabó István	10. H	iskolai/10.H	o. I. hely
Dudás Lóránt	11. A	iskolai/11. o.	I. hely
Trefort Ágoston iskolai történelmi pályázat:			
Puskár Szilvia	11. A	iskolai	I. hely

Idegen nyelvek

Angol nyelvi szavalóverseny

Antal Petra	11. E	területi	III. hely
-------------	-------	----------	-----------

Resonrce Centre könyvtárhasználati verseny:

Antal Anikó, Éger Ildikó, Kárpáti Pál, Lontay András	10. E	megyei/csapat	III. hely
---	-------	---------------	-----------

Református középiskolák országos angol nyelvi versenye

Kapusi Livia	11. F	országos	II. hely
--------------	-------	----------	----------

London Bridge angol nyelvi verseny:

Sinkó Zsófia	7. H		
Vukovich László	8. H	országos	25-30. hely

Nemzetközi Cicero-verseny

Hovancz Nóra	12. F	döntő, a nemzetközi csapat tagja	
--------------	-------	----------------------------------	--

Megyei latin fordítói verseny

Lévai Enikő	11. E	megyei/10. o.	II. hely
Csótó Beáta	11. A	megyei/11. o.	II. hely
Mikula Zsófia	12. C	megyei/12. o.	I. hely

Matematika

Református Középiskolák VIII. Országos Matematikaversenye:

Szabó Péter	13. E	orsz./12. o.	I. hely
Bacskai Zoltán	10. E	orsz./9. o.	II. hely
Bodnár Péter	10. B	orsz./10. o.	II. hely
Gégény Péter	7. H	orsz./7. o.	III. hely

Varga Tamás Országos Matematikaverseny:

Gégény Péter	7. H	megyei országos	II. hely 22. hely
--------------	------	--------------------	----------------------

Hegyalja matematikaverseny

Gégény Péter	7. H	területi	I. hely
Nagy Geregly	8. H	területi	II. hely
Könnyű János	8. H	területi	III. hely

Matematika pontverseny

Gégény Péter	7. H	iskolai/7. o.	I. hely
Könnyű János	8. H	iskolai/8. o.	I. hely
Bacskai Zoltán	10. E	iskolai/9. o.	I. hely
Bodnár Péter	10. B	iskolai/10. o.	I. hely
Paholics Gábor	11. C	iskolai/11. o.	I. hely
Szabó Péter	13. E	iskolai/12. o.	I. hely

Számítástechnika

Nemes Tihamér Országos Középiskolai Számítástechnikai Tanulmányi Verseny

Szabó Péter 13. E megyei országos IV. hely
34. hely

Írisz-Sulinet honlapkészítő országos verseny:

Balogh Pál, Ferenczfői Zoltán,
Mátyás László 10. H orsz./csapat IV. hely

Biológia-kémia

Hevesy György Országos Kémiaverseny:

Gégény Péter 7. H körzeti I. hely

Református középiskolák országos kémiaversenye

Gégény Péter 7. H országos IV. hely

Két tannyelvű középiskolák országos természet- és környezetvédelmi versenye biológiából:

Deák Eszter 12. E országos különdíj

Simkó László 10. E országos különdíj

Református középiskolák országos természettudományi Diákkonferenciája

Monostori Balázs 10. C országos különdíj

Rajz

Megyei fotókiállítás, Kazincbarcika

Antal Petra 11. E, Czine Tünde 12. E,
Lukács Alíz 9. E

Megyei képző-és iparművészeti kiállítás

Vanyó Alida 12. E (tűzzománc), Götz Balázs 10. B (dombormű)

Fotóművészek megyei gálája:

Antal Petra 11. E

Művészeti iskola kiállítása, Sátoraljaújhely:

Götz Balázs 10. B I. hely

Hit-és erkölcsstan

Biblia-ismereti verseny

Drabik Rózsa 9. H iskolai I. hely

Bányácski Edina 11. B iskolai II. hely

Vincze Márta 12. B iskolai III. hely

Testnevelés, sport

Atlétika

Kossuth-staféta

10. E férfi 15-16 é. I. hely

10. C férfi 15-16 é. IV. hely

Nagy Éva 9. C leány,
egész távos,
egyéni II. hely

Karate

Szívós Rita 10. a junior magyar utánpótlás-válogatott kerettagja lett

Borsod -kupa megyei kyokushin karate verseny

Vitányi Violetta	9. E	ifjúsági	I. hely
Tóth Máté	9. E	ifjúsági	III. hely
Szívós Rita	9. E	könnyűsúlyú junior	III. hely

Labdarúgás

Rákóczi-kupa nemzetközi teremlabda kupa
meghívásos verseny, kispályás, Királyhelmece

Sakk

Könnnyű János	8. H	megyei felnőtt/ egyéni	III. hely
Comenius-kupa, felső tag.			I. hely

Sí

Egeresi Dániel	9. E	óriás műlesiklás, megyei	III. hely
----------------	------	-----------------------------	-----------

Torna

fiú B kat. IV. korcsoport,
leány A kat. IV-V. korcsoport,

Diákolimpia

fiú A kat.		megyei	I. hely
		országos döntő	II. hely
fiú B kat.		megyei	II. hely
		orsz. elődöntő	IV. hely

Sipos György Torna Emlékverseny

fiú B kat.			I. hely
fiú A kat.			I. hely

Heves kupa meghívásos tornaverseny

fiú B kat.			II. hely
------------	--	--	----------

Megyei tornafesztivál, A kat./csapat I. hely, B kat./csapat II. hely

XIX. Megyei Tájékozódási Túraverseny

csapat		ifjúsági kat.	II. hely
--------	--	---------------	----------

Kórus

A 48. Europees Muziekfestival voor de Jeugd Neerpelt (Belgium)
a Kiemelt eredményekkel rendelkező ifjúsági kórus kategóriában

II. díj

Országos Éneklő Ifjúság Kórusverseny:

arany minősítés, Az év kórusa, karnagyi díj

A 2000/2001. tanév kiemelkedő eredményei

Magyar nyelv és irodalom

Különdíj: Molnár Brigitta

12. C

Bejutott a Szép magyar beszéd verseny országos döntőjébe.

Gergely Tamás 12. D (2000-ben érettségizett) az érettségizők számára meghirdetett „Fogalmazz pontosan, logikusan és szépen” országos verseny különdíjat kapta 2000. szeptemberében.

Iskolai szavalóverseny

Horváth Gabriella

12. D iskolai/10-13. o.

I. hely

Horváth Ildikó

9. E iskolai/7-9. o.

I. hely

Szép magyar beszéd verseny

Molnár Brigitta

12. C iskolai

I. hely

Édes anyanyelvünk

Janka Judit

12. C iskolai

I. hely

Helyesírási verseny

Szabó Viktória

12. F iskolai/9-13. o.

I. hely

Sinkó Zsófia

8. H iskolai/7-8. o.

I. hely

Bessenyei György szépirodalom-olvasási pontverseny

Batta Boglárka

9. B iskolai/9.o.

I. hely

Povodőr Judit

10. H iskolai/10. o.

I. hely

Simonyi Zsigmond.helyesírási verseny

Sinkó Zsófia

8. H területi
megyei

I. hely
III. hely

Aprily Lajos Országos Református Szavalóverseny

Horváth Gabriella

12. D országos

arany minősítés

Balla Eszter

11. A országos

ezüst minősítés

„Az Úr érkezése” c. országos ökumenikus szavalóverseny

Horváth Ildikó

9. E országos

különdíj

Szép magyar beszéd verseny országos döntő

Molnár Brigitta

12. C megyei
országos döntő

II. hely

Implom József Helyesírási Verseny

Szabó Viktória

12. F megyei

VIII. hely

Matematika – Fizika**Különdíj**

Bacskai Zoltán 11. E az Országos református fizikaversenyen és a Mikola Sándor Országos Tehetségkutató Fizikaversenyen nyújtott teljesítményéért

Iskolai matematika pontverseny

Gégény Péter	8. H	iskolai/ 8.o.	I. hely
Szabó Emese	10. H	iskolai/9. o.	I. hely
Bacskai Zoltán	11. E	iskolai/10. o.	I. hely
Kamarási Diana	12. E	iskolai/11 o.	I. hely
Vanyó Alida	13. E	iskolai/12. o.	I. hely

Református Középiskolák Országos Matematika versenye

Gégény Péter	8. H	országos	IV. hely
Bodnár Péter	11. B	országos	IV. hely
Kovács Csaba		országos	IV. hely
Vanyó Alida	13. F	országos	IV. hely
iskolánk csapata		országos	II. hely

Megyei matematikaverseny

Tímári Sarolta	10. A	megyei	IV. hely
----------------	-------	--------	----------

Varga Tamás Matematikaverseny

Gér András	8. H	2. forduló	VII. hely
------------	------	------------	-----------

Mezőcsáti levelezős matematikaverseny

Gégény Péter	8. H		I. hely
Gér András	8. H	döntő	II. hely

Fizika**Református Középiskolák Országos Fizikaversenye**

Bacskai Zoltán	11. E	országos	II. hely
----------------	-------	----------	----------

Öveges József Fizikaverseny.

Bodó László	7. H	körzeti	III. hely
-------------	------	---------	-----------

Számítástechnika**Református Középiskolák Országos Versenye**

Lehotai Balázs	10. B		II. hely
Bacskai Zoltán	11. E		IV. hely

Történelem

Különdíj: Ósz Attila 11. H a földrajz OKTV-n nyújtott teljesítményéért

Iskolai történelmi pontverseny 7. évf

Fehér Emese	7. H	iskolai/7. o.	I. hely
Gér András	8. H	iskolai/8. o.	I. hely
Tóth Máté	10. E	iskolai/9. o.	I. hely
Kovács Zsolt	10. A	iskolai/10. o.	I. hely
Vinnai Eszter	12. E	iskolai/11. o.	I. hely
Varga Viktória	13. E	iskolai/12-13. o.	I. hely

Országos történelemverseny

Gér András	8. H	megyei	VI. hely
------------	------	--------	----------

Marjalaki Kiss Lajos Megyei Történelmi Verseny			
Drabik Rózsa	10. H	megyei	XI-XII. hely
Európa Országos Tanulmányi Verseny			
Vanyó Alida, Deák Eszter, Varga Viktória	13. E	orsz./csapat	VII. hely
Erdély és Patak Nagyasszonya, Lorántffy Zsuzsanna Emlékverseny			
Birk Noémi, Gyurán Ildikó, Nagy Nikoletta	13. F	csapat	regionális döntő
Ki tud többet a NATO-ról?			
Mátyás László	11. H	országos döntő	I. hely

Kémia – Biológia

Különdíj

Tímári Sarolta 10. A és Simkó László 11. E

Irinyi János Országos Kémiaverseny

Tímári Sarolta 10. A megyei V. hely

Hevessy György Országos Kémiaverseny

Gégény Péter 8. H körzeti III. hely

Református Középiskolák Országos Természettudományos Versenye

Takács Edina 11. B országos III. hely

Református Középiskolák Országos Kémiaversenye

Tímári Sarolta 10. A országos V. hely

Két tanítási nyelvű középiskolák országos angol nyelvi Diákszimpóziuma

Simkó László 11. E országos I. hely

Bajkó Nándor 11. E országos III. hely

Antal Anikó 11. E országos különdíj

Idegen nyelvek

Különdíj

Vadas Norbert 12. E és Kovács Zsolt 10. A

Iskolai német nyelvi fordítói verseny

Horváth Tímea 12. E iskolai I. hely

Német OKTV

Vadas Norbert 12. E országos XXI. hely

Ókortudományi Társaság által rendezett országos latinverseny

Kovács Zsolt 10. A országos döntőbe jutott

Francia OKTV

Vanyó Alida 13. E 2. fordulóra jutott

Bartók Szilvia 13. E 2. fordulóra jutott

Megyei francia nyelvi verseny

Vanyó Alida 13. E megyei II. hely

Bartók Szilvia 13. E megyei II. hely

Református Középiskolák Országos Angol Nyelvi Versenye

Varga Ádám 9. A orsz./2. kat. V. hely

Kerülő Kinga 10. A orsz./4. kat. II. hely

Ungi Viktória 12. E orsz./9. kat. I. hely

Motkó Hedvig 12. E orsz./9. kat. II. hely

Győri Zsófia 12. E orsz./9. kat. III. hely

Antal Petra	12. E	orsz./9. kat.	IV. hely
Kamarási Diana	12. E	orsz./9. kat.	V. hely
Megyei angol nyelvű dalverseny			
Tóth Máté	11. E	megyei	VI. hely

Hít és erkölcsan**Különdíj**

Szabó Eszter 9. e

Iskolai Biblia-ismereti verseny

Bartha Zsuzsa 9. B I. hely

Drabik Rózsa 10. H II.

Hajdu Nóra

SDG Országos Biblia-ismereti Verseny

Bartha Zsuzsa, Drabik Rózsa, Hajdu Nóra orsz./csapat V. hely

Egyháztörténeti vetélkedő

Szabó Eszter 9. E országos VIII. hely

Rajz és műalkotások elemzése**Ipari Formatervezés Országos Verseny**

Balogh Pál 11. H országos VI. hely

Kórus

Nemzetközi Ifjúsági Kórusverseny, Grado (Olaszország)

Iskolai kórus arany diploma

Éneklő Ifjúság arany diploma, karnagyi különdíj, Az év kórusa

Testnevelés, sport**Különdíj**

Egressy Dániel 10. E és

Szivos Rita 11. A

Fiú torna:

Diákolimpia csapat: „A” kategória országos döntő V. hely

Diákolimpia “ ” megyei döntő I. hely

csapat: B kategória megyei II. hely

Várda-kupa B kat. II. hely

Povolny-kupa B kat. II. hely

Heves-kupa csapat: „B” kategória III. hely

Sipos György emléktverseny csapat: „A” kategória I. hely

csapat: „B” kategória IV. hely

Sí – diákolimpia

Egressy Dániel 10. E országos döntő IX. hely

Karate

Szívós Rita 11. A országos I. hely

Sakk – diákolimpia csapatverseny megyei döntő IV. hely

Sakk			
Hidegh Eszter 9. E	megyei női egyéni bajnokság		I. hely
Hidegh Eszter	országos III. csapatversenyben		
Karácsony kupa			
Hidegh Eszter 9. E			III. hely
Íjásverseny			
Géczi Zsuzsa 9. E	gyerekklány kategória		I. hely
Géczi Zsuzsa	felnőtt női kategória		II. hely
Rákóczi-kupa	csapatverseny		VI. hely
(Nemzetközi teremlabdarúgó kupa)			
Ált. Iskolai Teremlabdarúgó Kupa	csapat	városi	II. hely
Területi:			
Katasztrófavédelmi verseny	8. H csapata	városi	I. hely
Katasztrófavédelmi verseny	12. E csapata	városi	II. hely
Mezei futóverseny			
Punyi Gyula	12. A		I. hely
Máji Gergő			III. hely
Kossuth staféta			
Nagy Éva, Tóth Renáta, Gulyás Teréz, Szabó Eszter	csapat		II. hely.
	csapat		IV. hely
Batta Tímea, Drabik Rózsa, Galvácsi Anett, Povodör Judit			
egyéni – egész táv			
Kamarási Diana	12. E		II. hely
Nagy Éva			III. hely
Paholics Gábor			II. hely
Lipcsei Roland			IV. hely
Váltó			
Derczeni Norbert, Punyi Gyula, Szabó Béla, Nagy Tamás			II. + vándor kupa
A csapatok tagjai:			
Sakk:	Tornász „A”	Tornász „B”	Labdarúgás:
Hidegh Eszter 9. E	Vitányi Áron 12. E	Victor Benjamin	Bodó László
Könnyű János 9. E	Heitzman Róbert	Harsányi Csaba	Várad Csaba
Szabó Réka 9. A	Bessenyei István	Gergely Gábor	Hánka Imre
Szolyák Tamás 9. H	Pauljucsák Péter 11. B	Dienes Dénes	Punyi Máté
Balogh Nándor 9. H	Csirinyi László	Szolyák Tamás	Hidegkuti Tibor
Tóth László 9. H	Varga László	Pozsgai Szabolcs	Kovács Kristóf
Bravics Endre 9. B			Drótos Dávid
			Almási Attila
Katasztrófavédelmi verseny :			
8. H csapata		12. E csapata:	
Szűcs M. Eszter, Greskó Erika, Szóráth Réka		Tompa Anikó, Ungi Viktória, Harsányi Csaba	
Sztiapanov Alexandra, Nyerges Ábel, Hánka Imre		Barzsó Tibor, Vadas Norbert	

Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó
igazgatóhelyettes

Alapítványok az iskola tanulóinak támogatására

Díjfizetési kedvezmények

		1998/99	1999/2000	2000/2001
Tandíj	25%	18	13	4
	50	45	48	33
	75	16	26	24
	100	23	37	44
Kedvezmény		43.400 Ft	58.625	55.650
Internátusi	25	25	20	11
	50	30	37	25
	75	17	28	22
	100	28	34	42
Kedvezmény Ft/hó		62.000	78.500	73.750
Összes kedvezmény Ft/hó		105.400	137.125	129.400 Ft

Ösztöndíjak, alapítványi díjak

	1993-1998	1998/1999	1999/2000	2000/2001
1. 1941/I. A ösztöndíj Cél: Szegény, de tehetséges tanulók támogatása	147 fő	5000 Ft/fő	5000 Ft/fő	6000 Ft/fő
2. Zoltáni Alapítvány Cél: Határon túli tanulók támogatása	-	150 USA dollár fő/félév 9 fő	150 USA dollár fő/félév 8 fő	150 USA dollár fő/félév 9 fő
3. Church Fundation Alapítvány Cél: Határon túli tanulók támogatása	-	6700 Ft/fő 4 fő	6700 Ft/fő 4 fő	6700 Ft/fő 4 fő
4. Transsylvaniai Alapítvány Cél: Erdélyből itt tanuló diák támogatása	-	-	6700 Ft/fő 1 fő	6700 Ft/fő 1 fő
5. Pető Sarolta Alapítvány Cél: Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei vagy Kárpátaljáról jött tanulók támogatása	-	5000 Ft/fő 1 fő	5000 Ft/fő 1 fő	5000 Ft/fő 1 fő
6. Szent István Magyar Kultúra Egyesület Cél: Anyagilag rászoruló keresztyén tanulók támogatása	-	350 CAD fő/félév 2 fő	350 CAD fő/félév 4 fő	400 CAD fő/félév 4 fő
7. Margaret Nagy Osterhaven Alapítvány Cél: Hitüket gyakorló, keresztyén, Abaúj vármegyéből való tanulók támogatása	-	-	-	7000 Ft/fő 2 fő

A DIJ MEGNEVEZÉSE	ALAPÍTÓ	TANÉV	DIJAZOTT TANULÓ
Egy kiváló tanuló végjutalmazása	Rózsa Tibor	1998/1999.	Sipos Katalin 12. B
		1999/2000.	Szabó Péter 13. E
		2000/2001.	Orosz Márton 13. F
A legjobb magyaros díja	1956/IV. D	1998/1999.	Tánczos Veronika 13. E
		-	-
		2000/2001.	Horváth Gabriella 12. D
Gyimóthy-díj a legjobb biológusnak	1953/A reál	1998/1999.	Timkó Adrienn 13. E
		-	-
		-	-
A mindenkori IV. A legjobb tanulója	1950/IV. A	1998/1999.	Puskár Anett 12. A
		1999/2000	Varga Marianna 12. A
		2000/2001.	Terjék Dóra 12. A
Jó tanuló, jó sportoló	1968/IV. D	1998/1999.	Pauljucsák Péter 9. B
		1999/2000.	Pauljucsák Péter 10. B
		2000/2001.	Bessenyei István 12. E

Pannónia Keresztény Oktatási Csereprogram

1989-ben a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumát visszaadták az egyháznak. Azóta az Educational Services International (ESI) – Nemzetközi Oktatási Szolgálat – és a Christian Reformed World Missions (CRWM) – Keresztény Református Missziók – amerikai tanárokat küld Sárospatakra azért, hogy angol társalgási nyelvet tanítsanak, ezenkívül más tantárgyakat is: biológiát és földrajzot angolul.

1993-ban Jon Herringa kezdeményezésére, Karen Ludema, Melinda Lachniet, Jeff Weiss és Lois Craven segítségével megkezdődött egy külföldi csereprogram megalapítása, amelynek keretében a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának tanulói keresztény középiskolákban tölthetnek egy iskolaévet az Egyesült Államokban. Ezek az amerikai tanárok Bill Systema segítségével, aki a Worldwide Christian High Schools (WCS) – Az egész világra kiterjedő keresztény iskolák – szervezet tagja, lefektették a program alapjait. Amint az amerikai tanárok visszatértek az Egyesült Államokba, elkezdtek iskolákat, befogadó családokat keresni, anyagi eszközöket, betegbiztosítást biztosítani és mindemellett nyomon követték a diákok életét az Egyesült Államokban.

A következő években más tanárok, Anne LeGrande és Anita Kmeecz, is bekapcsolódtak a program szervezésébe az Egyesült Államokban és Kanadában is. A program akkor vált igazán hivatalossá, amikor Deb Meyer, aki Nagyberegen (Ukrajna) tanított két évig, visszatért az Egyesült Államokba. Az 1998/1999. tanévben Ded Meyer kemény munkájának eredményeként illetve Bill Systema és Ben Beecksfort segítségével Michigan államban hivatalosan is jegyezték a Pannónia Keresztény Oktatási Csereprogramot – Pannonia Educational Exchange Program (PPCE). A program azóta már nemcsak sárospataki, hanem ukrainai és romániai diákokat is küld az Egyesült Államokba.

Ezt a keresztény programot azért hoztuk létre, hogy a magyar református egyház diákjainak megadjuk azt a lehetőséget, hogy egy iskolaévet eltölthessenek észak-amerikai keresztény családoknál, keresztény iskolákban és egyházközösségekben. Hazatérésük után pedig hasznosíthatják az egy év alatt szerzett tapasztalataikat.

Isten dicsőségére és tiszteletére.

A program céljai a következők:

- a diákok hitének megerősítése azáltal, hogy egy egyházközösség tagjaivá válnak
- az amerikai kultúra és értékek megismertetése
- a diákok angol nyelvi tudásának fejlesztése azáltal, hogy angol anyanyelvi környezetben vannak
- megadni a diákoknak azt a lehetőséget, hogy egy amerikai iskolában képviselhessék hazájukat, iskolájukat, keresztény egyházközösségüket és hitüket
- a diákok hazatérésük után élményeiket és tudásukat megoszthatják itthoni egyházközösségeikkel, iskoláikkal és más közösségekkel

A programra jelentkező diákokkal szembeni követelmények:

- keresztény hit és ennek megfelelő életvitel
- jó angol nyelvtudás
- kiváló iskolai tanulmányi eredmények

A program befogadó iskolákat és családokat is keres a diákok számára. Állandó támogatást nyújt és nyomköveti a diákok életét. A tandíj és az egészségbiztosítás fedezésére pénzügyi támogatást biztosít. A befogadó családok szállást biztosítanak. A diákoknak kell azonban vállalniuk az utazás költségeit (a repülőjegyet oda-vissza) illetve a költőpénzt.

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumából jelentkező tanulóknak egy esszét kell írniuk a következő kérdésekre válaszolva:

1. Rövid önéletrajz (család, oktatás, hobbik és általános érdeklődési körök).
2. Miért szeretnél az Egyesült Államokban tanulni egy keresztény iskolában?
3. Keresztény vagy? Ha igen, mit jelent számodra kereszténynek lenni?
4. Hasznára válik-e majd az ott-tartózkodásod a befogadó iskolának, illetve később a sárospataki iskolának és az egyháznak?

Miután az esszék mind beérkeznek, Lois Craven, a PCCE testület tagja létrehoz egy angol nyelvi bizottságot, amely minden jelentkezőt meghallgat. Az osztályfőnökök, tanárok, vallástanárok és nevelőtanárok véleményét is kikéri a jelentkezőkről. A bizottság végül az iskola vezetésével együtt hozza meg a végső döntést. Az, hogy egy évben hány diák utazik az Egyesült Államokba, függ a befogadó iskolák számától, illetve attól, hogy milyen tanulmányi eredménnyel rendelkező diákok jelentkeznek a programra.

A diákok, akik az elmúlt években részt vettek a csereprogramban, a következők:

1994/1995. tanév: Molnár Krisztina, Pilling Zsuzsa, Szirmai Judit, Tompa Tamás, Török Máttyás

1995/1996. tanév: Hoga Orsolya, Nagy Imre

1996/1997. tanév: Nagy Nikoletta, Tánzos Veronika

1997/1998. tanév: Szabó Péter, Terjék Anita,, Tomán Zsolt

1998/1999. tanév: Antal Petra, Deák Eszter, Tompa Anikó, Ungi Viktória

1999/2000. tanév: Motkó Hedvig, Kamarási Diána, Kucsora Ágnes

2000/2001. tanév: Hegyi Benedek, Szabó István, Tamás Gabriella, Terebesi Edit

Az 1998/1999. tanévben egy amerikai diák, Luke Elliot egy félévet a Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumában töltött.

Lois Craven

A 2000/2001-es tanév naptára

2000. augusztus

27. Beköltözés az internátusokba
Tanévnyitó ünnepély a református templomban

28. Első tanítási nap

szeptember

20. Jelentkezési határidő az OKTV-re

október

4. Házi atlétikai bajnokság

6. Iskolai megemlékezés az aradi vértanúkról

Kazinczy-ünnepség Széphalomban a 10. évf. tanulóinak

20. Iskolai ünnepély

25. Nemzeti ünnep
(Visszaérkezés az internátusokba)

27. Megemlékezés a reformációról

28. Tanítás (hétfői órarend) majd hazautazás

30. Tanítási szünet

31. Igazgatói szünet

november

1-5. Őszi szünet

17. Pecúravató

Szüreti bál

24. Szülői értekezlet, hazautazás

Thanksgiving day

december

2. Sípos György tomaverseny

7-8. Nyílt napok

9. 17.00 Szalagavató

15-17. Csendes hétvége, adventi istentisztelet

21. A téli szünet előtti utolsó tanítási nap

2000.

december

22.- 2001. január 02. Téli szünet

2001.

január

03. A szünet utáni első tanítási nap

25. Félévi osztályozó konferenciák

26. Az I. félév vége

31. Nevelőtestületi értekezlet

február

9-11.	Csendes hétvége
10.	Előzetes felvételik
16.	Farsangi bál
18.	A diákszínjátszók bemutatója
25.	Megemlékezés a kommunista diktatúrák áldozatairól

március

1.	Jelentkezési határidő a gimnázium 7. és 9. évfolyamaira
01-30. között	Általános felvételik
13.	Véradás
14.	Iskolai megemlékezés
15.	Nemzeti ünnep, tanítási szünet
16.	Tanítás nélküli nap, igazgatói szünet
23-24.	VII. Országos Áprily Lajos szavalóverseny
27-31.	Az 1941. I. A Ösztöndíj Alapítvány pályázatait értékeli a Kuratórium tagjai

április

6-8.	Csendes hétvége
11-17.	Tavaszi szünet
15-16.	Húsvét
10.	A tavaszi szünet előtti utolsó tanítási nap
16.	Megemlékezés a holokauszt áldozatairól
17.	Visszaérkezés az internátusokba
18.	A szünet utáni első tanítási nap
20.	Osztályok közötti sportversenyek értékelése (sportdélután)
27.	Szülői értekezlet
23-27.	Osztályozóvizsgák
30.	Igazgatói szünet

május

1.	A munka ünnepe – Tanítási szünet
2.	Tanítási nap (Hétkezdő áhítat nincs!)
9.	Iskolagyűlés, a tanévben rendezett versenyek értékelése, díjak, jutalmak átadása
10.	Osztályozó konferencia a 12. A, B, C D és a 13. E, F számára
10.	Utolsó tanítási nap a két tanítási nyelvű 13. E, F osztályokban
11.	Célnyelvi érettségi a 13. E, F osztályokban
	Utolsó tanítási nap a 12. A, B, C D számára
12.	Csengőbúcsú
14-15.	Tanítási szünet a 7-8-9-10-11. évf. és a 12. E, F osztály számára
16.	Szerdai cseppetés, szerdai órarend
17.	Hétzáró áhítat
24.	Áldozócsütörtök, tanítási szünet, istentisztelet felekezetek szerint
25.	Tanulmányi kirándulásokra kijelölt igazgatói szünet

Az írásbeli érettségi vizsgák rendje:

május	11. (p.) de.	Angol célnyelvi érettségi
	14. (h.) de.	Magyar nyelv és irodalom
	15. (k.) de.	Matematika

16. (sze.) de.	Német nyelv
17. (cs.) de.	Rajz és műalkotások elemzése
	Fizika
18. (p.) de.	Kémia
du.	Latin
21-22-23.	Közös írásbeli érettségi-felvételi vizsgák
24. (cs.) de.	Angol
25. (p./ de.	Francia
30.	Érettségit megelőző értekezlet
31.	Érettségi dolgozatok megtekintése

június

1.	Tanulmányi kirándulásokra kijelölt igazgatói szünet
3-4.	Pünkösöd, tanítási szünet
4.	Visszaérkezés az internátusokba
5.	Hétkezdő áhítat, hétfői cseppetés, keddi órarend
14.	Osztályozó konferenciák
15.	Utolsó tanítási nap

június

14-15.	Tanulmányi kirándulásokra kijelölt igazgatói szünet
11-22.	Szóbeli érettségi vizsgák
23.	Tanévzáró ünnepély
24.	Öregdiák találkozó
25.	Beiratkozás
26.	Tanévzáró értekezlet

júliusban

Vízi túra, sporttábor, bibliás tábor Hejcéen

Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó
igazgatóhelyettes

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának tanulói a 2000-2001. tanévben

7. H Osztályfőnök: Szatmári Emilia

Bana Zsuzsanna, Bársony Bernadett, Benkő László, Bodó László, Boros Julianna, Danó Attila, Darabont Zsuzsanna, Erdélyi Bettina, Erdélyi Eszter, Fehér Emese, Füzes Gyöngyi, Gáliczky Dénes, Gárdosi Edit, Gyürky Gábor András, Hánka Imre, Iván János, Kávássy Gergely, Kurucz Vivien, Molnár Edina, Nagy Ákos, Péter Viola, Sebestyén Rita, Szolnoki Eszter, Taylor John Sándor, Tóth Júlia Éva, Váradi Csaba

8. H Osztályfőnök: Halász László

Bacscai Gergely, Bartl Piroska, Csontos Sándor, Csordás Anna, Drótos Dávid, Gégény Péter, Gér András, Greskó Erika, Győri Dániel, Karászi Andor Péter, Kormány Kinga, Kormos Tamás, Kovács Kristóf Gábor, Nagy Attila, Nagy Boldizsár, Nagy Mónika, Nagy Szabolcs, Nyerges Ábel, Pongó Katalin, Sinkó Zsófia Anna, Sipos Ágnes, Szobonya László Péter, Szóráth Réka, Sztipanov Alexandra, Szűcs M. Eszter, Toboz Adrienn Ivett, Victor Benjámin, Zolcsák Tamás

9. A Osztályfőnök: Szabó Klára

Balog József, Bodnár Melinda, Csabai Ildikó, Csiki Annamária, Ficzere Csilla, Gáspár Emilia, Gombos Noémi, Kaselyák András, Kéri Ágnes, Kis Georgina, Kovács György, Körmöndi Andrea, Mihók Mónika, Mile Beatrix, Nagy Livia, Paholics Eszter, Pelle István, Povodör Artúr, Rebecsák Anita, Sipos György, Somossy Melinda, Szabó Bernadett, Szabó Réka, Szaniszló Tímea, Tóth Adrienn, Tótok Tünde, Törő Gergő Richárd, Varga Ádám, Vicickó Enikő, Vincze Ágnes

9. B Osztályfőnök: Győry Anikó

Barta Zsuzsanna, Bartha István, Batta Boglárka, Csököly Zsuzsanna, Diczházi Zsuzsanna, Enghy Mirjám, Fülöp Evelin, György Edit, Halász Gábor, Juhász Réka, Kleinheisler Tímea, Kocsubej Anna, Koieszár Ákos, Lévai Lilla, Matisz János, Orosz Andrea, Popovics Anetta, Tokár Rita, Tóth Bernadett, Vitányi Márk

9. C Osztályfőnök: Könnyű Jánosné

Bravics Endre, Dési Anita, Dienes Gábor, Fábíán János, Hegedűs Eszter, Hidegkúti Tibor, Jakab Árpád Sándor, Jana Katalin, Kardos Gábor, Kazup Renáta, Kárpáti Péter, Leskó Gabriella, Nehéz Nóra, Pápai Aladár, Pongor Vince, Poroszka Anita, Rezsú Krisztián, Slezsák Ágnes, Szabó Boglárka, Szabó Katalin, Vischák Katalin

9. E Osztályfőnök: Kálmán Zsuzsanna

Aros Renáta Tímea, Barta Tímea, Bodnár Adrienn, Berencsy Botond, Braun Zoltán, Farkas Zsuzsanna, Felfalusi-Ilyés Csongor, Gál Rita Zsófia, Götz Mária Ildikó, Hidegh Eszter, Horváth Ildikó, Jarecsni János, Károly Enikő, Kerékgyártó Orsolya, Koleszár Szilvia, Koltai Mariann, Könnyű János, Máté Melinda, Nagy Emese Xénia, Nagyházi Nóra, Nemes István, Orbán Gabriella, Palánkai Réka, Sikora Ádám, Sinka Klára, Stumpf Evelin, Szabó Eszter Diana, Szabó Gyula, Szabó Rita, Szentimrei Réka, Szepsy Kinga, Tornallyay Vera, Tótin László, Varga Balázs, Vigh Boglárka, Vinnai Ádám Dávid

9. H Osztályfőnök: Nagy Ágnes

Aimási Attila, Balogh Nándor, Bukovenszki Réka, Dobránszky Tímea, Drótos Felícia, El Alem Roland Ádám, Korniczki Ágota, Kóródi Réka, Lavotha Máté, Lazor Szabina, Markovics Ádám, Nagy Gergely, Nyiscsák Emma, Pásztor Krisztina, Punyi Máté, Schreiber Kinga, Szolyák Tamás, Tótn László, Vukovich László

10. A Osztályfőnök: Zöld Zsoltné

Ács Ádám, Bartók Gergely, Bartók Szabolcs, Batta Gabriella, Bodnár Attila, Bogáthy Evelin, Csengeri Ildikó, Daruka Emília, Fábíán Ottó, Fekete Máté, Harcsa Marietta, Juhász Anikó, Kávássy Béni Péter, Kerchner Orsolya, Kerülő Kinga, Kocsis Júlia, Kovács Csaba, Kovács Karina, Kovács Réka, Kovács Zsolt Levente, Lipcsei Noémi Éva, Muha Adrienn, Nagy Angéla, Papp Gergely Iván, Papp Katalin, Rozman Orsolya, Sándor László, Sánta Andrea, Spisák Ágnes, Stumpf Orsolya, Szerdi András, Timári Sarolta, Uhrin Gábor, Vécsi Orsolya, Zagyai Ildikó

10. B Osztályfőnök: Szathmári Sándorné

Apjok Zoltán, Balla István, Balla Judit, Batta Roland, Borcsik Ferenc, Dócs András, Fodor Zoltán, Gyetkó Gábor János, Jakab Attila, Jakab Szabolcs, Kristály Erika, Lehotai Balázs, Liszcai Diana, Mályi Gergő, Milinki Anett, Molnár Eszter Laura, Nagy Gergely, Nagy Zsuzsanna, Németh Csília, Sebők Lilla, Szabó Judit, Szokolovszki Géza, Szóráth Melinda, Vágner Edina, Vitányi Éva

10. C Osztályfőnök : Patayné Vaszily Tünde

Balogh Adrienn, Bilku Péter, Csiki Júlia, Dudits György, Fábián Éva, Gulyás Mariann, Gulyás Teréz, Hódi Szilvia, Ilok Zsanett, Kiss Viktória, Kotány László Dániel, Kozma László, Kócs Marianna, Mikula István, Nagy Éva, Oláh Henrietta, Pala Károly, Pataki Gábor, Polgári Tünde, Sinka János, Szabolcsik Veronika, Szabó Éva, Szarka Evelin, Takács Tímea, Toboz Csilla, Tóth Renáta, Vajkó Anita, Varga Anita, Váradi Anett Eszter, Vincze Beáta, Vincze Katalin

10. E Osztályfőnök: Szabó Attila

Almási Ágnes, Baumgartner Judit, Blanár László, Boós Péter Pál, Csoma Csilla, Czető Anett, Czine Csaba, Egressy Dániel Gábor, Fakász János, Fellegi Ádám, Földesi Zsolt, Frank Anett, Halász Nóra, Heitzmann Róbert, Károly Szabolcs, Király Zsuzsanna, Kocsis Máté, Koppányi Adrienn, Kovács Erika, Kovács Eszter, Lakatos Judit, Matisz Ágnes, Matta Nikoletta, Nagy Béla, Nagy Nikoletta, Nagy Zoltán, Nagy Zsanett, Papp Anita, Slezsák Tamás, Szabó Emese, Szilágyi Barnabás, Szobonya Zsuzsanna, Tóth Máté, Untener János, Ureczky Eszter, Vécsi Anikó, Vitányi Violetta

10. H Osztályfőnök: Budai Gabriella

Apacs Darina, Barcsik Csaba, Batta Tímea, Csirinyi László, Derceni Lóránt, Drabik Rózsa, Galvácsi Anett, Grabicza Boglárka, Horváth Györgyi, Kertész Gergely, Kurnai Boglárka, Nemes Boglárka, Pallai János, Povodőr Judit, Sohajda Béla, Szeles Attila, Tompa Adrienn, Tóth Ildikó

11. A Osztályfőnök: Dr. Derda István

Árva Attila, Balla Eszter, Bihari Ákos Ferdinánd, Dienes Dávid, Erdei Erika, Espák Beatrix, File Csilla, Forgács Balázs, Horváth Henrietta, Horváth Orsolya, Kozsár Miklós, Körmöndi Ildikó, Kútas János, Leitner Enikő, Máji Ádám, Nagy Szilvia, Oláh Klára, Rendes Ildikó, Roskó Tímea, Sebők Anikó, Sebők Ildikó, Stumpf Ákos, Szeifried Szandra, Szívós Rita, Szokoly Zsuzsa, Szűcs Alfréd Lajos, Tamás Anita, Tóth Szilvia, Ulvicki Tímea, Urbanovics Katalin, Váradi Nóra, Zelina Erika, Zólyomi Gergely

11. B Osztályfőnök: Búzásné Nagy Gabriella

Alexa Enikő, Bodnár Erika, Bodnár Péter, Buczkó Gábor, Csatlós Márton, Cziczó Ilona, Dakos Zsuzsa, Dienes Norbert, Dobó Katalin, Gáll Enikő, Götz Balázs, Hardon Edit, Hoffmann Mónika, Józsi Erika, Kézi Tímea, Mácsi Orsolya, Mátyás Tamás, Molnár Melinda, Muri János, Nagy István, Nagy Péter, Pauljucsák Péter, Rák Anita, Szemán Anikó, Szontágh Veronika, Takács Edina

11. C Osztályfőnök: Öri Enikő

Balogh Kinga, Batta Ágnes, Dajka Tünde, Dienes Dénes, Fazekas Zsuzsa, Galvácsi Rita Gyöngyi, Görög Marianna Ibolya, Gyüre Judit, Istvánfi Beáta Judit, Komjáti Csaba, Krausz Bernadett, Lénárt Bernadett, Magyar Petra, Matusz Angéla, Mártha Bernadett, Moldvay Zsanett, Molnár Tamás, Monostori Balázs, Móre László, Móricz Zoltán, Orosz Anett, Öri László, Palcsik András, Pék Anita, Pongor Dániel Gábor, Pozsgai Szabolcs Dávid, Reichel Mónika, Sebe Máté, Szaniszló Judit, Szücs Gábor, Szücs László, Turiczki Norbert, Veres Andrea

11. E Osztályfőnök: Barta Zoltán

Antal Anikó Judit, Ágoston Péter, Bacskai Zoltán, Bajkó Nándor, Bruszik Éva, Csiszkó Adrienn, Czomba Ágnes, Dókus Attila, Éger Ildikó, Gecse Nikolett, Gliba Diána, Hidegh Nikoletta, Kiss Benedek, Kocsis Anita, Lipcsei Roland Gábor, Lontay András, Nagy Adrienn, Nagy Gábor, Nagy Zsuzsa, Nemes Gábor Tibor, Pap Laura, Rák László, Simkó Boglárka, Simkó László, Szurkos Emőke, Tóth Máté, Varga Zsófia, Veréb Ildikó

11. H Osztályfőnök: Sinkóné Tóth Zsuzsanna

Balla Mariann, Balogh Pál, Csörsz Lajos, Farkas Katalin Klára, Ferenczfi Zoltán, Füzes Éva, Gál Renáta, Gergely Gábor, György István, Gyürky Attila, Hajdók Éva, Jakó Noémi, Kálya Gábor Pál, Kántor Kinga, Knapp Zoltán, Mátyás László Péter, Molnár Gábor, Nagy Erzsébet, Ősz Attila, Palik Erika, Szabó Ágnes, Szabó Edina, Takács Ferenc, Ujlaki Renáta, Varga László, Vaszilko Tamás

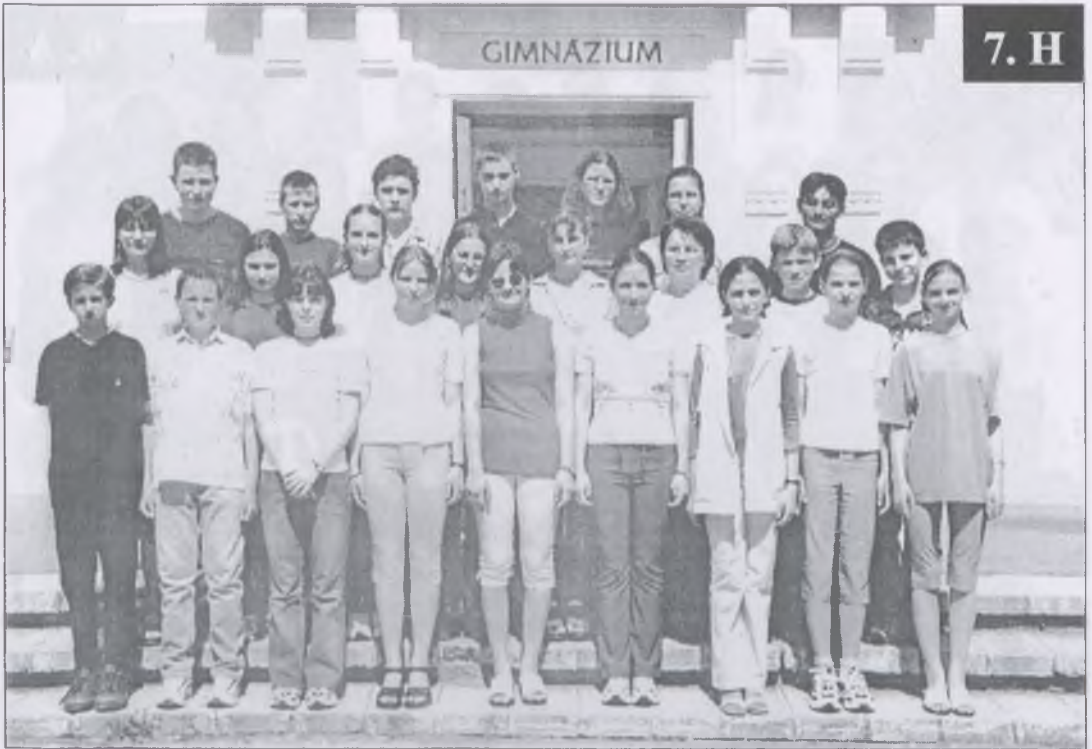
12. E Osztályfőnök: Nagy Mónika

Antal Petra Ildikó, Barzsó Tibor, Bessenyei István, Bolgár Linda, Boros László, Csecskedi Zsófia, Fehérvári Ildikó, Goreczky Krisztina, Györi Zsófia, Harsányi Csaba, Hasulyó Zsuzsanna, Horváth Tímea, Lévai Enikő, Ligeti Bernadett, Matisz Ildikó, Máté Edina, Motkó Hedvig, Nagy János, Pinczés Ákos, Szepesi Éva, Szépréti Ágnes, Tompa Anikó, Tornallyai Éva, Törő Péter Tamás, Turáni Andrea, Ungi Viktória, Vadas Norbert, Veres Rita, Vinnai Eszter, Vitányi Áron

12. F Osztályfőnök: Lois Craven

Barilló Nikoletta, Birk Noémi, Borbély Adrienn, Czimre Brigitta, Czirók Ágota, Deák Brigitta, Gyurán Ildikó, Hársfalvi Ágnes, Illés Zoltán, Kamarási Diána, Kapusi Livia, Kucsora Ágnes, Mitró Annamária, Nagy Anita, Nagy Nikoletta, Pocsai Kinga, Szabó Viktória, Szaniszló Andrea, Tóth Csaba, Újhelyi Noémi, Üveges Szilvia, Vinkler Róbert

9. C

9. E

9. H

10. A

10. E

10. H

11. A

11. B

11. C

11. E

A gimnázium tantestülete 2001 májusában

A gimnázium tantestülete

1998-2001.

Név	Szak	Megbízás, egyéb	Alkalmazás kezdete, vége
Dr. Lénárt Attila*	oroszmagyar	igazgató	1995
Dr. Erdei Pálné*	matematika-ábr.geom.	igazgatóhelyettes	1969
Szalmáriné Tóth-Pál Ildikó*	angol-orosz-történelem	igazgatóhelyettes	1986
Barna Renáta	angol		1999-2001.
Barta Zoltán	angol-történelem	11. E of.	1997
Baumgartner Jánosné	tanítónő	nevelőtanár	1997
Berencsi István*	magyar	nevelőtanár	1988
Bobok Péter	matematika-fizika		2000
Bódi Géza	matematika-fizika	mat.-fiz.mk.vez. címz. ig.	1967
Bódi Gézáné*	magyar-tört.-könyvt.inf.	könyvtáros, ifj. véd. fel.	1974
Bolvári Péter*	testnevelés		1973-2000.
Boros Attila	számítástechnika	rendszergazda	1998
Borsi Antal	magyar-rajz		1984
Budai Gabriella	magyar	10. H of.	1998-2001.
Búzásné Nagy Gabriella	kémia-matematika	11. B of. a kémia szertár öre	1991
Csikó Szivia*	magyar-történelem	nevelőtanár	1996
Dr. Derda István	angol-orosz	11. A of. angol mk. vez	1972
Dr. Katona Ferencné*	magyar-orosz	nevelőtanár	1972-1999.
Egri Károly*	kémia-biológia		1991-1999.
Éles Ilona*	pedagógia	nevelőtanár	1983
Győri Beáta	magyar-inf. könyvtár	12. C of.	1997
Győry Anikó	német	9. B of.	1997
Halász László*	kémia-biológia	8. H of.	1999
Horkay Anna	orosz	nevelőtanár	1993
Kálmán Zsuzsanna	francia-magyar	9. E. of.	1990
Kissné Gombos Katalin*	magyar	nevelőtanár	1999-2001.
Koncz Éva*	kémia-biológia	biol.- kém. mk. vez.	1971
Kosztikné Sáfár Katalin*	magyar-történelem	12. D of.	1981
Könnyű Jánosné	matematika-fizika	9. C of., tankönyvfelelős	1984
Kun Péter*	testnevelés		2000
Lipiczki Imre*	testnevelés		1991
Mód Rudolf	matematika-kémia		1998-2000.
Molnár János*	földrajz-történelem	a történelem szertár öre	1991
Molnárné Klemm Ildikó	mat.-földr.-szám.techn.	1999-től gyesen van	1993

* pataki öregdiák

Nagy Ágnes	matematika-fizika	9. H of.	1998
Nagy Mónika	angol-matematika	12. E of.	1996
Nezáczkíné Tótin Erika	testnevelés	diákönkorm. vez.	1993
Őri Enikő	matematika-fizika	11.C of.	1994
Örsi Anikó	magyar	nev. tan., mk. vez.	1993
Páldi Ildikó*	földrajz-történelem	13. F of., tört.-földr. mk. vez.	1971
Pásztor Magdolna*	tanítónő	pedagógiai asszisztens	2000
Patayné Vaszily Tünde	magyar-angol	10. C of.	1998
Simai Zsuzsanna*	francia-magyar		1999-2001.
Sinkó István*	magyar-könyvtár	nevelőtanár	1990
Sinkóné Tóth Zsuzsanna	magyar-népművelés	11. H of.	1983
Sipos István*	kémia-biológia		1957-1999.
Szabó Árpád	ref. lelkész, pedagógia	nevelőtanár	1992
Szabó Attila	matematika-fizika	10. E of., a fizika szertár öre	1998
Szabó Ildikó	matematika	nevelőtanár	1994
Szabó Klára	német-magyar	12. B of.	1992
Szabó Klára	tört.-fil., orosz-angol	9. A of.	1999
Szabó Mária	vallás tanár	ifjúságvédelmi felelős	1990
Szabó Miklós	orosz-történelem-angol		1994
Szabóné Hornyák Krisztina	francia-orosz	gyesen 1999-2001	1994
Szajkó Józsefné*	tanítónő	nevelőtanár	1994
Szathmári Sándor	történelem-földrajz		1953-1999.
Szathmári Sándorné*	német-orosz	10. B of., id.nyelvi mk. v.	1967
Szatmári Emília	történelem	7. H of.	1997
Szava Anikó*	kémia-biológia		2000
Szederné Tóth Zsuzsa	ének-zene, mat.-kémia	kórusvezető	1987
Szénási Tamás	ref. lelkész	nevelőtanár	1997-1999.
Szénásiné Lénárt Zsófia	ref. lelkész	nevelőtanár	1997
Szigeti László	angol-földrajz		1998
Szűcs Mihály*	testnevelés	testnevelés mk. vez.	1974
Takáts Gyula	matematika-testnevelés	internátusvezető	1998
Takáts Gyuláné*	történelem-testnevelés	nevelőtanár	2000
Tárcsv Csabáné*	földrajz	nevelőtanár	1976-2000.
Tarnavölgyiné Sipos Mariann*	tanítónő	nevelőtanár	1998-2001.
Tóth Sándor	matematikus-matematika		1982
Tóthné Jency Gabriella	angol-matematika	2000-től gyesen	1996
Török István	vallás tanár	nevelőtanár	1991
Újlaki Erzsébet	fizika-kémia	nevelőtanár	1990
Ureczky Andrásné	magyar-történelem	13. E of., magyar mk. vez.	1967
Varjas Csaba	mérnök tanár	nevelőtanár	1997
Victor István*	vallás tanár	vallás tanári mk. vez.	1990
Vinnainé Lakatos Éva*	latin-történelem	12. A of., of. mk. vez.	1976
Vozdvizsenszkaja Irina	angol	nevelőtanár	1991
Vozdvizsenszkij Vagyim	angol-orosz-francia		1987
Zöld Zsolt	történelem	nevelőtanár	1994
Zöld Zsoltné	angol	10. A of.	1994

Külföldi tanárok

Craven Lois Elaine	lektor	1992
Oei Jessica	lektor	2000-2001.
Vickers Judith	lektor	1998-2001.

Adminisztratív dolgozók

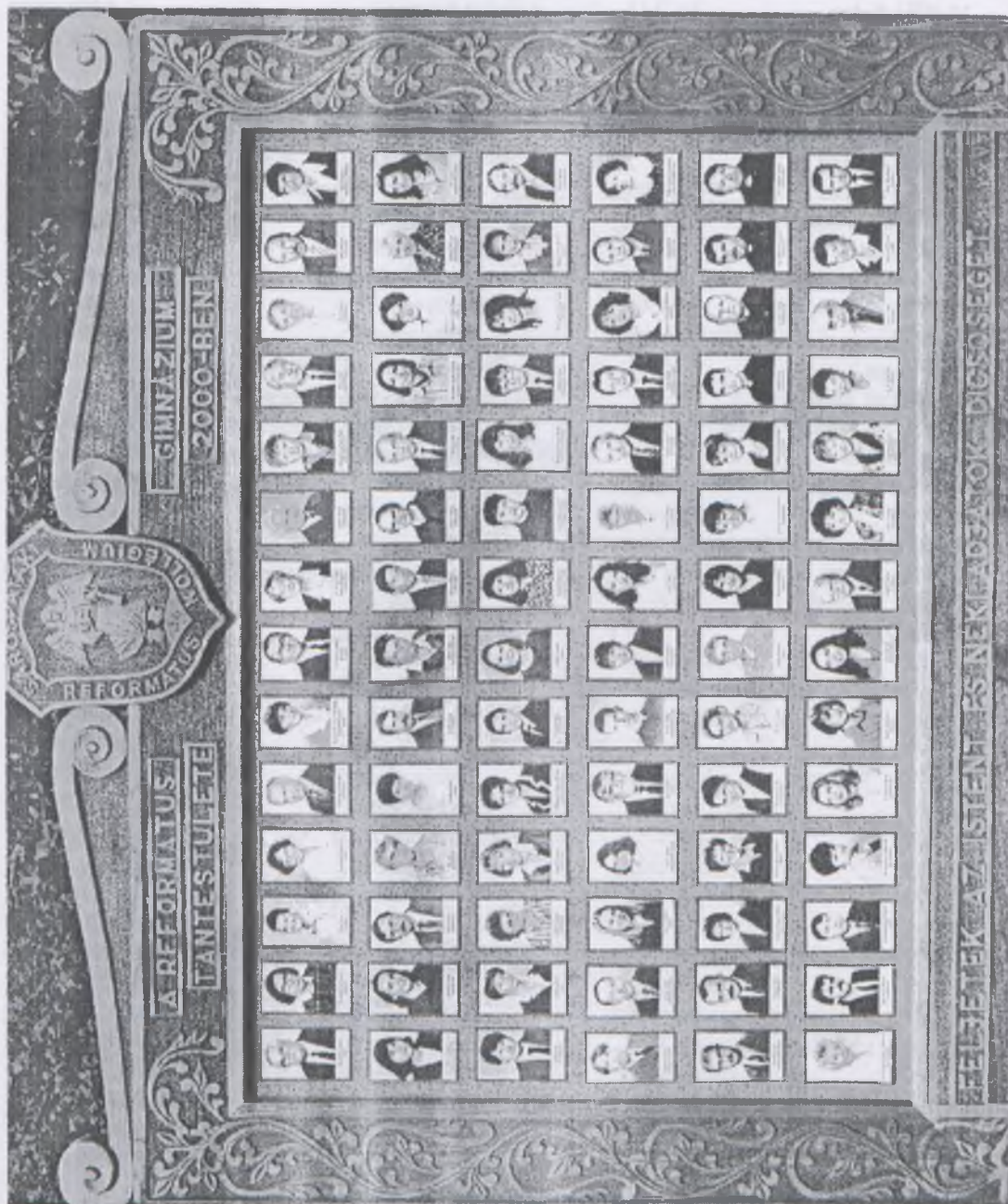
Bodnár László	technikus	1987
Laczkó Lászlóné	hivatalsegéd	1976
Leskó Gáborné	iskolaitkár	1993
Tóth Györgyné	ügyviteli dolgozó	1987
Tóth-Pál Ernőné	portás	1976
Újlaki Csaba	laboráns	1997
ifj. Vigh Bertalan	pedellus	1991

Óraadók

Deli Lajos	római katolikus plébános
Dr. Melles Tivadar	görög katolikus parókus
Mosolygó Tamás	görög katolikus parókus
Szöke Gábor	római katolikus tisztelendő

Az iskola munkáját segítik:

Dr. Nagy Béla	internátusi betegellátó orvos
Koczák Jánosné	ápolónő
Ecsedi Zoltán	nyugdíjas tanár

„BODROG PARTJÁN VAN EGY VÁROS, ÉN IS LAKTAM BENNE”

Ballagási búcsúbeszéd

2001. május 12.

Néhány perce ünnepélyesen, mégis szomorúan zengett az ének: Válásra int immár az óra,... diák-tanyámat itt hagyom már, nem lesz hazám többé Patak már... elválásom néktek ne fájjon!"

Dehogynem fáj. Négy-öt évig élni valahol, s búcsúzni akár 5 évre, akár örökre elköszönni Pataktól, a gimnáziumtól, a barátoktól, a tanároktól, az ifjúkortól, igenis nehéz, igenis fájdalmas, igenis felejthetetlen utószó.

Kedves ballagó diákok!

A kérdés valójában az, hogy most, a búcsúzáskor milyen emlékeket visztek magatokkal! Én biztos vagyok abban, hogy többnyire gazdagító, építő élményeket, s elenyésző a keserűséget, bánatot okozó emlék. De ha van ilyen, majd megszéptül az is.

Ebben az ünnepélyes órában az öröm és szomorúság egyaránt jelen van bennünk. Örülünk annak, hogy itt ezen a szent helyen titeket is útnak indíthatunk, s szomorúak vagyunk, mert minden elválásban ott bujkál az utolsó találkozás félelme is.

Milyen furesa! Diák, tanár, szülő, mindenki azért dolgozta végig a középiskolás éveket, hogy a tanuló megszerezze a szükséges tudást, az érettségire, egyetemi felvételre, hogy felkészüljön a felnőtt életre szellemi, lelki, erkölcsi szempontból, s most, amikor a nyitott kapun végleg ki kell menni, minden olyan nehéz.

Bár tudjuk, ez a élet rendje! A gyermek felnő, kirepül az életbe, mint a madár, hogy meghódítsa a szédítő magasságokat, felkutassa a legrejtettebb titkokat, a tengerek mélyét, a hegyek kincseit, megismerje a lélek rejtelmét, mégis most, hogy útra váltok belőlünk, számunkra is nehéz a búcsúszó ki-mondása.

Persze, örülünk nektek, büszkék vagyunk rátok, s titokban visszaemlékezünk régi önmagunkra, fiatalságunkra, amikor mi is ünneplőbe öltöztünk, lélekben is, és nekiindultunk az útnak.

Innen Patakról, ebből a gimnáziumból.

Ezerfelé, keresztutak, labirintusok útvesztőiben. Aztán visszajöttünk, visszahúzott a gravitáció, mint a földobott követ a föld... Ma is érezzük a vonzást, Patak sajátos gravitációját, varázsát.

Így jöttök majd ti is, mert ez az iskola eltéphetetlen gyökereket nevel. Beéptül a szívekbe, a zsigerekbe. Rövidesen azt is megértitek majd, mit jelent Patak, a szellemisége, a 470 éve.

Belátod majd, kedves ballagó diákunk, hogy mit kaptál, mit tanultál itt, az Alma Materben, amit évszázadok óta így hívnak, a jelentése pedig édesanya...

Kaptál szeretetet, féltő gondoskodást, a tudás édes ételét, kaptad a hit és erkölcs életalakító ajándékát, a haza iránti felelősség, szeretet tudatát. Látod, minden mondatból egyetlen szó köszön rád, a szeretetét. Minden titok kulcsa, megfejtése ebben a szócskában keresendő. S a szó metaforája ma is Isten. Shakespeare-től megtanulhattad: ahol megszűnik a szeretet, ott eluralkodik a káosz. Ne felejtse el!

Mi, tanárok igyekeztünk mindent átadni, amit egykor magunk is kaptunk. Átadtuk, mert az öncélú ismeret, tudás nem sokat ér.

A jó szülő legnagyobb boldogsága az, ha mindent gyermekeinek adhat. A hivatástudattal megáldott tanár legnagyobb sikere az, ha a rábízott diák emberré válik; ha többre, magasabbra jut, mint ő maga.

Rövidesen hivatalos dokumentumok is igazolják majd: érett, felnőtt emberekké váltatok. Érettek – tehát felelősek: önmagatokért, társaitokért, jövőtökért s majdani utódaitokért.

Komoly, érett gondolkodásokat bizonyítják azok az idézetek is, amelyeket a ballagási meghívó-
tokra írtatok. A szerzők: Madách, Weöres Sándor, Tóth Árpád, Kölcsey, Vörösmarty és a Biblia.

Milyen nagyszerű, az emberi élet egészét átkaroló, egy teljes életre programot, útmutatást adó
gondolatok, – bárha valósággyá válnának!

„Legyen hát célod: Istennek dicsőség,
Magadnak munka. Az egyén szabad
Érvényre hozni mind, mi benne van.
Csak egy parancs kötvén le: szeretet.”

Igen, az Isten áldásával megélt élet, az általa kijelölt életcél, a szeretetben való munkálkodás so-
ha nem visz zsákutcába.

Vagy: az egészséges lélek hidat teremt ég és föld között, s valóban a fölemelt tekintet, az ég felé
mozduló akarat teszi nemesebbé a szívet, de az értelmet is.

A mindent ismerni és meghódítani akaró fiatalság örök vágya szólal meg a Tóth Árpád-i mottó-
ban: csillagnak lenni, világítani, szárnyalni, az örök szépség varázsát megérezni, élményét megélni,
ugyanolyan csodálatos ajándék, mint a múlt századi költőóriás tanítása, ami arra buzdít, hogy az em-
berlét teremtés szerinti lényege formálja szavainkat, gondolatainkat, ez sarkalljon jó cselekedetre,
mert ezzel tudunk leginkább a torz világ gonoszságaira emberként válaszolni. Kölcsey mélyen filo-
zofikus üzenete az igaz barátságban megismerhető világot és a nemes, léleképítő igazságot tanítja
meg velünk.

S utoljára idézem a zsoltáros üzenetét, ami valamennyitünk, de különösen a ballagó diákokat tani-
tók, nevelők számára örök érvényű üzenet: „Mint a nyílak hősnek kezében, olyanok a serdülő ifjak.
Boldog ember, aki ilyenekkel tölti meg tegezét.”

Igen, boldogok vagyunk, hogy taníthattunk benneteket, Isten iránti hálával mondom ezt, neki kö-
szönöm meg, hogy 4-5 évig a mi gyermekeink lehettetek; hogy ez idő alatt ti nagyon sokat adtatok
nekünk: figyelmességet, szeretetet, fiatalságotok báját; a nyiladozó és növekvő, majd egyre szilárdab-
ban formálódó egyéniségetek ezer apró villanását.

Hoinaptól emlékké szépül a sok közös élmény, ti viszitek, mi őrizzük a kepet. Mi már fél szavak-
bói, egy szemvillanásból is értjük egymást, s ha találkozunk évek múlva, biztosan ott folytatjuk majd,
ahol abba hagytuk – a szót, a mondatot.... a mozdulatot, ... 2001 májusában, júniusában.

Induljatok hát! Köszönjétek el az iskolától, Pataktól, a tanároktól! Az utolsó szó jogán arra kér-
lek titeket, hogy ne felejtsetek el még ma megköszönni szüleiteknek mindazt, amit értetek tettek.
Nem szégyen hálásnak lenni! Nem lesz senki kevesebb, amikor kimondja a szót: köszönöm. S a leg-
fontosabb: adjatok hálát Istennek! Az ő végtelen kegyelme, hogy idáig jutottatok; hogy szívetek vá-
gyat érlel.

Menjétek hát! Szeretettel búcsúszom tőletek, s tisztelettel köszönök el szüleitektől; akik kisgyere-
ket adtak át nekünk, s komoly fiatalembereket kaptak most vissza...

Az útravaló egy vers legyen, kemény, de az életben való eligazodást segítő vers. Dsida Jenő írta,
a címe: Tekintet nélkül.

A 13. E osztály a csengőbücsűn (2001. május)

Be kell látnunk:

Ha kérdeznek, becsületesen
felelni kell.

A harcot becsületesen
fel kell venni,
az úton becsületesen
végig kell menni,
a szerepet becsületesen
el kell játszani,
keményen és tekintet nélkül.

A kapuk mögül ebek viczorognak,
az ablakokból kiköpdösnek
és röhögnek.

Száz közbiztonsági gócpont
adja ki az elfogatási parancsot.

Kemény tárgyak zuhognak a fejünkhöz,
súlyos, vérező kövek,
de néha röppen sóhaj is,
szeretet is, rózsza is.

És este a tűzhely mellett,
vagy szuronyos zsandárok között
hátrakötött kézzel,
mégis mondogatni kell
a fellebbezhetetlen,
sziklakemény,
erősítő,
vigasztaló
igét:

Krisztusnak és Pilátusnak,
farizeusoknak és vámosoknak,
zsidóknak és rómaiaknak
egyformán szolgálni
nem lehet.

Isten veletek! Viszontlátásra!

Dr. Lénárt Attila
igazgató

Az 1998/1999. tanév végzős diákjai

12. A Osztályfőnök: Tóth Sándor

Balogh Katalin, Balogh Zsuzsa, Baranyi Bernadett, Bártfay Erika, Czók Georgina, Csanaky Beáta, Csávás Krisztián, Dörnyei Eszter, Gazda Ádám Péter, Géresi Katalin, Juhász Krisztina, Kaducsok Aletta Éva, Kárpát Emese, Leskó Gabriella, Lukács Ágnes, Molnár István, Nagy Gabriella, Nagy Zoltán, Nagyházi Ferenc, Panka Gyula, Papp Valéria, Puskár Anett Erzsébet, Simon Petra, Somogyvári Enikő, Szépréti Tamás, Tarsoly Tekla, Tóth Viktória, Varga Angéla

12. B Osztályfőnök: Szathmári Sándorné

Andor László, Balogh Enikő, Beláz Eszter, Bihari Lilla Ibolya, Birócsák Emese, Bori Tamás, Csuka Béla, Derező László, Dési Beáta, Dubóczki Dorina, Erdei Gábor, Füzes Erzsébet, Heitzmann Marianna, Jarabek Tamás, Kajati Andrea, Kiss Emese, Kocsmárszi Katalin, Koleszár Beáta, Kovács Szilvia, Kovács Viktor, Kövér Gábor, Lukács Gábor, Lukács Judit, Máté Bernadett, Mihók István, Mónus Csaba, Nagy Angéla, Nagy Tibor, Novák Natália, Ősz András, Papp Enikő, Sipos Katalin, Szepsy István, Takács Róbert, Tán Anikó, Valler Szabolcs

12. C Osztályfőnök: Szabó Miklós

Csobán Édua, Czifra Gábor, Elek István, Juhász Ágnes, Koczák Marianna Krisztina, Lehoczky Éva, Lisku Zsuzsanna, Lizik László, Madarassy Gábor, Madák Melinda, Magyar Eszter, Pálúr Szabolcs, Pálúr Zsanett, Petráki Lilián, Sárosi György, Sikolya Tibor Gábor, Siska Éva, Somogyi Krisztina, Stefán Anita, Stumpf Tímea, Szabó István, Szabolcsik Eszter, Szűcs Tímea, Vágó Edina

13. E Osztályfőnök: Konez Éva

Beláz Orsolya, Csáki Júlia, Demkó Ferenc, Derda Dóra Ildikó, Démy-Gerő Andor Zsombor, Éger Pálma, Eliás István, Ficsor Ádám, Gondor Ágnes Klaudia, Hársfalvi Mária, Hegedűs Gabriella, Kapcsos Eszter, Koczák Tamás, Kovách Judit, Laborcz Tamás, Lakatos Viktor, Lamos Karolina, Láng Tímea Mária, Makkai Ádám, Matisz Márk, Máji Lilla, Mészáros Zoltán, Nagy Nikoletta, Pásztor Tamara, Péter Zsuzsanna, Tánczos Veronika, Terjék Anita, Timkó Adrienn, Varga Enikő, Váradi Anna, Zongor Zoltán

Érettségi vizsgák az 1998/99-es tanévben

ÍRÁSBELI FELADATOK

Magyar nyelv és irodalom

1. A helytállás és a hősiesség erkölcsi eszménye a XVI-XVII. századi magyar irodalomban
2. Tóth Árpád Esti sugárkoszorú című versének elemzése
3. Egy szabadon választott XX századi magyar dráma elemző bemutatása

Matematika

1. 721. (8); 2. 3329. (9); 3. 2988. (14); 4. 2270. (16); 5. 3511. (9); 6. 2476. (12); 7. 43. (12)

SZÓBELI VIZSGÁK

12. A

Osztályfőnök: Tóth Sándor
Időpont: 1999. június 21–22.
Elnök: Dr. Földy Ferenc
Kitűnő: Balogh Zsuzsa, Nagy Gabriella, Puskár Anett

12. B

Osztályfőnök: Szathmári Sándorné
Időpont: 1999. június 21–22.
Elnök: Tóth József
Kitűnő: Kovács Szilvia, Kövér Gábor, Mihók István, Valler Szabolcs

12. C

Osztályfőnök: Szabó Miklós
Időpont: 1999. június 17–18.
Elnök: Molnár László

13. E

Osztályfőnök: Konez Éva
Időpont: 1999. június 17–19.
Elnök: Csótayné Dr. Bárczy Klára
Kitűnő: Derda Dóra, Ficsor Ádám, Hársfalvi Mária, Kovách Judit, Lamos Karolina, Pásztor Tamara, Tanczos Veronika

Összesítés az 1998/99. tanév érettségivizsga-eredményeiről

Tantárgy	Jeles	Jó	Közepes	Elégséges	Összesen
Magyar nyelv és irodalom	38	48	20	13	119
Orosz nyelv	2	-	-	-	2
Történelem	72	27	15	5	119
Német nyelv	19	8	7	1	35
Angol nyelv	30	30	16	-	76
Francia nyelv	5	2	-	-	7
Latin nyelv	4	-	-	-	4
Matematika	34	25	34	26	119
Fizika	2	1	2	1	6
Kémia	2	-	1	2	5
Biológia	16	9	4	3	32
Földrajz	27	8	1	-	36
Számítástechnika	4	4	1	-	9
Rajz és műalkotások elemzése	1	-	-	-	1
Hit- és erkölcsstan	8	5	-	-	13

Az 1999/2000-es tanév végzős diákjai

12. A Osztályfőnök: Molnár János

Balogh Anita, Bodnár Orsolya, Buda Ferenc, Csóka Alíz, Dobó Viktória, Gáll Ildikó, Gál Valéria, Gönczi Marianna, Gulácsi Imre Zsolt, Horváth Ildikó, Hüvelyes Zoltán, Ignáth Eszter, Kardos Ivett, Katonka Adrienn, Koleszár Gabriella, Kovács Komélia, Kozma Tünde, Kozma Zsolt, Márcé Margit Rita, Mester Mónika, Mező Arnold, Nemes Richárd, Palkó Anita, Pándy Emese, Szilágyi Péter, Tihor Tamara, Üveges Melinda, Valler Éva, Varga Marianna

12. B Osztályfőnök: Nezáczkiné Tótin Erika

Balázs Mária, Bana Zsuzsanna, Bónis Anna Zsófia, Csontos Ágnes, Dankó Renáta, Danku Krisztina, Gergely Gabriella, Hutkai Anita, Kardos Rita, Keeskés Angelika, Kovács Eszter, Kovács Zsolt, Lengyel Emese, Madarász Beáta, Mészáros Judit, Muri Edit, Nagy Sándor, Németh Melinda, Orosz Andrea, Pecze András, Polgári Balázs, Pócsik Anett, Ráti Andrea, Soltész Helga, Szabó Katalin, Szendrei Viktória, Szónok Katalin, Szücs M. Ibolya, Timku Sándor, Tunté Edina, Vécsi Ágnes, Veres Magdolna, Vincze Márta

12. C Osztályfőnök: Kálmán Zsuzsanna

Bíró Ildikó, Bodnár István, Cséfalvay Zoltán, Dávid Lajos László, Györki Barna, Horváth Ádám, Kovács István, Kovács Roland, Lakatos Mária, Lakatos Renáta, Mikula Zsófia, Osztroha Dénes, Pongor Csaba István, Sándor Lilla, Seres Péter, Soltész József, Szabó Tamás János, Szvoren Tibor, Urbán János Dénes, Varga Levente, Vágner József

12. D Osztályfőnök: Könnyű Jánosné

Baranyi Mária Erzsébet, Berzi Péter János, Bilák Irén, Bodor Katalin, Dakos Viktória, Ferencsik Sándor, Galambos Katalin Anett, Gergely Tamás, Gyüre Erikő, Horváth Éva, Karácsony Judit, Kolumbán Áron, Kukucska Terézia, Lapis Gabriella, Molnár Ferenc, Molnár Máriaó Gergő, Nagy Erzsébet, Nagy Gábor Ferenc, Perpek Attila, Sárközi Bernadett, Sima Barbara, Simon Edina, Szabó Judit, Szamay László, Váradí Ibolya

13. E Osztályfőnök: Zöld Zsolt

Andó Erzsébet, Angyán Viktória, Bánfalvi Katalin, Dandé István, Dékány Agnes, Füzési Zsolt, Gece Nóra, Flavasí Péter, Hegedűs Richárd, Kazup Adrienn, Kéri Diána, Kis Anasztázia, Láncki Ákos, Lesnyák Zsuzsa, Mega Orsolya, Papp Klára, Pencz Tímea, Plaszkó Éva, Pocsai Tamás, Pongó Bertalan, Roszkos Róbert, Schmögner Péter, Sivák Csilla, Szabó Péter, Tomán Zsolt, Törő Tamás, Zimányi Mózes

Érettségi vizsgák az 1999/2000-es tanévben

ÍRÁSBELI FELADATOK

Magyar nyelv és irodalom

1. A „haza és haladás” kérdései a XIX század első felének magyar lírájában
2. József Attila Óda című versének elemzése
3. Móricz Zsigmond egy szabadon választott novellájának elemző bemutatása

Matematika

A feladat sorszáma a feladatgyűjteményben (elérhető pontszám)

1. 1824. (8 pont); 2. 545. (10 pont); 3. 1837. (14 pont); 4. 2391. (18 pont); 5. 3121. (8 pont) 6. 1089. (10 pont) 7. 55. (12 pont)

Szóbeli vizsgák

12. A

Osztályfőnök: Molnár János
Időpont: 2000. június 13–14.
Elnök: Dr. Pápay Sándor
Kitűnő: Balogh Anita, Pándy Emese, Valler Éva, Varga Mariann

12. B

Osztályfőnök: Nezáczkiné Tótin Erika
Időpont: 2000. június 19–21.
Elnök: Hegymeginé Nyíri Enikő
Kitűnő: Németh Melinda

12. C

Osztályfőnök: Könyvi Jánosné
Időpont: 2000. június 13–14.
Elnök: Dr. Földy Ferenc
Kitűnő: Szamay László

13. E

Osztályfőnök: Zöld Zsolt
Időpont: 2000. június 19–21.
Elnök: Dr. Kádárné Fülöp Judit
Kitűnő: Kazup Adrienn, Pocsai Tamás

Összesítés az 1999/2000. tanév érettségivizsga-eredményeiről

Tantárgy	Jeles	Jó	Közepes	Elégséges	Összesen
Magyar nyelv és irodalom	48	61	23	3	135
Nemzetiségi nyelv és irodalom	1	-	-	-	1
Történelem	59	37	23	16	135
Német nyelv	19	4	10	2	35
Angol nyelv	27	49	22	7	105
Francia nyelv	4	-	-	3	7
Orosz nyelv	2	-	-	-	2
Matematika	26	39	28	42	135
Fizika	9	3	2	1	15
Kémia	-	1	-	3	4
Biológia	30	19	6	-	55
Földrajz	13	16	7	-	36
Számítástechnika	2	4	2	-	8
Hit- és erkölcsstan	6	2	1	-	9

A 2000/2001-es tanév végzős diákjai

12. A Osztályfőnök: Vinnainé Lakatos Éva

Bányai Boglárka, Butkai Borbála, Csontos Gergő, Csontos József, Csótó Beáta, Dávid Adrienn, Dudás Lóránt, Éger Ádám, Ferenczy Anita, Géresi Ferenc, Hollmann Edina, Horváth Krisztina, Hubay Viktória, Juhász Ágnes, Kaibás Zoltán, Keresztény Réka, Kiss Edina Mária, Kiss Éva, Kornyczki Erika, Kovács Enikő, Kutas Ágnes, Kuzma Ágota, Nagy Tünde, Nagy Pál Tímea, Orosz Aliz, Panka Zoltán, Peremiczki Petra, Punyi Gyula, Puskár Szilvia Margaréta, Puskár Zsuzsanna Ágnes, Sójhaj Sándor, Szabó Eszter, Szokolovszki Anikó, Takács Orsolya Kitti, Terjék Dóra, Tóth Margit, Vajóczki Viktória

12. B Osztályfőnök: Szabó Klára

Banyacski Edina, Bodnár Marianna, Demeter Zita, Ducsei Eszter, Görömbei János, Kiss Anita, Klesz Renáta, Kuzma Ildikó, Magó Vámosy Zsuzsanna, Magyar Virág, Matisz Melinda, Naár Gabriella, Palkovics Edina, Pásztor Katalin, Sándor Veronika, Takács Orsolya, Tátrai Orsolya, Tamás Zsuzsanna, Zemlényi Gábor, Zsamba Krisztina

12. C Osztályfőnök: Győri Beáta Éva

Bartus Gábor, Bók Tamás, Budai Balázs, Demjén Péter, Feke Gábor, Hagymási László, Halász Henriett, Janka Judit, Járdai Anikó, Látrán László, Lukács Renáta, Malmos József, Matyi Attila, Molnár Brigitta, Molnár Gábor, Nagy Károly, Nagy Zoltán, Nagymáté Attila, Paholics Gábor, Réti Gergeiy, Sárkány Csilla, Sikora Balázs, Soltész Tímea, Szabó Marianna, Szava Gábor, Tomori Róbert, Zagyai László

12. D Osztályfőnök: György Kosztikné Sáfár Katalin

Bányai Balázs, Bonesér Orsolya, Dakos Zsolt Tibor, Derezeni Norbert, Dókus Endre Levente, Fábian Zsuzsa, Fehér István, Feke Gabriella, Horváth Gabriella, Nagy Gábor, Nagy Tamás, Nemes Hajnalka, Péter Anikó, Péter Richárd, Polgári Edit, Sivák Emőke Judit, Sütő Mariann, Szabó Béla, Szalai Szabolcs, Székely Renáta, Váradi Mónika, Vitányi Ádám

13. E Osztályfőnök: Ureczky Andrásné

Alexovics Gábor, Balkányi Ákos, Bartók Szilvia, Bessenyei Zénó, Boross Balázs, Deák Eszter, Czine Tünde, Hajdu Nóra, Ivány Viktória, Juhász Péter, Kató Enikő, Koleszár Beáta, Ligeti Edit, Losonezi Ivett, Naár Judit, Salamon Róbert, Tordai Nándor, Tóth Tímea, Török Judit, Vanyó Alida, Varga Viktória

13. F Osztályfőnök: Páldi Ildikó

Balla Bettina, Bánfalvi Ágnes, Ferencsik Szilvia, Ferencz Zsófia, Fodor Judit, Földesi Kata, Gilányi István, Hortobágyi Judit, Hovancz Nóra, Kárpát Gabriella, Kiss Andrea, Koszta Noémi, Kozma Anita, Kócs Pál Norbert, Labbanz Angéla, Nagy Katalin Eszter, Nagy Sarolta, Németh Adrienn, Orosz Márton, Petrik Zsuzsanna, Szabó Sarolta Emese, Varga Judit, Vass Krisztián

Érettségi vizsgák a 2000/2001-es tanévben

ÍRÁSBELI FELADATOK

Magyar nyelv és irodalom

1. A természet mint ihletforrás a 18-19. századi magyar lírában
2. Babits Mihály Esti kérdés című versének elemző bemutatása
3. Egyéni és közéleti konfliktusok Katona József Bánk bán című drámájában

Matematika

1. 561. (8 pont); 2. 1823. (12 pont); 3. 3289. (12 pont); 4. 771. (16 pont); 5. 3477. (9 pont) 6. 2930. (10 pont); 7.139. (13 pont)

SZÓBELI VIZSGÁK

12. A

Osztályfőnök:

Vinnainé Lakatos Eva

Időpont:

2001. június 18–20.

Elnök:

Kunszabóné Dancs Edit

Kitűnő:

Csontos Gergő, Csótó Beáta, Dudás Lóránt,
Panka Zoltán, Terjék Dóra, Takács Orsolya

12. B

Időpont:

Osztályfőnök: Szabó Klára

2001. június 15–16.

Elnök:

Hevesi László

Kitűnő:

Ducsai Eszter, Magó Vámosy Zsuzsa, Matisz Melinda,
Palkovics Edina, Tamás Zsuzsa, Tátrai Orsolya

12. C

Osztályfőnök:

Gyóri Beáta Eva

Időpont:

2001. június 18–20.

Elnök:

Suba Lajos

Kitűnő:

Janka Judit, Lukács Renáta, Paholics Gábor, Szava Gábor

12. D

Osztályfőnök: György Kosztikné Sáfár Katalin
Időpont: 2001. június 13–14.
Elnök: Dr. Kóczy Rozália
Kitűnő: Péter Anikó

13. E

Osztályfőnök: Ureczky Andrásné
Időpont: 2001. június 11–12.
Elnök: Horváthné Tóth Franciska
Kitűnő: Bartók Szilvia, Deák Eszter, Tóth Tímea

13. F

Osztályfőnök: Páldi Ildikó
Időpont: 2001. június 15–16.
Elnök: Ábrahám Károlyné
Kitűnő: Hovanez Nóra

A 12. C osztály a csengőbúcsún (2001. május)

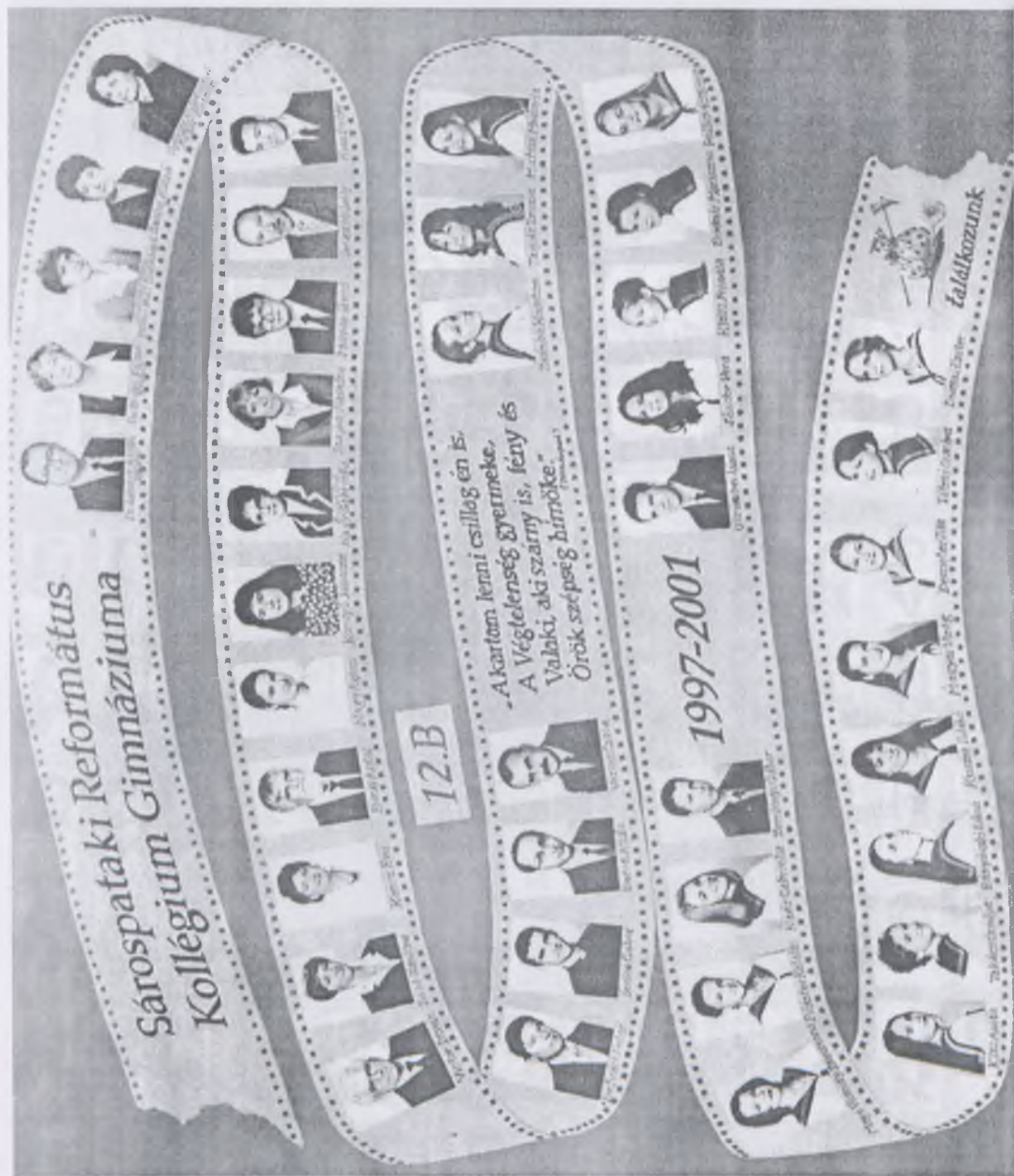
Összesítés a 2000/2001. tanév érettségivizsga-eredményeiről

Tantárgy	Jeles	Jó	Közepes	Elégséges	Összesen
Magyar nyelv és irodalom	54	60	27	9	150
Történelem	88	33	14	15	150
Német nyelv	30	3	1	3	37
Angol nyelv	65	40	15	3	123
Francia nyelv	7	-	-	-	7
Latin nyelv	13	-	-	-	13
Matematika	47	32	41	30	150
Fizika	6	3	-	-	9
Kémia	1	2	1	3	7
Biológia	32	3	5	1	41
Földrajz	19	18	7	-	44
Számítástechnika	5	5	3	-	13
Hit- és erkölcstan	20	4	2	1	27

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMA 12.A

1997-2001

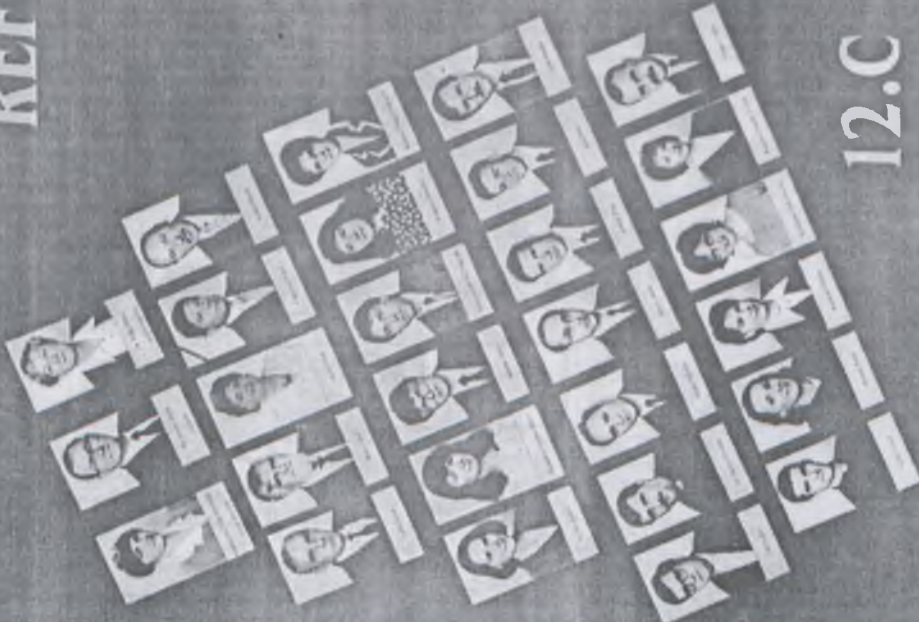

REFORMÁTUS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMA SÁROSPATAK

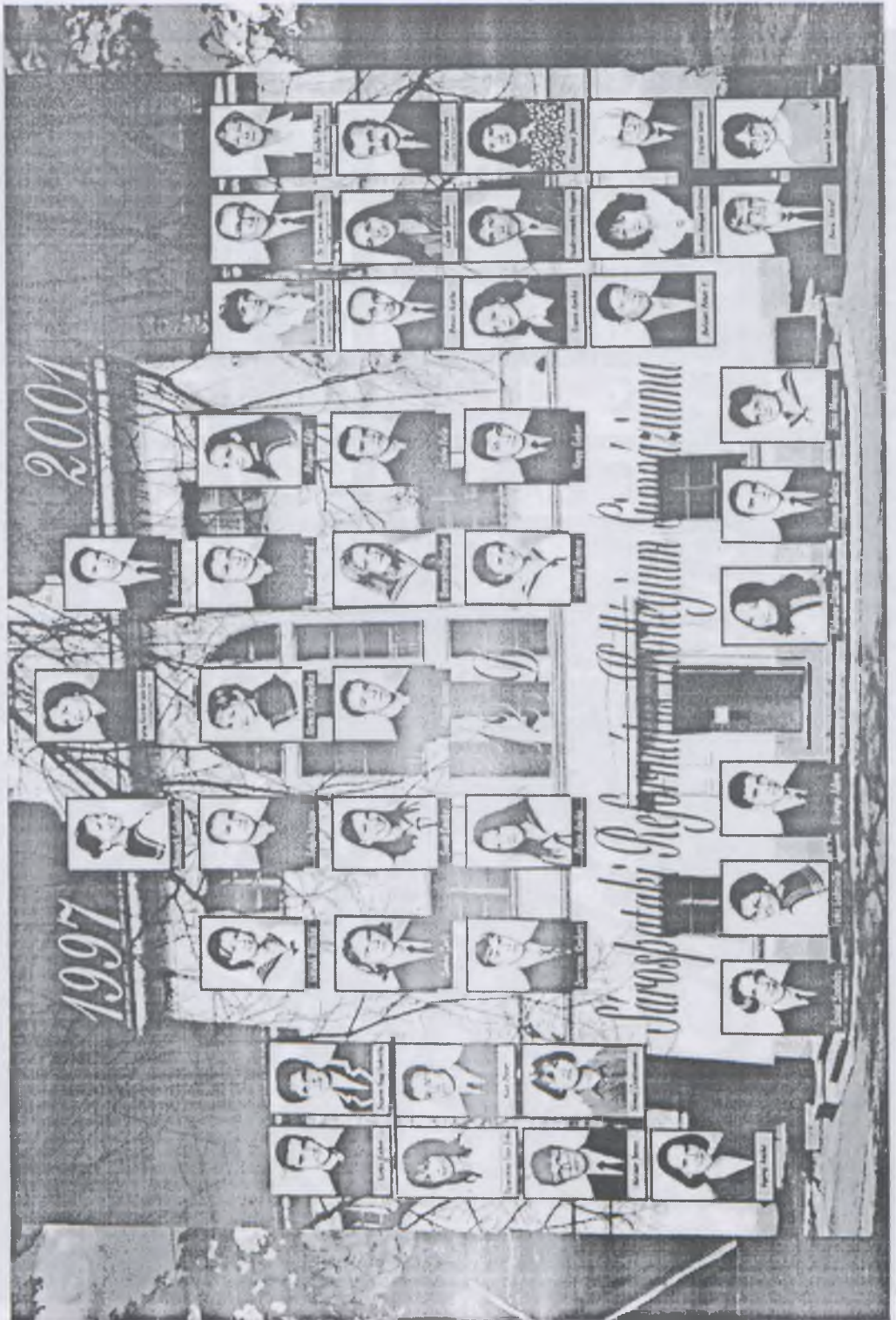

1997 - 2001

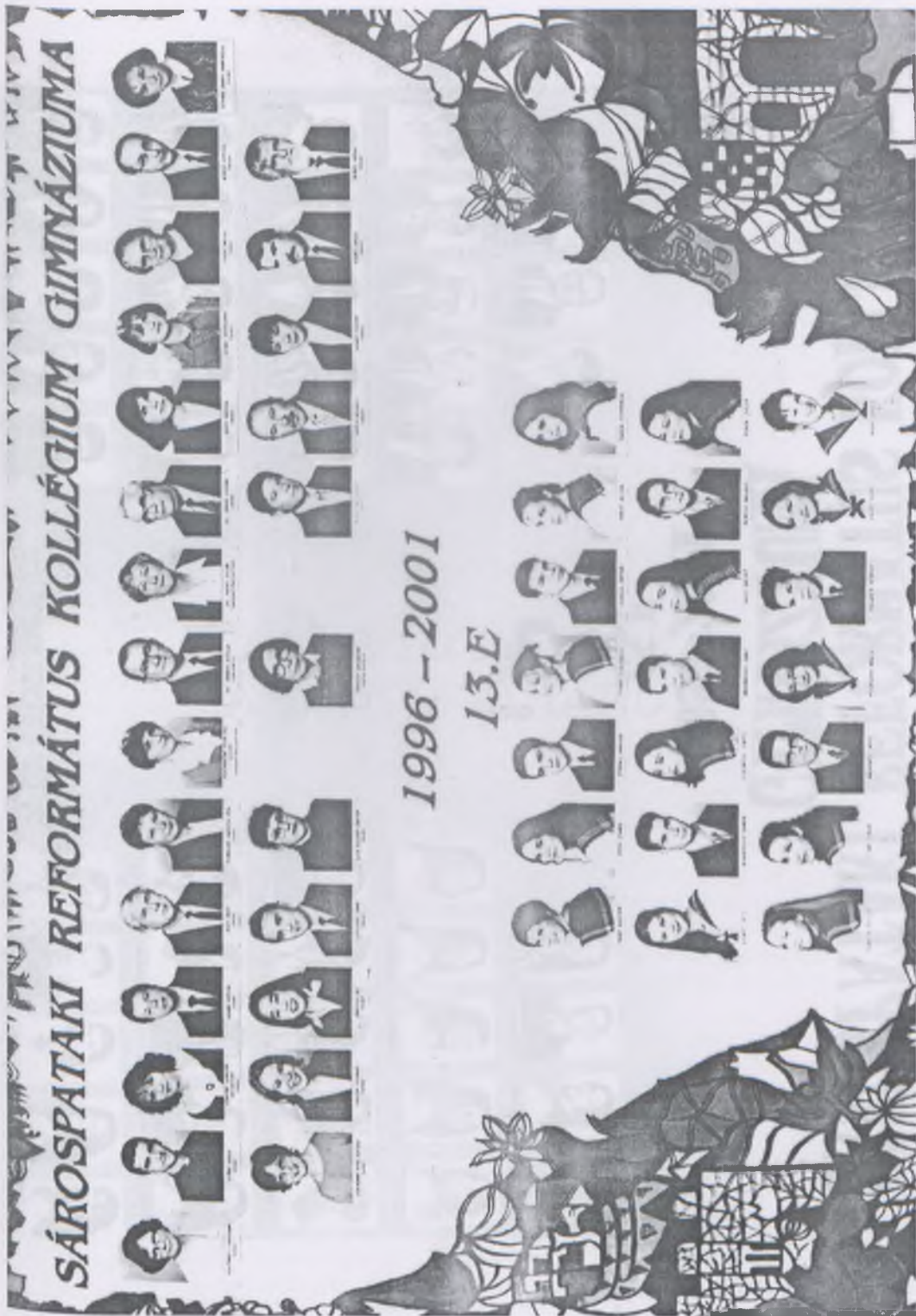

12.C

„SZÓLJ, GONDOLJ, TÉGY JÓT S MINDEN SZÓ, GONDOLAT ÉS TETT
TISZTA TÜKÖRKÉNT FOG VISSZAMOSOLYGANI RÁD.”
(VÖRÖSMARTY MIHÁLY)

SÁROSPATAKI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMA

1996-2001

13.F

Vár a messi ismételen...

ALKOTÓ DIÁKOK, ALKOTÓ TANÁROK

József Attila Óda című versének elemzése*

(érettségi írásbeli dolgozat)

Egyetlen érzés van életünk során, ami soha meg nem változik. Legyen bár a legnagyobb nyomorúság, ez az érzés éppúgy magával ragad minket. Ezt az érzést nem formálták eszmék, nem alakították át tudósok, senki sem ejthette rabjává, mégis mindenkinek a tulajdona volt. Élt bennünk, emberekben évezredekkel ezelőtt, él bennünk most is, és élni fog talán évmilliók múltán is változatlanul, soha le nem győzve, de mindig igába hajtva fejét a mi szolgálatainkra, Isten rendelése szerint.

A szerelem hatalmat kapott mindenki felett, hogy formáljon és alakítson minket, a teremtés koronáit. Sokakat félelmetes magasságokba emel, másokat viszont mélyre süllyeszt, és összetör.

Az emberiség kialakulása óta végelelhatatlanul sokan próbálkoztak már ennek az életérzésnek a formába öntésével. Kezdetben talán csak egy tánc, később viszont már versek milliói jelentették és jelentik a mai napig is a szerelem egy-egy látható kis darabkáját. Minden szerelmes vers más. A szivárvány színeiben pompáznak, mindegyikük más és eltérő, de belőlük összeállíthatunk egy esodálatos képet, amely így már megfoghatóbbá és láthatóbbá válik, ahogy ott ragyog mindannyiunk feje felett. És legyen bár a szerelem a rajongó Balassié vagy a harcoló Adyé, a vers mindig ugyanezt mondja: én szeretem őt.

Íta volt olyan ember, aki talán mindenki másnál jobban vágyott a szeretetre, aki küszködött a magányos szeretetlenséggel, biztosan át tudná érezni József Attila helyzetét. Még nem született olyan nagy magyar költő, aki keservebben és megrázóbban élte volna át a szeretet és a szerelem hiányát. A család melegsége, a női karok szívet melengető gyengédsége mind elkerülték életét. Édesanyja halála, szerelni életének tragikumai csak porba sújtották, sebezhetővé és ártatlan áldozattá tették az élet forgatagában. Pedig tudott volna szeretni akkora hévvel és olyan tisztán, mint talán még senki más. S ha ez nem is adatott meg oly hosszan és békésen, mint másoknak, tolla így is sokak fölé emelte, hogy írjon arról, amit érez, ami belül feszíti, másoknak. Minden szerelmes verse nemes és tiszta, akár viszonzott, akár viszonzatlan az a szerelem, mert képes volt rá, hogy meglássa a szivárványt, és abba maga is belehelyezze a saját árnyalatát.

Egy Lillafüreden tartott írókonferencia volt az ihletője annak a gyönyörű szerelmes versének, amely talán a legismertebb és a legszebb valamennyi közül. József Attila Óda című versét egy, az írókonferencián résztvevő író ihlette, kinek neve a mai napig nem tisztázott. A költő sohasem beszélt vele, bár valószínűleg ismerték egymást, a kapcsolat csupán egyoldalú, a költő hirtelen fellángolt szerelme volt.

A vers a magány pillanatával indít. A költő egyedül van még frissen szerzett élményével, a szerelmes magány boldog elgyengültségével, kedves érzeménycével emlékezik a szeretett nő minden mozdulatára, sejtelmes, karesú vonalaira. A szerelem csöndes rajongása ez, amit a második egység hangosan feltörő, ujjongó önvallomása vált fel. A költő boldogan ismeri fel, hogy ő az, aki képes volt megtörni az átkos magányt, s megtölteni a befelé forduló ember sötét lelkében a mindenséget.

Igazi felemelő szerelem, amit egy tekintet, néhány mozdulat alapozott meg, életet meghatározó érzéssé alakul. A halkan tova futó asszony után „verődve földön és égbolton” kiáltja a költő szerelmét. Élete részévé teszi a nőt, magasra, nélkülözhetetlen helyre emeli, hogy vele lehessen csak teljes egész, mint anya gyermekével vagy verem a mélyével. A magasztos hasonlatokat is ugyanazzal a szent köteléssel fűzi össze, mint kettejüket, a szerelemmel. Rajongó szerelem ez:

*A szerző a Fogalmazz pontosan, logikusan, szépen, országos versenyen különdíjat kapott dolgozatáért.

„Szeretlek, mint élni szeretnek
halandók, amíg meg nem halnak.”

- írja a költő, de ugyanakkor hangot ad ragaszkodásának is:

„Elmémbe, mint a fémbe a savak,
öszöncimmel belemartalak.”

Ez a szerelem erős, mint a tárgyakat a földre visszahívó gravitáció, és maradandó nyomot hagy, mint sav a fémben. Változhat és alakulhat bár a „Világ”, de ez a szerelem elszakíthatatlan kapocs marad.

A vers negyedik egységében esodálatos felfedezőútra indul a költő, hogy megismerhesse a szeretett lényt, annak minden titkát és rejtelmét, mert talán így majd választ találhat arra a bűverőre, ami ennyire „metsz és alakít”. Napvilágra kerül minden, ami őt élteti, a teremtett esodálatos nagyszerűség. De a választ nem itt találja a költő, mert:

„A lét dadog,
csak a törvény a tiszta beszéd.”

A költő beismeri, kevés ide minden szó, amely a szeretett kedvest magasztalja és élteti. Mert nem a testben kell keresnie a válaszokat érzéseire, melyeken örök rendelt törvények uralkodnak, magasan az ember felett állva. A test azonban mégis kiált, és ragaszkodik ahhoz, kit e földkerekségen magának kiszemelt, s attól, mint egyetlen lágy bölcsőtől elszakadni nem akar.

A szerelem egyre inkább filozofikus mélységeibe merülő költő most magához tér, szemét még bántja a valóságba való hirtelen visszatérés, szíve hevesen ver még a nemrég szavakba öntött érzelései miatt, s fél: talán ezzel az egyoldalú szerelemmel veszélybe sodorta önnönmagát, hisz a szeretett nő nem is ismeri, s ha ismerné is, talán nem viszonzózná érzeléit.

„Éi vagyok veszve, azt hiszem” – írja a költő, mert rádöbben, hogy túl mélyre süllyedt a szerelem mocsarában.

Amikor a hirtelen fellángolásból született verset kedvese, Judit elolvasta, öngyilkosságot kísérelt meg. Ennek a szomorú eseménynek következményeként keletkezett a Mellékdal, amiben a költő az álom eldobásával visszatér az őt szerető asszonyhoz, s reménykedik, hogy egyszer majd kihül e lángholó arc, és kedvese is hamarosan megbocsát.

József Attila úgy tudott szeretni, mint csak nagyon kevesen. Isten megnyitotta előtte a magányosság és a szenvedés kapuit, de tiszta szívet is adott a kebelébe, és egy jó tollat a kezébe, hogy nekünk írhasson hazáról és barátságáról, szeretetről és szerelemről. Nekünk, akiknek természetes a család, természetes a szerető kedves, megmutatta, hogy milyen az, ha mindez valakinek nem adatott. Megmutatta azért, hogy az utókornak még tisztább és még igazabb értékszemlélete lehessen minden tekintetben, köztük a szerelemben is.

(2000)

Gergely Tamás

12. D

A természet mint ihletforrás a 18-19. századi magyar lírában (érettségi írásbeli dolgozat)

A természet csodálatos volta, élet-és személyiségmegtartó hatalma, a boldogság szépségét tükröző hivatása, a haza képe a mindenkori művészetek fő ihletforrása. A 18-19. századi magyar lírában a felvilágosodás és romantika költői gyakran éltek a külső táj és a belső érzelmi-gondolati sík összekapcsolásával. Így születtek meg a nagy magyar tájversek, melyek nem egyszerűen a leírás fogalmába tartoznak, a természet a lírai mondanivaló ihletőjévé és eszközüvé vált.

A természeti képek szerepe és jelentése sokrétű. A magányban vigasztaló társ (Csokonai: A tihanyi Ekhóhoz), az elmúlás maga (Berzsenyi: A közelítő tél), a haza, a szülőföld (Petőfi: Az alföld) és a szerelem békés, idilli otthona.

A sokszínű, a felvilágosodás több stílusirányát is képviselő Csokonai Vitéz Mihály költői palettáján a boldog, eszményi szerelemmel azonosuló, később az elhagyatottságban otthont adó természet jelenik meg. Jelentősebb tájversei sorsa rosszra fordulásakor keletkeztek, ekkor levetkőzte a berögződött picturairás üres gyakorlatát, s a természet ihlette mondanivaló került előtérbe. Ilyen Az estve c. mű, melynek sententiája Rousseau emberi egyenlőtlenségről szóló elméletét tükrözi. Csokonai a hanyatló nap utolsó sugarait figyelve elmélkedik életének keserűségéről, világidegenségéről, s ezt továbbgondolva jut el a végkövetkeztetéshez: az emberi zaj, beestelenség elől az óvó természetet találhat csak enyhülést lelki számkivettségében:

„Óh, áldott természet, óh csak te vagy nekem
Az a tetőled nyert birtokom s vidékem,
Melynek én örökös földesura lettem,
Mihelyt teáltalad embernek születtem.”

Hasonló, de még inkább felerősített A tihanyi Ekhóhoz mondanivalója, melyben az elbukott, reményeiben meghasonlott lírai én a balatoni visszhang Nímfa-képéhez kiált megértésért, segítségért: „Es te, Nímfa! amit én nem bírok, /Verd ki zengő bérceden, /Verd ki zengő bérceden.” Ezekben a versekben nemcsak ihlet, de megoldás a természet; a később megjelenő elidegenedés érzésének, kérdéstevéseinek, gondolatkörének előfutára ezekkel Csokonai.

Berzsenyi Dániel lírájában nem a Csokonai-féle magány a meghatározó, inkább az elmúlást szemléltető természeti változások a jellemző elemek. A közelítő tél az egyik legszebb példa erre. A toposza nőtt tél-kép az idő mulandóságával kapcsolódik össze, s a hervadt liget nem ad védelmet (mint Csokonainál) a gyors változás ellen, csak a tavasz régi, fiatal képeit idézi. A búcsúzás, az elmúlás motívuma a romantika kiteljesítőjének mondható Petőfi Sándornál is megjelenik (Szeptember végén). Költészetében azonban a természet ihlette szerelmes versek és a szülőföld csodálatát megszólaltató versek hangsúlyosak. A költői kúriában átélt boldog percek élményét őrzi a Beszél a fákkal a bús őszi szél. Jellemző Petőfire, hogy természeti verseit más érzés is átszövi. Ebben a versben forradalmi látomássá nő a délutáni kert hatására indult gondolatmenet, akár a Pacsirtaszót hallok megint... c. versben. Ebben a műben a forradalom egy kis utalással jelenik csak meg, az elmélkedés tárgya a tavasz jelképezte megújulás, a szépség és a költészet reményt adó volta, a szerelem éltető, vigasztaló ereje.

Petőfi nagy versei közül legismertebben a szülőföld szeretetét hirdető versek. Az alföld felébredéséről a költőben legszemélyesebb érzéseit, a hazaszeretet és a hűség elvehetetlen gondolatát:

„Szép vagy alföld, legalább
 nekem szép!
 Itt ringatták bölcsöm, itt születtem.”

(Petőfi: Az alföld)

A Csokonai-féle enyhülés keresése, a természettel való azonosulás jelenik meg az Itt van az ősz, itt van újra című műben. Ebben a táj központja a lírai én, kapcsolatuk bensőséges, akár a szeretet hitvessel. Az ősz esendes elalvása nem a fájdalmas elmúlás, hanem a megújuló élet szimbóluma lett, amely eltérő a megszokott jelentéstől.

A 19. századi természeti versek gondolati tartalmukkal már előremutatnak a 20. század nagy művei felé. Ady Endre, József Attila lírája, a külső és a belső lelki táj egymásba játszása és kivetülése a felvilágosodás és romantika korának legkiválóbb, természet ihlette alkotásaiban gyökerezik.

(2001)

Sivák Emőke
 12. D

Diákszínjátás

A SÁROSPATAKI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMÁNAK
 DIÁKSZÍNJÁTSZÓI 1999. február 28-án 17 órai kezdettel SÁROSPATAKON
 A MŰVELŐDÉS HÁZÁBAN BEMUTATJÁK G. ORWELL
 Á L L A T F A R M című darabját

SZEREPLŐK:

Minimus	- Makkai Ádám
Napóljajos	- Pocsai Tamás
Vamzi	- Ficsor Ádám
Hólabda	- Havasi Péter
Agyaragy	- Mészáros Zoltán
Röfi	- Sivák Csilla
Pufi	- Füzesi Zsolt
Mr. Jones	- Koczák Tamás
Cirmos	- Timkó Adrienn
Marci, a bika	- Lakatos Viktor
Bandi, a ló	- Éliás István
Rózsi	- Tánczos Veronika
Mucus	- Tóth Tímea
Máli	- Kató Enikő
Gida	- Demkó Ferenc
Benjámín, a szamár	- Pongó Bertalan

Mózes, a holló	- Démy-Gerő Andor
Dr. Fonák	- Szűcs László
Tehenek:	- Ligeti Edit
	- Vanyó Alida
	- Vécsi Ágnes
Birkák	- Hortobágyi Judit
	- Ivány Viktória
	- Laborezi Tamás
Kutyák	- Bónesér Orsolya
	- Czók Georgina
	- Sivák Emőke
Veréb	- Ducsai Eszter
Tyúkok	- Horváth Gabriella
	- Lamos Karolina
	- Lukács Alíz
	- Nagy Nikoletta
	- Vécsi Anikó
Ember	- Horváth Ádám
Hangtechnika	- Földházi László
	- Tóth Miklós
Diszlet	- Leskóné Szemán Eva
Koreográfia	- Kovács Borbála
Fénytechnika	- Bodnár László
Technikai vezető	- Újlaki Csaba
Zenei vezető	- Szederné Tóth Zsuzsa
Rendezőasszisztens	- Éger Pálma
Rendezte	- Dr. Lénárt Attila
Közreműködik	- a 11. A osztály kórusa

A SÁROSPATAKI REFORMÁTUS KOLLEGIUM GIMNÁZIUMÁNAK DIÁKSZÍNJÁTSZOI

2000. február 13-án 16 órai kezdettel

SÁROSPATAKON A MŰVELŐDÉS HÁZÁBAN
BEMUTATJÁK DÉRY-PÓS-PRESSER-ADAMIS
KÉPZELT RIPORT EGY AMERIKAI POPFESZTIVÁL RÓL
című zenés darabját

Szereplők:

Eszter	- Horváth Gabriella
József	- Szabó Péter
Beverly	- Tóth Tímea
Bill	- Pocsai Tamás

René	- Hegedüs Richárd
Manuel	- Éger Ádám
Marianne 1.	- Sebők Ildikó
Marianne 2.	- Sebők Anikó
Marianne férje	- Kozsár Miklós
Nyilasmadár	- Tátrai Orsolya
Fiú	- Makk Dömötör
Frantisek	- Schmögner Péter
Joshua	- Tóth Máté
Juana	- Vanyó Alida
Tanú	- Harsányi Csaba
Pokol Angyala	- Szabó István
Kígyó	- Ligeti Edit
A úr	- Alexovics Gábor
B úr	- Móré László
C úr	- Ureczky Eszter
I. Rádióhang	- Ivány Viktória
II. Rádióhang	- Ducsai Eszter
I. Bíró	- Demeter Zita
II. Bíró	- Dobó Viktória
A popfesztivál résztevői, fiúk, lányok	- Akimova Anikó
	- Dobó Katalin
	- Lukács Alíz
	- Molnár Marinetta
	- Matisz Melinda
	- Nagy Xénia
	- Reichel Mónika
	- Vécsi Anikó
	- Tordai Nándor
	- Turáni Andrea
	- Buda Ferenc
Hangtechnika	- Tóth Mihály
Fénytechnika	- Bodnár László
Technikai vezető	- Újlaki Csaba
Rendezőasszisztens	- Turáni Andrea
Rendezte	- Dr. Lénárt Attila

A Rómeó és Júlia közreműködői (2001. február)

A SÁROSPATAKI REFORMÁTUS
KOLLÉGIUM GIMNÁZIUMÁNAK DIÁKSZÍNHÁZSZÓI

2001. március 24-én 19 órai kezdettel

SÁROSPATAKON A MŰVELŐDÉS HÁZÁBAN bemutatják Shakespeare: Rómeó és Júlia
című tragédiáját

Szereplők:

Júlia	- Horváth Gabriella
Rómeó	- Vitányi Áron
Tybalt	- Harsányi Csaba
Mercutio	- Móre László
Benvolio	- Kozsár Miklós
Lőrinc barát	- Tóth Máté
Dajka	- Tátrai Orsolya
Paris	- Nagy Gábor
Montague	- Winkler Róbert
Montague-né	- Losonczi Ivett
Capulet	- Boross Balázs
Capulet-né	- Reichel Mónika
Herceg	- Bajkó Nándor
János barát	- Heitzman Róbert
Baltazár	- Ács Ádám
Sámson	- Tordai Nándor
Gergely	- Kiss Benedek
Ábrahám, Patikárius,	
1 polgár	- Bessenyei István
Péter	- Mátyás Tamás
Apród	- Kávássy Béni
Szolgák	- Vécsi Anikó,
	- Dienes Dávid
Prológ	- Ureczky Eszter
1. ór	- Szerdi András
2. ór	- Kovács Zsolt
Táncosok	- Matisz Ágnes
	- Koppányi Adrienn
	- Ligeti Edit
Rendezőasszisztens	- Ivány Viktória
Fénytechnika	- Bodnár László
Díszlet	- Újlaki Csaba
Hangtechnika	- Tóth Mihály
	- Földházi László
Tánc	- Nezáczkiné Tóti Erika
Rendezte	- Dr. Lénárt Attila

„Áldott ínség: magyar élet” Magyarságomról Ady olvasása közben (iskolai dolgozat; esszé)

„Hazádnak rendületlenül / légy híve, oh magyar; / Bölcsöd az s majdan sírod is, / Melly ápol s el-
takar. / A nagy világon e kívül / Nincsen számodra hely; / Áldjon vagy verjen sors keze: / Itt élned,
halnod kell.”

Több mint száz éve él és buzdít minket hazánk iránti hűségre Vörösmarty felszólítása. Miért van az mégis, hogy oly sokan közülünk s oly sokan az előző évszázadból is elhagyják/elhagyták e bölcsőt? S miért van az, hogy a több ezer eltévedt lovas közül oly kevesen térnek vissza, hullanak le feldobott kövekként a magyar ugara? Számatalan érthető és talán érthetetlen ok létezik, amiért oly sokan inkább a menekülő életet választják ezen áldott ínség helyett...

Ady ismerte ezt. Ő is tudta, mit jelent menekülni. Menekülni a szenvedések, szenvedélyek elől. Elment Párizsba, bízva abban, hogy ott talán megkaphatja azt, amit itthon nem tudott: szerelmet, nyugalmat, Tisza-part helyett Szajna-partot. Mert valójában mit is keresünk mi itt a Tisza-parton? Mi az, ami a világ csábításának ellenére itthon maraszthatna minket?

Országunk évszázadok óta harcok, véres csatázások színtere volt, ami hosszú időre rányomta bélyegét e földre. Nem csoda, hogy Ady sem látott mást, csak elvadult tájat, hol dudva, muhar s vad mező fogad minket. Hol virágok helyett gazok s vad indák nőnek az emberek szívében. Hogy lehetne itt boldog az ember, hol még a csókok is vadak, s legszebb álmainkra is mindenhol bakók lesnek? Hogy lehetnének itt boldogok, ha a Gangesz partjai gyönyörű álmokat és harangvirágokkal teli mezőt ígérnek? Nem kérdéses: a világ csábít. S mi gyarló emberként nehezen állunk ellen az általa felajánlottaknak: pénz, boldogság, nyugalom, biztonság... S mi naivan hiszünk, csukott szemmel távozzunk, s gyakran csak a távolban döbbenünk rá, hogy habár itt még a könnyek is sósabbak és a fájdalmak és mások, Vörösmarty Szózatának szavai túl mélyen vannak belevésve szívünkbe ahhoz, hogy örökre távol maradjunk.

Am a magyar már csak leigázott nemzet. Felemelkedése lassú és bizonytalan. Gazdasági helyzete, anyagi háttere soha nem volt kielégítő és megfelelő ahhoz, hogy minden gyermekét eltartsa. Így megeshet, hogy a disznófejű Nagyúrral folytatott harcunk éppoly esélytelen és reménytelen lesz, mit Adyé volt. A pénzért folyó harc csatamezején oly sokan válnak megtört harcosokká, hogy inkább vállalják a bujdosó kuruc szerepét. mint hogy megalázott magyarok maradjanak. S talán utolsó lehetőségként hátrahagyva Kézsmárk hegyét, Majtény síkját, máshol döngetnek kaput, falat....

Teller Ede, Gábor Dénes, Szilárd Leó – magyarul, de a messzeségből visszacsengő nevek. Tudósok, akik külföldön váltak igazán elismertté, híressé. Amikor úgy gondolták, hogy itthon már mindennek csak vesznek, tünnek, s rájuk itt csak egy a Hortobágy poétájáéhoz hasonló jövő vár, átlépik a határt. Hisz ha a szívükben virág nőtt is, itt letépték vagy elszáradt... Álmaik sem léphettek a valóság talajára... „nem leszek a szürkek hegedőse” – gondolták, és elmentek. El kellett menniük, hogy a magyar név szépen csenghessen – külföldön.

Ez az áldott ínség... ez a csókos valóság. Mely örjít, éget, és sokak szerint – ha nem vigyázunk – eltemet. Mindannyiunkban ott bujkál a kitörés vágya, mindannyian meg akarjuk mutatni a világnak, hogy mi is érünk valamit, mi is lehetünk még a holnap hősei. S mi oly gyakran elmegyünk – mondják: világot látni. Kertjeinkbe új fát, virágot ültetni, szívünkbe új szerelmet lopni. Hátrahagyjuk rossz szekerünket s minden jaj-szót, mely utána szállna. Vonz az új, a titkos, az ismeretlen. S miért ne menénk? Azt mondjuk, így tanuljuk meg igazán tisztelni hazánkat. Így döbbenünk rá, hogy nem minden

arany, ami fénylik... Nem minden az, aminek látszik. Felismerjük, hogy ott, a nagyvilágban életünket már elélték, céljainkat elérték, álmainkat megvalósították. Szerelem, melyet ott szakítottunk, nem éri meg a következő tavaszt. Álom, melyet ott álmodtunk, messzi emlék csupán... Belátjuk, hogy sehol sem süt olyan oly tüzesen a nap, mint itthon, a kéklő ég sem olyan tiszta máshol, mint a magyar Ugar felett. Hisz kevés ahhoz egy Szabadság-szobor, kevés még az óceán kékje is, hogy elfeledtesse velünk a Tisza bús moraját vagy egy cigányprimás hegedűjének keserédes dalát.

S ekkor visszatérünk. Feldobott kövekként visszahullunk a porba, amelyből vétettünk, hisz magyarok vagyunk. „S mit ér az ember, ha magyar?” Magyarok lenni rendkívül összetett, nehéz, de megtisztelő feladat. Magyarok lenni küzdés és harc, öröm és bánat, áldás és inség. Ez: embernek lenni az embertelenségben, magyarok lenni az űzött magyarságban. Így élhetünk mi vitéz módra, magyarként e magyar életet, mely akkor jó, ha fáj, ha küzdelmes; melynek nincs párja az egész földön... A jó Isten a kínok közt is ad majd bort, búzát, békességet, áldást e hányattatott világban. S így lesznek majd szépek a megálmodott álmok, így lesz az élet mégis győztes, mégis új és magyar

Ám a kérdés még mindig nyitott... Menni vagy maradni? Azért, hogy egyértelmű legyen a válasz, azért, hogy a jövőben ne cirkusz-ponyvák bohóc-sorsa lengjen előttünk, nekünk kell tenni valamit: a Tisza-part megszépülhet, az elvadult magyar Ugar gyönyörű virágoskertté válhat, s e baljóslatú, bús magyar nép végre jó szekérral futhat, ha magyarságunkkal segítünk. Ezért tehát:

„Föl gyermekek tanulásra
Háborúra, egészségre
Ti lesztek majd e rab ország
Megváltott és boldog népe”

(2001)

Ungi Viktória
12. E

Képek a gimnázium kórusának életéből

Ilyenek is vagyunk

A kórus történetében lassan hagyománnyá válik az „Ezek is mi vagyunk” című szórakoztató műsor megrendezése. Ahogy a cím is tükrözi, a közönség olyan produkciókat hallhat és láthat a kórus tagok előadásában, amelyek nem szerepelnek repertoárunkban, de mégis közel állnak hozzánk.

A műsor időtartama kb. 90 perc, ami előadásonként változtatható. Fő műsorszámaink: Az előadás 2/3 részében a kórus tagjai egyénenként vagy kisebb csoportokban énekelnek különböző stílusú dalokat főleg a 80-as, 90-es évekből. Feldolgozásainkban mindenki számára ismert, népszerű előadók dalait próbáljuk visszaadni persze egyéni színezettel. Ilyenek pl. Whitney Huston – Mariah Caney: Extreme, Cranberries. Adtunk már elő Joplin ragtime-ot, Gershwin dzsesszoperarészletet is, de különböző musicalek is szerepelnek programjainkban (amelyet 8-10 diák ad elő), mint pl. Webber művei.

Azt is megmutatjuk, hogy nemcsak énekelni tudunk és szeretünk, de a tánc is nagy örömet okoz nekünk. Eddig táncoltunk már néptáncot, üveges táncot, balettet, latin és modern táncot is, de az ötletekből még mindig nem fogytunk ki.

Nem hiányozhatnak a hangszeres előadások sem zongorán és fuvolán, melyek már a komolyzene felé hajlanak. Minden évben szolgálunk valami meglepetéssel is, pl. átváltozunk modellekké egy divatbemutatót idézve, vagy tornabemutatóval és paródiákkal tesszük változatossá műsorunkat.

A kórus különböző spirituálékat is énekel, de nem maradhatnak el a tőlünk megszokott kórusművek sem, amely egyben az éppen ránk váró verseny programját teszi ki.

A programot önállóan választjuk ki, és az ehhez szükséges kellékeket: zenei anyagot, hangszereket, jelmezeket is magunk szerezzük be. A felkészülés már az év elején megkezdődik a programtervezéssel, ötletekkel, és az előadás közeledtével ezek megvalósítását gyakorlással is megkezdjük. A programot az iskolai előadáson kívül más hazai színhelyeken, és – ha alakalmunk nyílik rá – külföldön is bemutatjuk kétnyelvű kísérőszöveggel. Hollandiában, Belgiumban, Ausztriában és Olaszországban is szerepeltünk ilyen repertoárral is.

Műsorunknak elsősorban az a célja, hogy kórusunk alapítványán lévő összeget gyarapítsuk, ezzel is elősegítve a nemzetközi kórusversenyeken való részvételt. Külön segítséget nyújt a szponzori jegyekből befolyó pénz, melyet az előadás végén nyilvánosan megköszönünk. A másik fő célunk ezzel természetesen saját magunk és a közönség szórakoztatása, és az, hogy bizonyítsuk, hogy a komolyzenei ismeretek a könnyűzene színvonalas bemutatásához nélkülözhetetlen alapul szolgálnak.

Tapasztalatunk, hogy műsorunkat minden évben ugyanolyan, s talán nagyobb örömmel várják és fogadják, s mi is szívből csináljuk, hiszen „ezek is mi vagyunk.”

*Sebők Anikó II. A
kórustitkár*

Utazás a brüsszeli csipke országába

2000 májusában a belgiumi Neerpeltben rendezték meg a 48ste Europees Muziekfestival voor de Jeugd-t, amelyen iskolánk kórusa is részt vett. A kiemelt kórusok kategóriájában indultunk, ahol több nívós kórusal kellett megküzdenünk.

Először Hollandiába érkezünk meg. Ott az egyik egyházi iskolában adtunk koncertet, ami nagy sikert aratott. Ezután családoznál helyeztek el, akikkel aznap elmentünk Hágába, a tengerpartra. Másnap érkezünk meg Belgiumba, a verseny színhelyére. A szervezők itt is házaknál biztosítottak szállást. A verseny nyitóünnepségén helyi énekesek léptek fel, akik különböző műfajú darabokat adtak elő. A verseny előtt mindenki lázban volt, de ez nem látszott meg az éneklésen. A záróünnepségre felvonulással jutottunk el, mindenki kapott egy kis zászlócskát, és azt lengette. Az ünnepség után le-törték voltunk, hiszen csak 1 %-kal maradtunk le az első díjról. Búcsúzások után Németországba mentünk, ahol háromszor léptünk fel: Regensburgban és két München melletti városkában. Mindhárom fellépés alkalmával visszatapsoltak bennünket. Így élményekben gazdag két hét után térünk haza. Az élményeket társaimmal, Polgári Tündével és Pinczés Ákossal idézzük fel.

Már a felkészülés is megragadt bennem. Amikor a zsűri előtt énekeltünk, úgy éreztük, hogy jól sikerült, ami igaz is, csak sajnos a zsűri többet várt, így egy hajszállal lemaradtunk az első helyről. Szívesen gondolok az együtt töltött időkre is. A verseny nyitóünnepségén fellépett egy kórus – felnőttek és gyerekek vegyesen –, és igen változatos műsort adtak. Ezután szabad téren folytatódott: felvonulás, majd tűzijáték zárta a sort.

Hollandiában a táj fogott meg. Akkor láttam először a tengert, úgy érzem, egész életemben emlékezni fogok rá. Belgiumban a tűzijátékot nagyon élveztem, élőben még soha sem láttam ekkorát. A nyitóünnepség fantasztikus volt, főleg amikor az egész sportcsarnok együtt dübögött a Queen We will rock you című számára.

A szállásadó családokkal jól összeismerkedtünk, Belgiumban fiataloknál laktunk, így könnyen megtaláltuk a közös hangot. A kommunikáció kissé nehézkes volt, de azért megértettük egymást. Sok ajándékot kaptunk tőlük. Egészségesebben, de többet esznek, mint mi. Mások, mint mi: más a temperamentumuk, sokkal pontosabbak a hétköznapiakban. Először láttam annyi biciklit egy helyen. A Németalföldön szinte mindenki azzal jár.

A városok közül talán Utrecht tetszett a legjobban. A házak máshogy vannak építve. Inkább magasak, mint szélesek, biztosan a helyhiány miatt. Az ötemeletes épületek sem ritkák. A városok tiszták és rendezettek, sehol sem láttunk szemetet az utcákon. Neerpelt lenyűgöző, talán a nyugalom miatt, amit árasztott. Ha sétáltunk a városban, úgy tűnt, hogy mindenki boldog, nyugodt, sosem bosszankodik senki sem. Volt nem messze egy trópusi uszoda tele élő növényekkel. Egy részében állatok is voltak. Fantasztikus volt! Regensburgban az óváros fogott meg. Belegondoltam, hogy ugyan-ezen épületek között több száz éve is folyt élet. Ezt az érzést át kell élni! Ezért megérte a fásasztó utazás, a felkészülés, a sok munka.

Sohajda Béla

10. H

Egy hét a napfényes Olaszországban

Buszunk április 17-én gördült ki Sárospatakról. Még mindenki frissen „Kalandra fel!” csatakiáltással nézett az elkövetkező, igencsak izgalmasnak ígérkező egy hét elébe. Utunk első állomása egy kicsi osztrák város volt, Obervart, azaz Felsőőr. Itt található a történelmi Magyarország legnyugatibb magyar ajkú gyülekezete. Negyedórával a koncert előtt futottunk be, gyors öltözés, beéneklés, aztán irány a színpad! Műsorunk sikert aratott, s magyaros vendégszeretettel fogadtak minket.

Ezután továbbindultunk Olaszországba. Az Alpokat az éj leple alatt képtelenség volt megcsodálni, ezért viszont kárpótolta minket a nap szigete, azaz Isola del sole, ahova hajnalban futottunk be. A sziget egyetlen városa Grado, homokos tengerparttal és az örökké változó tengerrel körbevéve. Reggel be is költöztünk a csak számunkra lefoglalt hotelba, mely a következő négy napra otthonunk lett. Ez alatt a négy nap alatt mindenki felfedezte Gradót, a tengert, hozzászokott az olasz ételekhez és az egzotikus környezethez. Persze próbák is voltak szép számmal, sőt koncertet is adtunk a Basilica di S. Eufemiában. Maga a verseny 21-én, szombaton zajlott a kongresszusi központban. Összesen 15 ország 34 kórusa vett részt a rendezvényen. A fellépést akusztikai próba előzte meg, s részt vettünk szakmai konzultáción is. A kezdeti elkeseredettség után óriási üdvrivalgásban törtünk ki, amikor az esti eredményhirdetésen kiderült, hogy aranyat kaptunk. Az érzés leírhatatlan!

Az esti ünneplés után tudomásul kellett vennünk, hogy utunk felénél járunk, és másnap továbbindultunk Velencébe. Kimerülten utaztuk végig a párórás utat, de az első pillantás Velencére mindenkit felébresztett. A városban és környékén buszok helyett kis hajók menetrend szerinti járatai könnyítik a tömegközlekedést. Mi is vaporettóval utaztunk be a városközpontba. Végigvonultunk a Szent Márk téren, szétnéztünk a Szent Márk templomban, megcsodáltuk a Palazzo Ducalét, a Sőhajok hidját, elbűvölve figyeltük a csatornákon fűgén mozgó gondolákat, a galambélmény is teljes volt. E különös, vízre épült város emléke felejthetetlen maradt mindannyiunk számára. Következő állomásunk Murano szigete volt, amely üvegfúvó műhelyeiről híres. Itt a katolikus templom, a Basilica dei S. Maria e Donato épületében adtunk hangversenyt, ott, ahol Szent Gellért ereklyéit őrzik. Nagy vendégszeretettel fogadtak minket, érzékésünkre piros, fehér és zöld virágokkal díszítették a templom belsejét. Másnap délelőtt még maradt egy kis idő városnézésre Velencében. Elcsodálkoztunk a keskeny utcácskákon és a régi épületeken, a Ponte di Rialto is lefényképeztük, megkóstoltuk a legjobb fagyaltokat; megpróbáltuk rövid idő alatt felfedezni a várost. Délután már indultunk is tovább Triesztbe, ahol kisé elcsigázottan bár, de előadtuk műsorunkat még egyszer utoljára. Egy művelődési házban léptünk fel, és mint rendesen, ez sikerült a legjobban. Elénekeltek a versenyen elhangzott darabokat, musicalt, táncot és népdalokat. Jutalmul pizzával vendégelték meg. Utolsó napunkhoz tökéletesen illett e tengerparti város; még egy kis vásárlás, egy-két útravaló, pihentető séta, semmi rohanás. A nap nagy részét persze mindenki a parton töltötte a szikrázó napsütésben. Estére aztán sajnálkozva vettük tudomásul, hogy utunk végére értünk, s már csak a hazatérés maradt hátra. Itthon aztán a napbarnított arcok egyértelműen jelezték, hogy kinek volt része a különleges élményben. Diáktársaink és tanáraink egyaránt büszkén gratuláltak nekünk, s azt hiszem, irigykedtek is egy picit, persze jogosan.

Györi Zsófia
12. E

Hugo Loetscher:

Goldfisch, Katze, Hund und Frösche und am Ende Störche Aranyhalak, macskák, a kutya és a békák és végül a golyák

A tóban aranyhalak úszkáltak. A tavirózsák és kúszónövények közt vöröses ragyogás, csillogás látszott. E tóban békák is laktak, melyek egy mesterséges szigeten gyűltek össze és a nádasban kurtyoltak. A tó egykor várarak volt. A falakon és az ormon moha és páfrány nőtt. A várudvaron látszott a várbörtön nedves börtöncellákkal, vágó-és szűrőfegyvereket állítottak ki, hóhérpallos és kivégzőcövek, kínzóeszközök, melyek már rég kimentek a divatból, mint például a hüvelykszorító és a vasszűz. A várhalom a kirándulók kedvelt úticélja. Nemcsak szerelmesek és túrázók, nemcsak családok és iskolások látogatják, hanem macskák is. A várfalakon gubbasztottak, hirtelen a vízbe nyúltak és halakat fogtak ki. Az aranyhalállomány állandó csökkenése miatt, de még sokkal inkább elvi megfontolásból tiltakozott az aranyhaltenyésztő egyesület. Elnöke már régóta Távol-Keleten élt egy exportcég igazgatójaként. A tiltakozó gyűlésen elmesélte a ching időből származó aranyhallegendát: a száznapos szárazság után végre esni kezdett, és a tavakba aranyhalakat telepítettek. A tenyésztők és halkedvelők pénzt gyűjtöttek örökutyaára; olyan sok összegyűlt, hogy a vár igazgatósága a lehető legnagyobb kutyát vásárolhatta meg. A buldog vicsorgatta a fogát, és a macskákat visszakergette a faluba. Nem csak a macskák bújtak el, hanem a gyerekek is. Egy fiatal édesanya annyira megijedt, hogy elengedte a gyerekkocsit, amely összeütközött egy postakocsival. A helyzet akkor fordult komolyra, amikor a buldog széttépett egy kandúrt, és egy díjnyertes angóramacskát halálra harapott, ami soha nem halászott, sőt bizonyíthatóan konzervekkel etették. Ekkor a Macskaliga gyűlést hívott össze. Mielőtt találkoztak a macskabarátok, a házfalakon és csűrkapukon sprével felfestett ítéletek bukkantak fel: „Menjen a kutya!” Ez mozgósította a kynológusok egyesületét, mely rendkívüli ülést hívott össze, hogy tanácskozzon a jelenlegi kutyaellenes irányzatokról. Ezért a macskabarátok gyűlésén részt vettek a kutyacsúcsszervezet képviselői is. Olyan kompromisszum született, melyet a várigazgató is megfelelőnek tartott, mivel a látogatók bojkottal fenyegettek és lezárták a sétálóutakat, így a macskaliga készségesen nyilatkozta, hogy aláírja a kynológusok tiltakozását a kutyaállomány növelése ellen. A buldogot láncra kötötték, mely csak a felvonóhídig érhetett el, így a kutyának nem kellett szájkosarat viselnie. Miután a kutyát megkötötték, újra idelopóztak a macskák, és halásztak. A kínálat annál csábítóbb volt, mivel az aranyhaltenyésztők új állományt telepítettek, köztük ezüsthalak ritkább példányait. A halászó macskák ismét nyomatékos okot szolgáltatottak egy találkozóra a vár-igazgató és az aranyhaltenyésztők közt a Macskaliga és a Kutyabarátok meghatalmazottainak részvételével. A vita eredménytelen lett volna, ha a jegyzőkönyvvezetéssel megbízott tanár nem kért volna szót. Épp most tért vissza egy tanulmányútról az USA-ból, ahol a kétélűek életfeltételeit vizsgálta a későn iparosodott a társadalomban. Expedíciója során rengeteg tavat keresett fel a Közép-Nyugaton. Ott talált rá a békák egy különleges fájára. Ugyan e faj esetében is a vízibékákhoz hasonlóan a levegő áthalad a gégen és a hangszalagokon, a tüdőből eljut a szájüregbe és vissza, és a levegőt a szájpadlástól a hangszalagokig vezetik, ezek azonban rendkívül nagy hangfenekek, fenyegető hangjuk minden macskát elriaszt, anélkül, hogy kárt okoznának. A közgyűlésen különleges hitelt engedélyeztek egy hivatalra „A tájfelleg megtartásáért alapítvány!”-ból, „vanæ mundi novi septentrionalis titanical vociferentes.” Egy fizioterapeuta hölgy, aki csak rövid ideje lakott a faluban, és a könyvtárban a gyereksarok és a fiókkönyvtár feladatait látta el, tájékoztatást követelt, hogy miért 20 hím és csak 10 nőtényt kellett rendelni; a válasszal elégedetten azt nyilatkozta, hogy e faj képviselői között – akárcsak a vízi- és levelibékák esetében – a hímek hangosabbak és nagyobb lármát csapnak. Bár a behozatali papírokat hiányosan állították ki, a vámnál az állatorvosi hivatalnok azonnal átengedte a ládákat, mivel a raktérben szállított békák által okozott lárma miatt nem lehetett érteni egy-

más szavát. Szinte az egész falu, sőt még az új lakótelepen élők is összesereglettek, mikor az óriás békákat szabadon bocsátották a tóba; szögletes méregzöld testüket barna szemölcsök borították. Világosan láthatták, hogyan lélegeznek az állatok, de csendben maradtak. Aztán a kis békák, melyek a mesterséges szigetre gyűltek össze, brekegni kezdtek. Az első óriásbéka nyomban hangot adott, és a kuruttyoló kórus nótára gyűjtött. A kis békák a levegőbe és a vízbe ugráltak, az ott ólalkodó macskák a falu felé szaladtak, és felmásztak az oromra, néhány néző pedig hátrálni kezdett. A bulldog megugatta az Újvilágból érkezett békákat, de ők tanúsították a nagyobb kitartást, így a kutya kimerülten lefeküdt. És a békák egész éjjel kuruttyoltak, így a lakók panaszkodtak, hogy nincs nyugtuk. Bebizonyosodott, hogy többé egy macska sem merészkedett a vártóhoz. És a tóban a hím aranyhalak úgy kergették a nőstényeket, mint még soha. De aztán feltűnt, hogy szinte egy béka sem volt látható a tavirózsaleveleken és a nádasban. Ez azt jelentette, a nagyok elkergették a kicsiket, de azt is, hogy a nagyok megeszik a kicsik ebihalait, hacsak nem azokat magukat. Így szólítottak fel spontán tiltakozásra egy szombat délután. Az egyik csoport transzparensén követelte: „Helyet a hazai békáknak!” A másik a felvonóhídnál gyülekezett és cédulákat osztogatott: elviselhetetlen, hogy külföldi békákat hoznak az országba, és itt-tartózkodásukat biztosítják. Tőlük függetlenül egy fiatalember gitárjával kiállt a nádashoz. Ő, aki már ifjúsági istentiszteleteken is fellépett, kartont tartott maga előtt, melyre egy szűnyogot rajzolt. „Mindenkinek a békákról beszél, és senki sem a szűnyogokról!” Tájszólással énekelte a dalt „A szűnyogléthez való jog”-ból, és a refrénben összehasonlította a rovarok szárnycsapásait a szerelmesek szemrebbenésével. Minden tiltakozó közös frontot alkotott, mikor egy közeli gazda azt javasolta, hogy a békaproblémát „gasztronómiai héttel” oldják meg. „Az érintettek találkozó-jára” akkor került sor, mikor az óriásbékák a falu közepén levő tűzoltó tóban is felbukkantak. Így a közeli egyházi hivatalban telefonálás közben nem berregő hangot, hanem csak brekegést lehetett hallani, és a békák az iskola mögötti biotópon is letelepedtek, így kuruttyolásuk még a lehangosabb tanórát is túlharsogta. Ismét tanár terjesztette elő a mentési javaslatot. Az ülésen egy régi metszetet mutatott, melyen láthatták, hogy a templomtornyon egykor gólyák fészkeltek. Elhatározták, hogy a renoválásra szánt pénzalapból az egyháznak hitelt különítettek el, hogy békaevő gólyákat telepítsenek, de csak olyan gólyákat, amelyek itt egykor már honosak voltak, fehér gázlólábúakat, melyek repülni és lépkedni is tudnak, így gazdagítanak az eget, nem hiába hívják a gólyákat a népnyelvben szerencsehozónak. Az egyházközség egyik tagja az ellen tiltakozott, hogy a keresztet gólyára cseréljék. Úgy döntöttek, hogy a keresztet és a szélkakast is meghagyják, és a középhajó tetejére magaslest állítanak, melyre a gólya fészket építhet, akárcsak az elhasználdott téglatető kéményére és a malomtornyra, mely találkozási központul szolgál. Mikor az elnök végszóhoz készülődött, egy vasúti őr jelentkezett szólásra bátortalanul: És akkor mi lesz, ha a jövőben kuruttyolás helyett kelepelést kell hallgatnunk? Ezután javallatok következtek a gólyaevő állatokra vonatkozóan. Kiderült, hogy a gólyáknak nincs természetes ellenségük. Olyan tanácstalanok voltak, hogy bizonyára szétoszlottak. A várra emlékezve, mely oly fontos volt a hazai látogatók számára és a vágó- és szűrőfegyvereikre, a hóhérpallosra és kivégzőcövekre, a börtönre és kivégzőeszközökre, bizonyosan rájönnek, hogy szükség esetén az emberekre is számíthatnak.

Németből fordította: Horváth Tímea

12. E

Ureczky Andrásné:

Szépirodalmi művek befogadásának és értelmezésének vizsgálata gimnazisták körében*

Munkám témája Szakonyi Károly Adáshiba című komédiájának vizsgálata a tanulói befogadás és értelmezés szempontjából.

Szakonyi Károly napjaink ismert drámaírója (1931 -). 1958-tól jelentek meg első írásai napilapokban, folyóiratokban. 1963-tól két évet töltött ösztöndíjasként a Nemzeti Színházban, s ettől kezdve – novellák, kisregények írása mellett – érdeklődése a színpad és a drámai műfajok felé fordult. Minden írásában a jelenkor eseményeit, alakjait, jellegzetes helyzetait vizsgálja. Főlányos színpadismeret, plasztikus, lényegre törő jellembrázolási készség, szatirikus humor jellemzi műveit.

Legjobb, legismertebb műve az 1970-ben írt Adáshiba. Ez a komédia a magyar abszurd drámának abba a kivételes sorozatába tartozik, amelybe Örkény Tótékja, Csúrka Ki lesz a bálányá?-ja. Azok közé a drámák közé, amelyek színpadi cselekményét a mögöttes tartalom ruhazza fel gondolatossággal, abban fogalmazódik meg a mű szuggesztivitása, de ugyanakkor a színpadra vitt, hiteles kisvilág a „klasszikusokénál” szorosabb szálakkal, mindenekelőtt lélektanilag is hitelesített hús-vér figurákkal kötődik a valósághoz. Az Adáshiba, ha úgy tetszik, szatíra. De túlzásai, a valóságos arányok eltorzítása a cselekményt követve még nem tűnnek az olvasó-néző szemébe.

A kérdéseket éppen ezért úgy állítottam össze, hogy először a cselekményre, a tanulók által is ismert szituációkra, magatartásformákra hívtam fel a figyelmet.

Igyekeztem felhívni a figyelmüket a szatirikusan eltúlzott helyzetekre, gesztusokra, a dikcióba rejtett abszurd elemekre – ez a kérdések 2. csoportja. Az utolsó kérdések már a darab egészének értelmezését kívánták meg a tanulóktól.

A kérdéseim első csoportja tehát csak a cselekmény, a szituációk értelmezésére, a szereplők jellemére, viselkedésére irányult.

1. Milyen Bódogék házassága? Mít árul el kettőjük viszonyáról Bódogné I. felvonásban elhangzó mondata: „Tudod, hogy egész életemben csak arra vigyáztam, hogy ne zavarjalak.”

A tanulók válasza minden olyan részletet tartalmazott, amit én is fontosnak tartottam: Bódog az önző, korlátolt kispolgár megtestesítője. Csak önmagára figyel, ezt a figyelmet a környezetétől, mindenek előtt a feleségétől is megköveteli. Povodör Judit (10. II) írja: „Bódog a feleségét alárendelt társnak tekinti, Bódogné úgy él a házban, mint akinek csak az a feladata, hogy a férje életét kényelmessé tegye.”

2. Jellemezd röviden a testvérek egymáshoz való viszonyát!

A tanulók észrevették, hogy a testvérek nem figyelnek igazán egymásra, vagy ha igen, akkor el-lenségesen. (Pl. Saci és Dönci – sőt: Imrus – rosszindulatú megjegyzései Vandával kapcsolatban, Vanda örökös gúnyolódása.) Vécsi Anikó (10. II) írja: „Hidegek egymáshoz. Mindegyiküknek megvan a saját problémája, és a másikéval nem ér rá foglalkozni.”

3. Kik lógnak ki a családból, miért?

Vanda és Imrus. Vanda szűknek érzi ezt az életformát, kívülről nézi a családját. Kitérés kísérlete

*A tanulmány a Sárospataki Református Kollégium Alapítvány támogatásával készült. A gimnázium magyartanári munkaközösségének tagjai kutatási ösztöndíjban részesültek, feladatuk az volt, hogy vizsgálják meg a Bessenyei György szépirodalom-olvasási pontverseny dolgozatait, s összegezzék tapasztalataikat.

nem sikerült – részben önzése, részben vágyai bizonytalansága miatt -, kényszerű visszatérése óta keserű, kiábrándult, boldogtalan. Drabik Rózsa Imrust így látja: „talán csak ő jár nyitott szemmel a családban. Ő észreveszi Emberfit, de a család annyira érzéketlen, hogy nem figyelnek szavaira.”

Az eddig ismertetett 1. feladattípusra a tanulók válasza a befogadás és értelmezés szempontjából jónak mondható (80 %).

A kérdések 2. csoportja az abszurd – vagy legalább szatirikus – elemek felismerését kíváná meg a tanulóktól.

4. Mit tudhatunk meg Bódogról mint apáról a születésnap cigarettakináló gesztusból?

Szinte minden versenyző kiemeli Bódog önzését, hiszen egy látványos gesztussal akarja fia születésnapját megünnepelni, de egyáltalán nem figyel az ünnepeltre: nem tudja, hány éves, nem érdekli, minek örülne. Imrus nem cigarettázik, így a szép gesztus üres formasággá válik. Szakonyi iróniája nyilvánvaló, mikor így szónokoltatja Bódogot: „A hagyományt ... a mély érzelmeket továbbvinni, ez a lényeg. Az a baj, hogy ez hiányzik itt ... Miért nincs ezen a krumplisalátán bors?”

5. Kicsoda valójában Emberfi a drámában?

Emberfi maga Jézus, s a tanulók egy része még azokat az utalásokat is felsorolja, amik egyértelműen ezt bizonyítják (12 tanítvány, a foglalkozása: Mester, a csodák). Több tanuló már itt utal Emberfi – Megváltó – szerepére is: „Emberfi a Megváltó. Ő az a személy, aki felrázhatná végre a Bódog családot, hogy valóban éljenek ... de Krisztus hiába beszél nekik, hallják őt, de nem értik.” (Vécsi Anikó)

6. Mi jellemzi a család dialógusait, mit árul el a világhoz és egymáshoz való viszonyukról?

Ez már nehéz kérdésnek bizonyult. Azt még észrevették, hogy a családtagok teljesen süketek a többiek üzenetére (pl. többen is említik, hogy számtalanszor elhangzik: Vanda elvesztette az állását, de a szülők nem hallják), de nem értelmezték. Nem fogalmazták meg, hogy mindenki önmagára figyel, ezért nem alakul ki igazi kommunikáció, a dialógusok valójában párhuzamos monológok. A dialógusok azt is mutatják, hogy nemcsak egymástól idegenedtek el, a világból is csak a felszín érdekli őket, a lényegi történéseket nem értik. (Holdra szállás – közben televíziósárlásról beszélnek; Emberfi megjelenésekor a krimi köti le őket – bár azt sem értik.)

A válaszok 60 %-ban mondhatók sikeresnek.

A kérdések 3. csoportja a cselekmény mögötti gondolatokra, a darab üzenetére akarta irányítani a tanulók figyelmét.

7. a) Miért válik abszurdá a dráma a 2. felvonásban?

b) Mit akar érzékeltetni az író a képtelen eseményekkel és a család szintén képtelen reakcióival?

A tanulók megfogalmazzák, hogy az 1. felvonás eseményei valószerűek, rengeteg család magára ismerhetne benne. A 2. felvonás abszurd fordulata: megjelenik Jézus, csodát tesz többször is, de ezt a családot, illetve ezt az emberfajtát nem tudja megváltani, az üzenet nem jut el hozzájuk: Adáshiba. „Jézus viselkedése is megdöbbentő, amint letesz arról, hogy a mai embereket megtérítse. Mintha ezekhez az emberekhez már nem lenne ereje.” (Vécsi Anikó)

8. Értelmezd a mű címét! Milyen jelentésrétegei lehetnek?

Sok tanuló a szó szerinti értelmezéssel kezdte a választ: a tv elhallgat, nincs se kép, se hang. Valamivel kevesebben voltak azok, akik a családtagok egymáshoz való viszonyára is vonatkoztatták a címet: nincs igazán mondanivalójuk egymás számára, de nemcsak az üzenet, a befogadó is hiányzik.

Csak néhányan értették meg, hogy talán azt is jelenti, nem értik a világot, sőt: jelenlétükben még Jézus is bizonytalanná válik, nem tudja megváltani őket.

(A válaszok összegzése: 50 %.)

A Prima memória kérdésekre adott válaszok többnyire pontosak, jól mutatják, a tanulók valóban figyelmesen olvasták a darabot. (Eredményesség: 90 %.) A kérdéseim a következők voltak:

1. Hány éves valójában Imrus?
2. Mit nem lehet Dönci?
3. Melyik tv-műsor az, amire ugyanúgy nem reagálnak, mint Emberfi megjelenésére?
4. Mi az oka Emberfi / Krisztus bizonytalanságának, kiábrándultságának?
5. Mutasd be a színpadképet!
6. Hol nyaraltak Dönciék?
7. Miért ideges Vanda az apja szerint?
8. Mi volt Bódog foglalkozása nyugdíjazása előtt?

A kérdések nem elsősorban a részletek pontos ismeretének ellenőrzésére irányultak, itt is az abszurd elemekre akartam felhívni a figyelmüket – részben sikerrel.

A válaszokat összegezve megállapíthatom, hogy ennek a darabnak a befogadása még nehéznek bizonyult a versenyző tanulók számára. A részleteket pontosan megjegyezték, de az általánosítás, a darab igazi üzenetének megfejtése csak töredékesen sikerült – s csak néhány tanulónak (Vécsi Anikó, Povodör Judit, Drabik Rózsa). Ez nagyrészt életkorukkal magyarázható, hiszen sem kellő élettapasztalatuk nincs a mi felnőtt világunk lényegi ellentmondásainak a felismeréséhez, sem a tanult ismeretek nem alapozták meg egy ilyen alkotás pontos értelmezését. (Pl. Csehov drámáinak tanulmányozása sokat segített volna a párhuzamos monológok felismerésében, dramaturgiai funkciójának elemzésében. De Csehovot még nem ismerik, az abszurd fogalmát is alig.)

A válaszok nyelvi-stilisztikai megformáltsága még rosszabb képet mutat. A tanulók csak a tartalomra figyeltek, a mondataik megszerkesztetlenek, szóhasználatuk egyáltalán nem szabatos, a helyesírásra és a rendezett írásképre sem figyeltek. Erre a következő év versenyzőinek figyelmét fel kell hívunk.

Összegzésként kiemelném, hogy az elmondottak ellenére nagyon hasznosnak látom ezt a versenyt, az a 30 tanuló, aki elolvasta a darabot, sokat tanult még akkor is, ha első elolvasásra nem értett mindent. A megoldások közlése sokat segített, s a 2. forduló dolgozatai már a befogadás egy magasabb szintjéről tanúskodtak.

Jean-Marie Leclézio:

Lángoló szív és más románcok

Ez akkoriban történt, amikor a kivénhedt, már használhatatlan lovakat nem megölték, hanem szelnek eresztették a hegyekbe, hogy a szabadság mámorában találkozzanak a halállal. Ezt mesélte az apja. Samaweyn emlékezett a hangjára, amint a régi időkről mesélt, azokról az időkről, amikor a szellemek még Pétrában laktak együtt az emberekkel, a források közelében, amikor még ők parancsoltak a szeleknek és a viharoknak, és őrizték a sírok titkait.

A négy beduin család így megállapodott velük, és a szellemek letelepítették őket a völgy mélyén meghúzódnó városukba. A gyermekek kihajtották a bárányokat legelni a hegyoldalra, a férfiak a gyenge búzát aratták, mely vadon nő az Al-Bayda melletti földeken. Források törtek fel szabadon, a nők oda jártak, hogy a tiszta és kifogyhatatlan vízből merítsenek. Az öregasszonyok a sziklafalba vájt üregekben gyűjtöttak tüzet, és a füst az est leszálltával az egész völgyet elárasztotta.

Samaweyn apja tilalmat is állított, akkoriban senki sem kutathatta a titokzatos múltat. Senki sem engedhette a Kincs közelébe az idegeneket, mert a szellemek féltékenyek és haragosak voltak. Ha a gonosz azt akarta volna, hogy egy idegen behatoljon a városukba, és hozzányúljon javaikhoz, a szellemek bosszút álltak volna, és így a beduin törzs is örökre száműzetettk Pétrából.

Erről beszélt Samaweyn apja, s minden úgy történt, ahogy előre megmondta. Abban az időben Samaweyn egyedül volt a világon, mivel az apja örökre elutazott a tengeren túlra. Az öt beduin család messzire üldöztetett a szellemek városából, és számukra a kormány egyforma cementházakból külön falut építtetett. Miközben a gyermekek a romok között csavarogtak, kikapogatták kezükkel a rajzokat, melyeket a szellemek hagytak a köveken és a törmelékeken, figyelték a láthatatlan táncot, mely a paloták udvaraiban felkavarta a porfelhőket.

Samaweyn kinyitotta a fekete bőröndöt. Ez az a bőrönd, amely az apjától került ide a tengerentúlról. Szép bőrönd, erős zárral és erős vasalással, négy kis számmzárral, melyek csak egy titok fejében engedelmeskedtek. Csak Samaweyn ismerte e titkot. A ház többi lakója, anyai nagybátyja, unokatestvérei nem tudtak róla. Azt sem tudták, mit tartalmaz a bőrönd. Ékszereket, aranyat, esetleg bankjegyeket? Erre gondoltak. És Samaweyn örül annak, hogy a többiek azt hiszik. Ha kedve támad kinyitni a bőröndöt, kimegy a nagybátyja házából, a síkságra, a lehető legmesszebb. Egészen addig a magaslatig, ahonnan belátni a szellemjárta völgyet. Ide jött ki az apjával nagyon régen, hogy hallgassák a szellemeket. Emlékszik jellegzetes hangjára, vállán nyugvó kezére. Minden eltűnt, a szavak és a sóhaj, apja súlyos keze, szeme színe. Nem maradt más, csak a kopár vidék, és e bőrönd, mely a tengeren túlról érkezett ide egy nap. Ezért vált Samaweyn szokásává, hogy idejőjjön és emlékezzen.

Az unokatestvérei ki-kihajoltak, és leskelődtek a beduin falut körülvevő falról. Semmit sem tudtak a kincsről. Dacból köveket dobálnak, és vijjognak, mint a sasok, de nem mernek közelíteni Samaweyn-hez. Tudják, hogy ez olyan, mint a szellemek titka, aki azt megsérti, egy láthatatlan körbe kerül, mely örületbe kergeti, és amiből nem tud szabadulni.

Samaweyn elforgatta a számmzárakat, lassan emelte fel a bőrönd fedelét. Mindig lassan nyitja ki az alattomos szél miatt, mely elnyelheti és szétszórhajja a bőrönd tartalmát.

A bőrönd mélyén madzaggal átkötött papírok hevertek, fényképek, levelek. Ez tehát a kincs, semmi más, csak papírok és fényképek. Samaweyn viszont mindig boldog, mikor felnyitja a fedelet, szeme felcsillan, arca felragyog, emiatt gondolnak a többiek aranyra és pénzre, dollárkötegekre.

Anyja nagybátyja házában Samaweyn soha nem nyitja ki a bőröndöt. Leteszi a földre, az ágygal szembe, rátesz egy párnát, akár egy ülőkére. Egy nap meglepte Alit, aki éppen kinyitni próbálta. Egy más után fordította el a számmzárakat. Nem hallotta a közeledő Samaweyn-t, aki a torkának ugrott, és

összeverekedtek. Ali volt az erősebb, fellökte Samaweyn-t is, és meg akarta fojtani. Az ádámcsutkája felett szorította a torkát, és Samaweyn-t is, de csak a lábukat. Magánkívül volt, szidta őket, teker-gőknek, semmirekellőknek nevezte. Ezek után Ali soha nem próbálta meg kinyitni a fekete bőröndöt. Talán ha kérte volna, Samaweyn megmutatta volna neki a kincset, a leveleket és megsárgult fényképeket, főleg azt, amelyen ő még újszülött, és annak a nőnek a karján ül, akit az anyjának nevez, a szőke nőt, aki a tengerentúlról jött, és aki magával vitte az apját.

Jól tudja, hogy az idegen nő nem az anyja, a valódi anyja meghalt akkor, amikor őt a világra hozta. De őt választotta, mióta ismeri a bőrönd tartalmát.

Samaweyn nézi a szélben meg-megremegő fényképeket. Figyelmesen olvassa az angol szavakat, melyeket a fénykép túldoldalára írtak. Love, Sara. Csak ő ismerte e szavakat, senki más. Súlyosak, valóssággal ránehezdedtek a szemhéjára, megdobogtatták szívét. Alatta a magányos, kipusztult völgy, már nincs többé füst, még a madarak is elnémultak. Talán ezért utazott el az apja, mivel egy titkot hor-dozni olykor túlságosan nehéz.

Franciából fordította: Mátyás László

11. H

Willem Kersters:

Szeretet*

A ringatózó fűszálak didergésére
az alvó gyermek lassan életre kelt,
és a gyöngye ágak halk zenéjére
a megdöbben táj meghitt ámulattal felelt.
A Csoda beteljesülésével
pompába öltözött a rét,
s az egyre növe szeretetben
dallá fűzte a távoli zenét.

Fordította: *Fehér István*

12. D

* A 2000. évi belgiumi kórusverseny kötelező darabjának szövege. A fordítás Györy Anikó tanárnő nyersfordítása segítségével készült.

Willem Kersters:

Liefde

Het kind brak uit en stond id het leven.
Een broze bries deed de grashalmen beven.
Ranke twijgen nauwelijks hoorbaar
Starden verbaasd is mateloos zwijgen
Het wonder was zo-even geschied.
In de beemden wijds en wijder
Groeide gestadig als verre vereenden
Alles tesaam tot een lied.

Harsányi Csaba:

Csillag lettem

Én vagyok az utolsó csillag az égen,
Utolsó társad, kinek énekelsz,
Nem emlékszel a múltra, ki voltam régen,
Megtölt téged a kábulat és a szesz.
Én voltam az, ki poros hajnalodon belebben,
Én voltam számodra a kiút, a fény,
De becsuktad szemed, s nem érted miért tettem
Hogy csillag lettem érted, óh én szegény!

Tavaszi

Sötét ketrecedbe zárva, éjszaka neszeit hallva,
Undok üvöltéseitől összerezzenve ülsz, egymagad, ketrecedbe zárva.
Nyirkos fuvallat remeg át a leveleken, bőrödön áthatolva,
szívedet átkarolva, ülsz, sötét ketrecedbe zárva.
Sikoly hagyná el torkod, de a félelem csak nyöszörgést szül,
Ahogy sötét ketrecedben ülsz, egymagad, elzárva.
Meztelen testeden karmolások nyoma, ahogy véred elhagyja tested,
Földre hullva barna levelek csupasz, rideg szárára buksz.
Várood a hajnalt, a megváltást, csillogó napsugár melegét,
Életed, talán végzeted percét.
Az eiső napsugár látványát, szívedben a félelem helyett
a szerelem édes vágyát.
A borzongató érzést, mi mégis kellemes, leírhatatlan,
megközelíthetetlen, elérhetetlen.
Alkony dereng a tájon, újjászületésed a láthatáron.
Végre kibukik a hegyhát mögött vörös, egyszerűen közönyös,
összetört napsugár.
Hírteien füledbe vág egy kellemes hang.
Csilingelés, mit nem hallottál már éjék, évek, élet óta!
Fecske, tavasz? Győztes illat!
S eszedbe villan e kínos mondat:
Egy fecske nem csinál nyarat!

Életre szóló kötelékek

(házi dolgozat, esszé)

A nap már régen lenyugodott, a lámpákat is lekapcsolták a kollégiumban. Sötét van. Csupán néhány éji madárijesztő s kísérteties hangja lopózik be a fák sötét, sejtelmes lombjain át a néma szobába. Látszólag már mindenki alszik, s a frissen mosott és vasalt, keményítőszagot árasztó paplanokon ott pihennek a gondok is. Vagy éppen ellenkezőleg: kemény, áttörhetetlen köfalat képeznek a simogató álm újába állva.

A sötét, a fekete a halál színe, s a bujdosók rejtekhelye, hiszen a sötétben minden fehér fekete – vagyis semmi sem látszik. Valójában tényleg így van, de miután lemegy a nap, lelkünkben ébredező gondolataink nemesak a feketét és a fehéret, hanem még a semmit, a hiányt is megvilágítják, melyről zajos életünk eltereli figyelmünket.

A diákság már pihen, s az öreg internátus csak most ébredszik. Az üvöltő csendet a megfáradt vízvezetékekről csöpögő vízecseppek törik meg, miközben egy-egy megkopott parkettadarab ropogó nyújtózása visszhangzik. Az ódon falak pedig megrészegülve szívják magukba a tiszta csendet, s minden egyes kilégzéskor gyöngéd nyugalmat árasztanak. De mégis oly kietlen minden: hiányoznak az időn túli zuhanyozások, az ajtócsapódások, a késő esti beszélgetések. A múlt emlékeit őrző falak könnyes szemmel tekintenek a jövőbe, s az éj leple alatt fájó búcsút intenek a védelmüket elhagyó diákoknak. Az írásbeli vizsgák már véget értek, s a szárny lakóinak többsége már haza is költözött.

Még úgy emlékszem a beköltözés napjára, mintha tegnap lett volna. Korán reggel csörgött az óra: elérkezett a már rég várt, s akkor még oly fájdalmasnak tűnő nap. Édesanyám és nagymamám izgatottan vették számba az elkészített holmikát, hogy vajon megvan-e minden. Egymás karjaiba borultunk, s fájdalmas búcsút mondtunk egymásnak, mely csupán egy hétre szólt, de akkor egy egész életnek tűnt. Hamarosan a hatalmas – akkor oly kegyetlennek tűnő – internátus előtt álltam. Szüleim felkísértek a szobámba, majd elkészöntek.

Nagy fehér szoba volt rideg falakkal, s mindenhol ismeretlenek. Féltem. Beköltözés után elhangzott néhány párbeszéd, melyekre valójában nem is figyeltünk. Gondolatban otthonunkban, szüleink mellett voltunk. Aztán életem egyik leghosszabb éjszakája következett. Nehéz volt a csönd, s a jövő oly kilátástalan. Idegen hold sütött be az idegen ablakon nyolc magányos fiúra. Már nem vágytam rá, hogy nagy középiskolás legyek, s hogy a nagyhirű sárospataki iskolában tanuljak, csupán a régi barátokkal szerettem volna beszélgetni, mint néhány hónappal azelőtt.

Lassan múltak a tanórák, a hosszú napok és hetek. Most pedig ugyanítt állok az internátusban, melyet már otthonomnak tekintek. A lassú órák, néhány kínos felelet, a hosszúra nyúlt bennmaradások és az itt eltöltött évek egyetlen szép és feledhetetlen emlékke gyűródtak össze, s észrevétlenül be-
lopták magukat emlékezetembe. Az első éjszakán ugyanúgy elszorult a szívem, mert fájt az elválás; most pedig azért, mert a hajdan összemosódott arcok és nevek közül mindenki egyenként és egyenként hiányzik. Ismét útra kelnek, mint ahogy azt négy évvel ezelőtt tették. Új barátokat keresnek. Új kapcsolatokat építenek s széles hidakat a hatalmas szakadékok fölé.

Elmentek, s tudom, nekünk is mennünk kell. Régen féltünk, mert nem láttuk a jövőt, de megőriztük múltunkat, és lett jelenünk. Most is vár ránk a messzi ismeretlen, de múltunk, melyet együtt kovácsoltunk össze, örökké élni fog szívünkben, s hiszem, hogy mindig támaszt fog nyújtani, hiszen itt, Patakon nem csupán barátokat kerestünk, hanem egymásban fedeztük fel az egész világot.

Barzsó Tibor

12. E

Besenyi István átveszi a Jó tanuló, jó sportoló jutalmat (Tanévzáró, 2001)

A 12. A osztály a csengőbúcsún (2001, május)

Sinkó István:

125 éve született Klebelsberg Kuno

„Kis nép vagyunk, amely elsősorban
szellemiekben hivatott vagyot alkotni.”

Klebelsberg Kuno

A Magyar Larousse Enciklopédia 2. kötetében ezt olvashatjuk: „Klebelsberg Kuno, gróf magyar politikus (Magyarpécsea, 1875. – Budapest, 1932). 1914-1918 között vallás- és közoktatásügyi minisztériumi államtitkár, 1921-1922 között belügyminiszter. Vallás- és közoktatásügyi minisztersége idején (1922-1931) szervezték meg a bécsi, berlini és római Collegium Hungaricumot, létrehozták a tanyai iskolák hálózatát, polgári iskolai és leány – középiskolai reformot hajtottak végre. A magyar kultúrfölény megteremtésével kívánta biztosítani a magyarság vezető szerepét a Kárpát-medencében. 1917-től a Magyar Történelmi Társulat elnöke.”¹

Elegendő-e ennyit tudnunk a XX. század legnagyobb kultúrpolitikusáról? Úgy gondolom, hogy nem. Személyében arra a politikusra emlékezünk, akinek egész élete, munkája a nemzet felemelkedésére irányult.

1925 februárjában így kezdte költségvetési beszédét: „Ezen kulturális költségvetés honvédelmi költségvetés. A trianoni békeszerződés Magyarországot megfosztotta ütőképes, jól fegyverzett hadsereg tartásától, ezért erre pénz sem adható. Ezzel szemben létezik a szellemi honvédelem ennek része a magyar kultúra.” Ezzel indult meg Klebelsberg Kuno gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter kulturális programja.

Alkotó, építő munkájának eredménye ötezer népiskola, ezeröttszáz népkönyvtár, a szegedi, debreceni, pécsi, soproni egyetemek létrehozása, a Testnevelési Főiskola alapítása, a Magyar Tudományos Akadémia szinte újra alapítása, az Országos Levéltár, számtalan tudományos szervezet, a sváb-hegyi csillagvizsgáló megszületése, a margitszigeti Sportuszoda megépítése, oktatási reformok, az irodalmi- és zenei élet pártfogolása, az első könyvhét gondolata.

Klebelsberg életművében Szeged kiemelt szerepet töltött be (a város országgyűlési képviselője volt). Jól érezte, hogy a trianoni sokk után a kulturális terület az, ahol az ország sikereket érhet el. Meg tudta győzni az országgyűlést, hogy bevételeinek több mint tíz százalékát oktatásra, kultúrára kell fordítania, s ennek a fejlesztésnek egyik fő középpontja Szeged legyen. Egy egész városrész épült fel a Tisza partján: Fogadalmi templom, Dóm tér, egyetem. A Szegedi Szabadtéri Játékok, a Hősök kapuja, a tanárképző főiskola megvalósítása mind az ő nevéhez fűződik.

Klebelsberg igen eredményesen támogatta a magyar társadalom fejlődését: a közalkalmazotti réteg megerősödését. Tudta, hogy a kultúra gazdaságtéremtő erő. A korszerű és alapos tudás alapja a gazdasági fejlődésnek.

A magyar közoktatásban egyaránt fontosnak tartotta a nyolcosztályos népiskolát, a polgári iskolát és az egyetemek létesítését. „Nemcsak intézményekre, de emberekre, elsőrangú szakemberekre van szükség”- vallotta. Eszménye a tehetséges, szorgalmas, de a játékoságát megőrző gyermek volt. A miniszter nagysága abban állt, hogy nem volt nagy álmodozó, hanem olyan réalpolitikus, aki a fölvetett javaslatokat csak úgy fogadta el, ha annak pénzügyi biztosítékait is megoldva látta.

„Kultúrpolitikámnak két vezető motívuma tehát az: emelni a magyar tömegek művelődési szintjét, erkölcsi és szellemi belértékét, fajsúlyát és ennek a műveltebb nemzetnek olyan vezetőket adni, akiknek a méretei megütik az európai dimenziókat, akiket a nemzet minden téren bizalommal és a siker reményében követhet”²- írta egyik cikkében.

Klebelsberg kultúrpolitikájában az orvostudomány fejlesztése kiemelt jelentőségű volt. A szege-di, pécsi, debreceni egyetemek megépítése során 21 klinikát építtetett fel, melyek szakmai színvonalukat tekintve Európa élvonalához tartoztak. Létrehozta a világhírű Közegészségügyi Intézetet, a Tihanyi Biológiai Intézetet. Ekkor jöttek létre az amerikai, angol és francia tudományos kapcsolatok, létesültek a Collegium Hungaricumok, ahol 1557 ösztöndíjas tanult. Ő hívta Cambridge-ből Szegedre a később Nobel-díjat elnyert Szentgyörgyi Albertet. A magyar népegészségügy évszázados lemaradásokat hozott be. A világ orvosokkal legjobban ellátott országa lettünk, 80 százalékkal nőtt a gyógyintézetek száma, megkétszereződött a betegágyak száma. A magyar védőoltási rendszer egyike lett a földkerekség legjobbjainak. Minisztersége utolsó éveiben a nemzeti össztermék 10-15 százalékát költötte oktatásra, tudományra és egészségügyre.

Egyikévé vált a XX. századi magyar testnevelés és sporttörténet nagy alakjainak. Felismerte a testnevelés és sport szerepét az edzett, egészséges ifjúság nevelésében, a legjobbak helyállítását a nemzetközi sportéletben. Az ő nevéhez fűződik az első magyar testnevelési és sporttörvény elfogadtatása és a Magyar Testnevelési Főiskola felállítása.

A miniszter Sárospatak fejlesztését is szem előtt tartotta. Háromszor járt Patakon minisztersége idején. Első látogatásakor, 1928. június 13-án az alábbiakat mondta: „Az a meggyőződés hat át, hogy modern haladás csak történelmi alapon lehetséges, a fejlődés csak abban az esetben lesz gyümölcsöt hozható, hogyha a vallásos és hazafias gondolat össze tud szövődni a modern fejlődés szükségleteivel. És hol valósulhat meg a kultúrpolitikának ez a követelése jobban, mint itt, ahol immár négyszáz év óta imádják az Istent, szeretik a Hazát és a művelődést....A hazai protestánsoknak az északi protestáns népekkel, az angolszász világgal kell keresni az összeköttetést. Itt hivatott az amerikai- angol college- rendszer meghonosítása, hogy ebben a nagyszerű intézményben oly iskolafajta tudjon Isten segítségével fejlődni, amelyre a modern kornak szüksége van.”³ A miniszter (ami szolgát jelent) képzeletében már látta az új internátus épületét, az angol kollégiumi rendszer meghonosodását, külföldön képzett tanárok Patakra jövetelét, a fellendülést. „Végzetes hibának tartom nevelésügyünknek koncentrációját Budapesten. Új életre kell tehát kelteni vidéki iskolavárosainkat, különösen az olyanokat, amilyen Sárospatak is, ahol van genius loci”⁴ mondta a miniszter 1929. január 24-én, amikor a pataki kollégiumi küldöttség tett látogatást a Parlamentben.

1929. március 23-án Klebelsberg Kuno újra Sárospatakra érkezett. Az internátus épületének elhelyezésére, Lorántffy Zsuzsanna szobrának elkészítésére és az iskola angol tagozatának felállítására adott hasznos tanácsokat, és hozzájárult a régi épület felújításához.

1929. júliusban a gimnáziumi szárnyra ráépítették a II. emeletet, központi fűtéssel, villannyal, vízvezetékekkel látták el az épületet. Fizikai, kémiai, természetrajzi előadóterem és szertár is épült modern felszerelésekkel. Az épületet október 15-én átadták rendeltetésének!

1929. december 15-én a harmadik látogatása alkalmával az építkezések folytatása mellett foglalt állást, és megígérte, hogy minden támogatást megad tervei megvalósításához.

1930 nyarán a régi épületben helyezték el a teológiai internátust méltó körülmények között, újjáépítették az Imatermet és a Nagykönyvtárat is felújították. Ezek mellett az Angol Internátus (jelenleg

Kossuth Internátus) felépítése volt a legfontosabb feladat. Építését 1930 júniusában kezdték el, és már december 15-én tető alatt volt a kor legmodernebb főinternátusa! Modernizálták a Tornacsarnokot is: padlót készítettek, öltözőket, mosdókat építettek. A Kollégium nagy pártfogója magára vállalta Lorántffy Zsuzsanna szobrának elkészíttetését is. „A jelszó csak az lehet: keveset, nem túlméretezettel, de tökéleteset, a megváltozott idő követelményeinek mindenben megfelelőt, a nekünk való legjobbat, a legtökéletesebbet”⁵- vallotta.

1929 nyarától hét gimnáziumi tanár utazott külföldi tanulmányútra. „A külföldi ösztöndíjügyek fenntartása igen komoly anyagi áldozatokat igényel és ennek tudatában felelősségem mellett állítom, hogy alig van pengő, amelyet előnyösebben használunk fel, mint azokat a pengőket, amelyeket jól megválasztott külföldi ösztöndíjasoknak adunk”⁶- írta egyik cikkében 1927-ben. „Ápolnunk kell a kapcsolatokat a hálátlan Nyugattal, tetőtől talpig európeereknek kell lennünk, hiszen Európa közepén élünk”⁷ – állapította meg.

1931. szeptember 30-án és október 1-jén ünnepelte a kollégium fennállásának 400 éves évfordulóját. Megjelent a volt miniszter is, aki a következőket mondta: „Meghatva állok itt a Perényiek, Rákócziak és Lorántffyak iskolájában, amelyet a hazai protestantizmus annyira szeret, és amelyért idők folyamán annyit áldozott. ...amit itt alkottunk, azt a sárospataki gondolat, meg a felekezeti egyenjogúság ... jegyében hoztuk létre. Mi a tartalma a sárospataki gondolatnak: erős, meg nem alkuvó nemzeti érzésnek európai tudással való párosítása. ...Hiszen éppen Sárospatak fénykorában magyar ifjakat küldtek északnyugat protestáns egyetemre, viszont a kor külföldi nagy tudósait hívták meg Sárospatakra, hogy itt tanítsanak... ma igenis hazafias kötelesség, hogy megtanuljunk a nyugati nyelveket, s minden idegen nemzethez vagy néphez a maga nyelvén szóljunk...A régi Sárospatak tradícióit újítjuk fel tehát, mikor Comenius korának jegyében újra keressük az összeköttetéseket a nyugati protestáns népekkel. És Széchenyi eszmevilágában mozgunk, amikor egyik internátusunknak angol művelődési orientációt adtunk.”⁸

„És ha most, amikor tevékenységem lezárul (1931. augusztus 24-én volt a kormányváltás), megkérdeznék, hogy mi a belső érzésem, mivel sikerült hazámat talán némi credménnyel szolgálnom: erre a kérdésre csak egy feleletem lehet, mégpedig az, hogy megóvtuk a felekezeti békét. A magyar kultúrpolitika azon a hagyományos történelmi gondolaton épült fel, hogy ... a nemzetnevelésnek munkáját megosztja történelmi egyházainkkal...Felekezetiileg megosztott országban az államhatalom gyakorlóinak ügyelniük kell arra, hogy minden jog és minden teher, ami az állam részéről jő, a történelmi egyházak között igazságos arány szerint osztassék meg. (...) Kicipítettük Sárospatakot, mert nemcsak minden jó protestánsnak, de bizvást merem mondani, minden jó magyar embernek elviselhetetlen lett volna az a gondolat, hogy a 400 éves évforduló szomorú hanyatlásnak legyen a végpontja és ne újabb fejlődésnek reményteljes kiindulása.”⁹

Három év alatt a kultuszminiszter háromszor látogatott Patakra s hat megbeszélést tartott a minisztériumban, máskor vezető munkatársait küldte maga helyett. Bámulatos volt széleskörű műveltsége, tájékozottsága, részletekbe menő emlékezőtehetsége, szervezőképessége, fáradhatatlan munkabírása. Magát jellemezve ezt írta: „a miniszternek a nagy ügyeket kell kezében tartania, és biztos áttekintéssel kell bírnia az egészről, belenyúlva ott, ahol újítani, vagy javítani kell.”¹⁰ Sárospatak és iskolai vezetői benne a „legkonkrétabb, leggyakorlatibb s ugyanakkor a legnagyobb álmú magyar kultúrpolitikust”¹¹ ismerték meg és fogadták szívükbe.

Klebsberg gróf szerint „háromféle hazaszeretetet van: szónokló, kesergő, alkotó.” Ő az utóbbit választotta, a szerint cselekedett. Legyen ő a példaképünk!

Jegyzetek:

1. Magyar Larousse. Enciklopédikus szótár II. köt. Bp. Akad. K. 1992. 474. o.
2. Gróf Klebelsberg Kuno Beszédei, cikkei és törvényjavaslatai (1916-1926). Bp. 345. o.
3. A Sárospataki Ref. Főiskola Theol. Akadémiai és Főgimnáziumi Értesítője az 1927-28-ik iskolai évről Sárospatak, 1928. 29-31. o. (Értesítő)
4. Gróf Klebelsberg Kuno: Küzdelmek könyve Bp. 1929. 232-237. o.
5. Gróf Klebelsberg Kuno: Küzdelmek könyve Bp. 1929. 47. o.
6. Gróf Klebelsberg Kuno: Neonacionalizmus Bp. 1928. 26. o.
7. Gróf Klebelsberg Kuno: Neonacionalizmus Bp. 1928. 129. o.
8. Emlékkönyv a Sárospataki Ref. Főiskola fennállásának négyszázados ünnepéről. 1931. szept. 30. és okt. 1. Szerk. Elekcs Imre Sárospatak, 1932. 96-99. o. (Emlékkönyv)
9. Emlékkönyv 1932. 96-99. o.
10. Gróf Klebelsberg Kuno: Neonacionalizmus Bp. 1928. 167. o.
11. Ravasz László 1933. február 23-án mondott beszéde. A Corvin-rend kiadványa Bp. 1941. 96. o.

Plastination Laboratory

by Lois Craven

The Sárospatak Reformed High School is one of, perhaps, three high schools in the world to have its very own plastination laboratory. Just what is plastination? It is a way to preserve specimens, like animals or body parts, that once plastinated last indefinitely. Plastination, using a few steps, replaces water and fat at the cellular level with liquid silicon. Once the specimen is impregnated with the liquid silicon it can be hardened and you have a specimen that looks like it is made of plastic. The benefits of using plastination instead of formaldehyde are that the plastinated specimens are much easier for students to handle, they are not messy or smelly and they can be viewed from all angles.

Setting up the plastination lab was no easy feat. I started the process by spending time studying under Dr Roy Glover, the US expert on the subject. Then with the financial help of Dr Jack & Donna Henke, I was able to buy many of the needed chemicals and supplies. Dr Attila Lénárt graciously provided a room for the lab on the school campus. The repairmen modified the room to meet the unique requirements of the lab. László Simko's parents spent two days working on fixing up and painting the walls. Many students helped clean up the lab after it had been painted. While all of these repairs were taking place I combed the countryside for all of the equipment we would need. From the pharmacy to the hardware store, to the medical supply store to the glassmaker, from the physics department storeroom to the chemistry lab. With the help of Éva Koncz, László Halász and Attila Szabó much of the needed equipment could be brought together from different school storerooms. Those things that couldn't be found within the school or Hungary were sent via post from the US. As of April 7th everything was in place and the plastination lab was up and running.

The first specimen that we plastinated was a pig's tongue. Why a pig's tongue? First of all we had the Varga Katalin Gimnázium dual-language student symposium to prepare for and the time was short, so we had to settle on something small. Secondly one of the presentations for the competition was on taste and taste buds. We are currently working on plastinating more interesting specimens like a pig's heart and a cow's brain.

For those of you who want to know more about plastination.... here are the five basic steps:

Step 1: Fixation – Formalin is used to stop decomposition

Step 2: Washing – Formalin must be washed out of the specimen

Step 3: Dehydration – Water is replaced by acetone

Step 4: Impregnation – Acetone is replaced by liquid silicon

Step 5: Curing – The liquid silicon is hardened

Plastination, originally developed in 1977 by Dr. Gunther von Hagens at the University of Heidelberg in Germany, is an exciting new field that will provide valuable tools for gaining knowledge of animals and the human body. The students and I are looking forward to plastinating all sorts of interesting specimens in the months to come.

Lois Craven:

Plasztinációs laboratórium

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma egyike annak a három középiskolának, amelyek saját plasztinációs laborral rendelkeznek. De mi is az a plasztináció? Egy módszer, mely arra való, hogy állatokat vagy emberi testrészeket tartósítsunk. Amit egyszer plasztináltak az nagyon hosszú ideig tartós marad. A plasztináció során néhány lépésben kicserélik a szövetek víz- és zsírtartalmát egy folyékony szilikonra. Amikor a preparátum telítődik a szilikonnal, meg kell szilárdítani, hogy úgy nézzen ki, mintha műanyagból lenne. A plasztinált preparátumok előnye a formalinban tartottakkal szemben, hogy nem piszkosak, nem rossz szagúak, és hogy minden szögből meg lehet őket vizsgálni.

A laboratórium felszerelése nem volt könnyű dolog. Az egészet dr. Roy Glover, amerikai professzor plasztinációs munkáinak tanulmányozásával kezdtem. Ez után dr. Jack és Donna Henke anyagi támogatásával meg tudtam venni a szükséges vegyszereket és más kellékeket. Dr. Lénárt Attila jóindulatúan biztosított egy termet a laboratórium számára az iskola területén. A szakemberek kismértékben átalakították a termet, hogy az megfeleljen a plasztináció szükségleteinek. Simkó László szülei két napot töltöttek a falak javításával és festésével. A festés után több diák is segített kitakarítani a laboratóriumnak szánt termet. Mialatt ezek a javítások folytak, átfésültem a környéket a szükséges felszerelésért a gyógyszerértől a vasboltig, a gyógyászati segédeszközök boltjától az üvegesig, a fizikaszertártól a kémialborig. Koncz Éva, Halász László és Szabó Attila segítségével a szükséges felszerelés nagy részét össze tudtuk szedni különböző iskolai szertárakból. Azokat a dolgokat, amelyeket nem találtuk meg az iskolában vagy nem tudtuk beszerezni Magyarországon, az Egyesült Államokból küldték el postán. Április 7-ére minden a helyén volt, és a labor működött.

Az első preparátum, amit plasztináltunk, egy sertésnyelv volt. Miért pont ez? Először is azért, mert a Varga Katalin Gimnázium két tannyelvű diákszimpóziumára valami olyannal kellett előállnunk, amit a rövid idő ellenére el tudtunk készíteni. Másodszor pedig azért, mert az egyik beszámoló az izlelőbimbókról szólt.

Most már sokkal érdekesebb preparátumokon dolgozunk, mint például egy sertésszív és egy tehén agya.

Azoknak, akiknek felkeltettem az érdeklődését a téma iránt, íme a plasztináció főbb lépései:

1. **Fixálás:** a formalin megállítja a szövetek romlását
2. **Mosás:** a formalint ki kell mosni a szövetekből
3. **Víztelenítés:** a vizet kicseréljük acetonnal
4. **Telítés:** az acetont kicseréljük folyékony szilikonnal
5. **Száritás:** a folyékony szilikon megkeményedik

A plasztináció, amit dr. Gunther von Hagens, a németországi Heidelberg egyetemének professzora fedezett fel 1971-ben, izgalmas, új terület, ami értékes eszközöket biztosít az állatok és az emberi test jobb megismeréséhez. Az elkövetkező hónapokban szeretnék a diákokkal minél többféle érdekes preparátumot plasztinálni.

*(fordította: Simkó László
11. E)*

Pauljucsák Péter:

Tompa fényel...

Tompa fényel ragyog a maszatos penge.
Áhítatos derengés, halvány, gyenge.
S az idő most megáll.
Míntha szellő lenne
– egy pillanat – úgy vágja át a teret
visítva, nyögve,
s kettészelve omlik szét a félhomány.
A Valami felsajdul, de el is alszik újra.
Álmában átlép a ködfoltos múltba
ellobbant életének megbomlott falán.
Rémisztő talán?
A melegség a fagyoskék pengén megpihen,
s a világ elnyúlik az alvadt vér szagán.
Ekkor a vézna kis kéz végre enged a súlynak.
Zuhannak, csörömpölnek, majd elhalkulnak;
a szív, az agy és az ólom-teher.
mozdulni többé nincs kedvük már,
bénultan, meredten mind a padlón hever.
Az idő egy darabig még elrévedve áll,
s aztán beborít lassan mindent a félhomály.

Sötét árnyak...

Sötét árnyak imbolyognak hajlékonyan,
s légies táncuktól kábulok.
Libegve szöknek a magasba, s nyomomban
sok hangtalan alak tántorog.

Villogó vasfoguk véresen harapja
ártatlan álmaim képzetét,
és csalóka ábrándomból táplálkozva
csúf testet öltve szóródnak szét.

Életem köde takarja szívem ciől
az élet kristálypalotáját,
zilált lelkemből néma sikoly tör elő,
s csak rohan a végtelenen át.

A MINDEN ÉLŐK ÚTJÁN

Búcsú dr. Orbán István tanár úrtól

a sárospataki református temetőben 1999. június 17-én

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának tanári kara, igazgatósága és tanulóifjúsága képviselőjében búcsúzom dr. Orbán István tanár úrtól, sok-sok diáknemzedék hűséges nevelőjétől, a XX. század nagy tanújától, a régi tanárgeneráció egyik utolsó képviselőjétől.

Istennek úgy tetszett, hogy Orbán tanár úr, nem egészen öt év híján, végigélhetett egy egész évszázadot. 1904. április 14-én született Marosvásárhelyen, erdélyi nemesi családban. Gimnáziumi tanulmányait a Marosvásárhelyi Református Kollégiumban végezte az első nagy világegés idején. Mélyen hazafias nevelést kapott mind családjában, mind a híres kollégiumban. Mire leérettségizett, Trianon szétszaggatta a hazát körülötte: Erdély s vele ő is, román fennhatóság alá került. Érettségi vizsgája után egy évet kellett várnia, hogy útlevelet kapjon a román hatóságoktól, hogy egyetemi tanulmányait magyar földön, a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán történelem-földrajz szakon megkezdhesse. Történelem-földrajz szakon, egy katasztrofálisan megcsonkított országban, szétszakított magyar sorsban, de reménykedve a jövőben. Egyetemi tanulmányai során tudásszomjtól vezérelve behatóan foglalkozott a francia nyelvvel és kultúrával, valamint a román nyelvvel. A sikeres tanári alapvizsga letétele után egy tanévet – az Erdélyi Református Egyházkerület ösztöndíjával – Párizsban töltött, a híres Sorbonne Egyetemen, ahol tökéletesítette francia nyelvtudását, és behatóan tanulmányozta a francia kultúrát és Európa történelmét, így készülve válasszott tanári hivatására.

Élményeit, megszerzett tudását – tanárhoz méltóan – igyekezett megosztani másokkal, így született meg első könyve „Magyar diák Párizsban” címmel. Középiskolai tanári oklevelét 1930-ban szerezte meg, s még ugyanezen év júniusában a pataki Kollégium igazgatótanácsa megválasztotta a gimnázium tanárává.

Fiatal tanárként annak a Kisinternátusnak a felügyelője lett, ahová meghalni is tért, 95 évesen. Pataki pályafutása egy teljes kört írt le: a Kisinternátustól a Kisinternátusig.

Egy nagy tekintélyű tanári kar tagjaként oktató-nevelő munkája mellett tudósként is megállta a helyét: történelmi, földrajzi, filozófiai munkássága során 14 önálló művet írt, főként történelemfilozófiai értekezéseket. Doktori disszertációját szülővárosa, Marosvásárhely földrajzáról írta. Több munkájában foglalkozott a Marosvásárhelyi és a Sárospataki Református Kollégiumok közötti történelmi kapcsolatokkal, erről szólt tanári székfoglaló előadása is. Emellett folyóiratokban, újságokban jelentek meg cikkei, fordításai, tudományos értekezései. A kollégiumi „péntek esteken” is rendszeresen tartott előadásokat. Fáradhatatlan volt a tudás megszerzésében és terjesztésében.

A hosszú életkor sok megpróbáltatással is járt: két világháborút élt át. Az elsőben elveszítette szülőföldjét, a másodikban azt a szellemi háttérrel is, ami még megmaradt. Fel sem tudjuk fogni, hogy a háborút követő politikai fordulat egy mélyen nemzeti érzelmű történelemtanárnak mekkora traumát okozott. Más kellett volna tanítania, mint ami a meggyőződése, hite volt. Ő nem ezt tette: az előírt tananyaghoz fűzött magyarázatai az igazság megértését szolgálták. Ami a hivatalos tankönyvekben volt, azt kellett mondani a vizsgán, amit hozzáfűzött, az volt a valóság.

Dr. Orbán István széles látókörű tudós ember volt. Memóriája rengeteg adatot, ismeretet tárolt; amit egyszer megtudott, nem felejtette el. Memóriasejtjeit méh módjára megállás nélkül töltötte, csak töltötte. Szaktárgyain kívül tanított művészettörténetet, gazdasági és társadalmi ismereteket, természetrajzot, magyar- és világirodalmat, francia nyelvet. Éveken át tanárelnöke volt a gimnázium Erdélyi János Önképző Körének, tagja volt a Magyar Földrajzi Társaságnak, a Magyar Történelmi Társulatnak, a zempléni Fáy András Társaságnak. A Tudományos Ismeretterjesztő Társaság munkatársaként több száz történelmi, művészettörténeti, irodalmi, zenetörténeti és politikatörténeti témájú előadást tartott, felhasználva azt a sok színes élményt is, amelyet Ausztriában, Csehszlovákiában, Fran-

ciaországban, Olaszországban, Angliában, Spanyolországban, Lengyelországban és a Benelux államokban tett utazásai során szerzett.

36 éves aktív tanári szolgálat után sem tudott pihenni. A Nagykönyvtár, a Városi Könyvtár olvasótermeiben töltötte napjai nagy részét, ha kellett, idegenvezető volt.

Szelleme friss volt az utolsó percig. Hite szilárd és rendíthetetlen mindvégig. Tartalmas, gazdag életet élt, s gazdagított másokat, tanítványait, kollégáit, mindenkit.

Két hónappal ezelőtt 95. születésnapját ünnepelhettük. Istentől gazdag adományt kapott: tartalmas, szolgálni tudó életet, egészséget, szeretetet, türeklépességet.

Élete utolsó órájában hazavágyott, utolsó útja Isten felé vezetett, a pataki templomba, s onnan a kezdethez, a Kisinternátushoz, ott emelte magához az Úr. Az örök hazában, kívánjuk, nyugodjon békében!

Dr. Derda István

Búcsú dr. Fenyvesi András tanár úrtól

Gimnáziumunk gyászol. A fekete zászló az iskola épületén dr. Fenyvesi András tanár úr emléket idézi immár 6 napja. Itt a ravatal mellett pedig szinte hitetlenkedve állunk, alig fogjuk fel, hogy tanárunk, kollégánk, barátunk már nem jön többet közénk, nem lépi át soha az alma mater küszöbét.

Két éve még tanított, nyugdíjasként is vállalta a munkát, mert szenvedélyesen szerette a gimnáziumot, a fiatal életet, a magyar nyelvet és irodalmat, a franciát és a történelmet.

Jött, hogy adhasson abból a temérdek tudásból, amit évtizedek alatt elsajátított, jött, hogy példát mutasson szerénységéből és emberi tisztességéből, amivel megszerette magát diákokkal, felnőttekkel egyaránt.

Intelligenciájával, széles körű tudásával méltó képviselője volt annak a nagy tanári tudós generációnak, amelynek tagjai itt várják, hiszen közöttük lel végső nyugalomra.

Szombattól minden múlt időben hangzik, ami róla szól. Köztünk élt, beszélgetett velünk, tanított minket, bölcs tanácsot adott, ha kértünk, példát mutatott minden tekintetben.

Sose felejttem el az utolsó óráját, amit meglátogattam. Mikes Kelemen tanította, de azon az órán nem csupán a tananyag tényei hangzottak el: meglevenedett a bujdosók élete, a haza utáni vágyódás keserősége, a történelem, a helytállás és tisztesség, megszólalt a tárogató.

S nemcsak a száj beszélt, hanem a szív is, nyugodt, halk mégis színes előadásban, s az osztály áhítatos csöndje engem is visszaröpített a diákevek idejére.

Nem felejttem kedves, bölcs mosolyát! De sokszor láhattuk, s nyerhettünk belőle biztatást, bátorítást.

Milyen tévedhetetlenül ismerte föl diákjaiban a tálumot, s tudta elhithetni velük, hogy sokra hivatottak. Különös szeretettel figyelt a kis falusi gyerekekre, talán azért is, mert maga is egyszerű családból nőtt ki, hogy aztán tudós tanárként történelemből doktori fokozatot szerezzen.

S micsoda diákszínházat szervezett! Magyar és világirodalmi remekműveket vitt színpadra tanítványaival. Az előadások a Háború és békétől az Egérfogóig vagy a Zrínyiről szóló drámáig a gimnáziumi élet nagy eseményei voltak mindig.

Felejthetetlen ajándékok, emlékek, amelyeket Fenyvesi András tanár úrtól kaptunk, akik magunk között egyszerűen Fenyőnek szólítottuk, de ebben a becéző megszólításban ott volt minden elismerésünk, szeretetünk...

Nekünk, akik ismertük, szerettük, tiszteltük, kollégaként, barátként, tanárként továbbra is mesél-

ni fog: az embersűrűs gigászi vadonról, Párizsról, az irodalom kiválóságairól a könyvein keresztül, tanítványairól, gyermekeiről: egy teljes, tartalmas, boldog életről, ami neki megadatott.

S a legfontosabbról: szemérmes ember lévén nem kérkedett, de bizonyosságot tett egyszer a hitéről, arról, ahogy „csöndesen és váratlanul átölelte Isten.”

Ahogy tanította is magyarórán:

Megűzeték s nem nyugszom addig,

Míg hitedet meg nem nyerem ...

Meghajlok szent Színed előtt

Akarom, hogy hited akarjam.

Most fáj búcsúzni, mert dr. Fenyvesi András élete is egyszeri és megismételhetetlen élet volt.

Mégis békességgel szívünkben köszöntünk el, mert hitünk szerint találkozni fogunk ott, ahol szín-
ről színre látunk majd. Tanár úr! Bandi bátyám! A Sárospataki Református Gimnázium tanárai, diák-
jai, dolgozói s minden hajdani tanítványod nevében búcsúzom szeretettel és kegyelettel a boldog ta-
lálkozás reményében.

Isten Veled! Viszontlátásra!

Dr. Lénárt Attila

Búcsúzás Tárczy Csabánétól

(1945-2000)

Lévai Enikő (12. E) rajza

A búcsúzás torokszorításából, a ravatalozó félhomályából egy kép villan elém. A gyümölcs és a virág képe. Nem az a cél, hogy leveleket és virágokat hozzunk. Szépek a virágok, de gyümölcsre van szükség!

Tárczy Csabáné Gabi olyan hivatást választott, amit nem lehet számokkal mérni, nem lehet teljesítménymutatókkal értékelni. Sokszor a gyümölcs is nehezen látható. Az ő életének csodája az a titok, hogy hány lány őriz lelkében egy beszélgetést, mosolyt, tanácsot, feddést, emléket... Hányan hajtogatják szekrényeikben a ruháikat úgy, ahogy Gabi nénitől tanulták... Nyilván a szigor és a rend betartása nem volt népszerű feladat, de gyümölcstermést hozó... Gabi tette a feladatát, tette a dolgát napról napra.

Az intézménynél eltöltött 24 év a hűségről, a gyermekszeretről, a kötelességtudásról beszélt. A volt diákok mesélték, hogy amikor mozgásában már korlátozva volt, odaültette maga mellé őket, és kérte, hogy meséljenek, Kölcsonösség volt ebben a kapcsolatban, az egymásra figyelés, egymást szerető gyümölcserlelés.

Gabi világa a sok-sok lány volt, akit a Zrínyi és az Erdélyi Internátusban, majd a Bertalan házban és végül a Rákóczi Internátusban nevelt.

Az emlékszilánkok, a szeretet, az élet apró emlékei, amelyeket akár a neveltjei, akár mi, kollégái őrzünk, már nem gyarapodhatnak. Gabi vágyódott a megérkezésre. Ez enyhíti a búcsúzás fájdalmát. Jó tudni azt is, hogy az V. Móz. 31:8 szerint:

„Maga az Úr megy előtted, ő lesz veled. Nem hagy el téged és nem marad el tőled.”

Ebben a reménységben köszöntünk el.

Örsi Anikó

Búcsú Bolvári Péter tanár úrtól

a sárospataki református templomban 2000. április 8-án

Vannak hírek, amelyeket hallunk, de nem tudunk felfogni, nem értünk meg. Március 31-én este 8 óra tájban értesültem arról, hogy barátunk, iskolatársunk, kollégánk Bolvári Péter életének 51. évében elindult a minden élők útján.

Tudtuk, hogy betegsége súlyos, de az ember, a remélő, mindig bizakodik. A tények ellenére is bizakodtunk, hogy még sokáig közöttünk lesz majd. Amikor az értesítés elhangzott, az értelem felfogta, de a szív nem... Most is úgy állunk itt, mint akik várják, hátha megszólal valaki. Ugye, csak félreértés volt. A hír nem igaz! A döbbenet, torokszorító valóság szembesíti az élőket önmagukkal, s kérdéseket indít útra. Miérttek sorakoznak! Aztán beletörődünk a megváltozhatatlanba, elfogadjuk azt.

Köztünk volt szinte az utolsó pillanatig. Az utolsó héten is dolgozott. Az élete volt a munka, a tornaterem, a diákság. Súlyos műtétek után, amint tehetette, jött szeretett iskolájába, ahol életének több mint felét töltötte. Jó volt látni a bizakodását, hitét abban, hogy rövidesen teljes értékű munkát végezhet majd!

Amikor a nagy műtetre készült, azzal köszöntünk el egymástól: viszi magával a Bibliát. Nekem hosszú levelet írt a műtét után. Azt írta: a Biblia volt a legnagyobb támasza, és a kollégák, barátok szeretete, érdeklődése, törődése. Később egy bensőséges beszélgetésben azt is megjegyezte: el szeretné mondani mindenkinek, hogy másként kellene élnünk. Ő, aki nagyon szerette az életet, azt adta utolsó üzenetként: az Élet a legnagyobb ajándék, és mi tékozló módon elpazaroljuk, nem tiszteljük, nem szeretjük egymást igazán. Ő megértette szenvedésében az igazságot. Tudom, nem véletlenül mesélte el nekem.

Nehéz elképzelni, hogy nem jelenik meg többet reggelenként válltáskájával az oldalán a tanáriban vagy a tornateremben, hogy nem mesél a rá annyira jellemző lelkesedéssel élményeiről, munkájáról, terveiről, hogy nem jön a szerdai tanári focira, s ünnepi alkalmak ha lesznek, nem főz a barátoknak a nagy bográcsban utánozhatatlanul finom pörköltet. Hihetetlen, hogy ami hozzá kapcsolódik vagy róla szól – csibészes, kislíus mosolya, derüs nyitott egyénisége közvetlensége, természetessége –, az mind a múlt idő, s az emlékezés képemőjén idéződik majd fel a múlt péntek óta.

Most új napok jönnek. Közeledik a július. Diákjaink idén nem ülnek hajóba, hogy Szegedig evezzenek az ő vezetésével. A csónakház, a stég üres lesz Péter, tanár úr nélkül. A Bodrog, aztán a Tisza sodorja, viszi majd utolsó útjára. Egészen a tengerig, amíg meg nem érkezik, az utolsó állomásra, végső otthonába.

Bolvári Péter 1949. július 15-én született Nyíregyházán református lelkészi ill. kántortanítói családból. Általános iskolába Sárospatakon járt, s 1964-től a híres alma mater, a Rákóczi Gimnázium tanulója lett. Sikeres érettségi vizsga, majd egyéves katonai szolgálat után a budapesti Testnevelési Főiskola hallgatójaként folytatott tanulmányokat. Mindene volt a testnevelés, a sport. A diplomaszerezést követően 1973. augusztus 16-tól megszakítás nélkül – élete végéig gimnáziumunkban dolgozott. Nem is vágyott soha máshová, pedig többször lett volna lehetősége a váltásra. Itt érezte magát otthon. Ide kötötték gyökerei eltéphetetlen szálakkal. Jóban, rosszban hűségesen kitartott nevelőiskolája mellett.

Munkája elismeréseként kitüntetések is kapott: 1982-ben az OTSH dicséret oklevelét, 1990-ben Miniszteri Dicséretet, 1998 márciusában a Magyar Köztársaság Ezüst Érdemkeresztjét. Örült, de nem kérkedett a díjakkal.

A munkájának és a családjának élt, sokat tett azért, hogy tanítványainak létszükségletévé váljon a mozgás, a sport.

Azt mondják, nincs pótolhatatlan ember. Ez nem igaz! Azt a helyet, amit elfoglalt, senki nem tudja úgy betölteni, mint ő. Azt a hangot, azt a barátságot, tudást, amit tőle hallottunk, tapasztaltunk, úgy mint ő, már senki nem fogja felénk sugározni.

Emlékét szeretettel őrizzük majd. Mi hisszük: a mostani búcsúzás csak a földi létben jelent elválást.

Ézsaiás könyvében így szól hozzánk az ígélet: „Megvigasztalok minden gyászolót, hogy azokra, akik Siont gyászolják, díszet adjak a hamu helyett, öröm kenetét a gyász helyett, dicsőség palástját a csüggedt lélek helyett, hogy igazság fáinak hívják őket, az úr palántáinak, az ő dicsőségére.”

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziumának tanárai, diáksága és valamennyi dolgozója nevében a költő szavaival búcsúzom:

A lélek, mikor búcsúzva bontja szárnyait, visz magával a földből valamit.

Eszmét, melyet világra ő hozott, virágot, melyet ő virágoztatott.

S amikor, Uram, hozzád érkezem, könnyű kezem miatt szégyenkezem.

A választottakból csak egy maradt, az, melyben elfogtam egy sugarad.

Az, amelyikben elmondtam neked, hogy szerettem drága földedet.

S szólok: Csak ennyit hoztam. Ó, Uram, ne ítélj meg nagyon szigorúan.

Dr. Lénárt Attila

Búcsú dr. Maller Sándortól

2001. február 21-én

Tisztelt gyászoló Család! Végtisztességtévő Gyülekezet!

A Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, a Sárospataki Református Egyházközség és sok ezer diáktársam nevében veszek végső búcsút dr. Maller Sándor tanár úrtól.

Ismét szegényebb lett a Sárospataki Református Kollégium egy olyan nyugdíjas tanárával, aki nem egy volt a sok közül, mert igazi egyéniségnek számított. Egyéniség volt az oktatásban és egyéniség volt a nevelésben. Egyénisége mindig követendő példát állított elénk minden területen megnyilvánuló igényességével. Igényességének mércéjét mindig magasra állította mind önmagának, mind munkatársainak, mind a diákságnak. Igényességét tükrözi az a tény is, hogy levelezést folytatott Németh Lászlóval azért, hogy Sárospatakra kerüljön tanárnak. Ezt a gimnáziumi oktatás színvonalának emelése érdekében tette. Vagy amikor a Kossuthban volt igazgató, minden héten más-más asztal tagsága került az ún. főasztalhoz, mert feleségével együtt az ifjúsággal étkezett. Ott gyakorolhattuk az udvariasságot, a mértékletességet, a kultúrált étkezést. Bevallom, mi, az állandóan éhes diákok akkor nem túlzottan örültünk ennek az intézkedésnek.

Rendkívül következetes volt. Tudtuk, hogy ha egy adott helyzetben tanúsított magatartásunkat meg akarja változtatni, először mindig egy diák tisztviselővel üzent. Ha ennek nem volt foganatja, másodszor már személyesen jött.

Tekintélyét jelentős mértékben növelte az a tény, hogy igazat adott a tanárral szemben is a diáknak, ha ő ennek látta a jogosságát. Egyszer egy velem történt esetet mondtam el neki, hozzátéve, hogy szerintem ez nem volt igazságos eljárás. Maller igazgató úr csak ennyit mondott: „Rendben van, öregem, el van intézve!” Nem volt utána szembesítés, nem voltak keresztkérdések. Bár a felügyelő tanár szilencium alatt beírt, vasárnap nem szerepelt a nevem a büntetettek névsorában.

Soha nem volt hangosan „magyarkodó” típus, de nemzeti érzelmeit adott esetekben kinyilvánította. 1949-ben (veszélyes időszak volt!) valamilyen politikai ünnepre készülve dekoráltuk az interná-

tust, mert akkor az ablakokat is fel kellett díszíteni. Miután végignézte, ennyit mondott: „Uraim, te-
gyünk már ki piros-fehér-zöld zászlókat is, hiszen elsősorban magyarok vagyunk!”

Nagyon szerette a sportot. Nem hiszem, hogy sok olyan sportág létezik, amit legalább ki ne pró-
bált volna. Még ma is van olyan sporteredménye, melyet diákként ért el, és eddig még nem döntöt-
ték meg. Amikor igazgatóm volt, talán a tenisz állt hozzá legközelebb. Ha ilyen öltözékben lement a
pályára, diáktársaimmal megállapítottuk, hogy alkatát és küllemét sok hollywoodi filmsztár megiri-
gyelhetné.

A sport iránti vonzalmát talán az is bizonyítja, hogy feleségével angol tolmács volt a londoni
olimpián. Erre mi, akkori diákok nagyon büszkék voltunk.

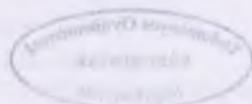
A gimnázium államosítása után eltávozott Patakról, de magas szintű általános műveltsége nem
hétköznapi pozíciók vállalását tette számára lehetővé. Ezért lehetett az Országos Széchényi Könyv-
tár igazgatója vagy az UNESCO első magyarországi főtítkára. Ezek a tények ma is büszkeséggel töl-
tenek el bennünket, patakiakat!

Patakkal soha nem szakadt meg a kapcsolata. Gyakran megfordult itt találkozókon vagy előadó-
ként vagy érettség elnökként.

Még internátusigazgatóként minden tanulószoba falára kitűzött egy szabályzatot, melynek első
mondata így hangzott: „A szilencium latin szó, magyarul csendet jelent.” Számára bekövetkezett az
„örök szilencium”, de tanítványai szívében tovább él emléke. Egykori diáktársaim nevében is meg-
köszönöm az értünk végzett munkáját. Megköszönöm, hogy szavakkal is és példamutató életével is
erősítette bennünk azt a meggyőződést, melyet Luther Márton éneke így fogalmazott meg: „Erős vá-
runk nekünk az Isten!”

Nyugodj békében!

Sipos István

Búcsú Tapa Andrásnéról

2001. június 16-án

Gyászoló Gyülekezet! Kedves Hozzátartozók!

A Református Kollégium homlokzatán ismét szomorúan lobog a fekete zászló.

Ismét üzen kollégáknak, diákoknak, a patakiaknak, hogy hazaköltözött közülünk egy tanár, aki munkás élete minden percét Sárospatakon töltötte, s a kollégium öreg falain belül a fiatalok között tanított: Tapa Andrásné Daczi Etelka.

A tanárnő, aki 1953-tól, a magyar-történelem szakos középiskolai tanári diploma megszerzésétől kezdve nyugdíjba vonulásáig iskolánk tanára volt.

Tanította szeretett tantárgyait, az irodalmat és történelmet; nagy szakmai tudással, egyszerű eszközzel, csendes szóval, de igen igényesen, – tudást adva, jellemet formálva, mély lelki empátiával, lelkiismeretesen, kötelességtudóan.

Nagy felelősségtudattal és lankadatlan igyekezettel dolgozott beosztott tanárként, munkaközösség-vezetőként, osztályfőnökként.

Amikor a szükség úgy hozta, évekig internátusi nevelőtanárként tevékenykedett. Akkor a fiatal életek nevelését végezte, kedves, szerény egyéniségét és szívét adva a munka mellé; majd 1966-tól hosszú évekig az iskola könyvtárának modernizálását, bővítését végezte iskolai könyvtárosként a töle megszokott pontossággal, lelkiismeretességgel.

Jó két hete a vasárnapi istentisztelet után még boldogan mondta, hogy alig várja június 15-16-át, amikor érettségi elnökként a gimnáziumba érkezik volt egyetemi évfolyamtársa, kedves barátja, akit hosszú évek óta nem látott...

Az érettségi vizsga most is zajlik, de a találkozásra ebben az életben már nem kerülhet sor. Tanárnő elment a minden élők útján, s akik még itt maradtak, már csak felidézni tudják hangját, tekintetét, kedves mosolyát, csak emlékezni fognak rá. Kollégák, akik valóban szerették, tisztelték, elismerték őt; volt tanítványok, akiknek minden bizonnyal könnyet csal szemükbe a halálhír.

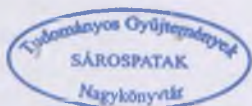
A fájdalom, a hiány érzése munkál most bennünk, keressük a vigaszt, bár nagyon nehéz. De ahogyan a költő írta; két dolog vigasztalhat bennünket. Az egyik: az ember, amikor meghal, olyan, mint a mag a hó alatt, a tavasz a rendeltetés hitét, az új életek feltámadását ígéri; a másik: az Uristen által kijelölt feladatok, az általa megáldott tartalmas élet időtartama nem az emberi időmérték szerint törtenek. Isten kegyelméből keresztyén hitünk bizonyossága adjon erőt és vigasztalást a feltámadás ígéjével:

„Ha Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a ti hitetek, még bűneitekben vagytok.

Ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsengejük lett azoknak, akik elaluvának.”

A református gimnázium tantestülete szeretettel megőrzi Tapa Andrásné tanárnő emlékét.

Dr. Lénárt Attila
igazgató

Tartalomjegyzék

Köszöntő (dr. Lénárt Attila)	3
Iskolánk története (dr. Derda István)	5
OKTATÓ-NEVELŐ MUNKA	11
Hit-és erkölestan, tanítás és nevelés (Victor István)	12
A magyartanári munkaközösség (Ureczky Andrásné)	13
A történelem és földrajz munkaközösség munkájáról (Páldi Ildikó)	16
Portré Szathmári Sándor tanár úrról (dr. Lénárt Attila)	19
Az angol nyelv tanítása gimnáziumunkban (dr. Derda István)	20
Az idegen nyelvek (francia, latin, német nyelv) oktatása a 2000/2001. tanévben (Szathmári Sándorné)	21
Nyelvvizsgák összesítése (Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó)	23
Áttekintés a matematika-fizika-számítástechnika munkaközösség munkájáról (Bódi Géza)	23
A biológia és kémia munkaközösségről a 2000/2001. tanévben (Konecz Éva)	25
Portré Sipos István tanár úrról (Konecz Éva)	26
Testnevelő tanárok munkaközössége (Szűcs Mihály)	27
Képek az internátusokból (Örsi Anikó)	29
A sárospataki református gimnázium könyvtára a millennium évében (Bódi Gézáné)	30
A diákönkormányzat tevékenysége (Máté Edina)	32
Versenyeredmények (Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó)	33
Alapítványok az iskola tanulóinak támogatására (dr. Erdei Pálné)	45
Pannónia Keresztény Oktatási Csereprogram (Lois Craven)	46
A 2000/2001. tanév naptára (Szatmáriné Tóth-Pál Ildikó)	48
A 2000/2001. tanév tanulói (dr. Erdei Pálné)	51
A gimnázium tantestülete 1998-2001. (dr. Erdei Pálné)	65
„BODROG PARTJÁN VAN EGY VÁROS, ÉN IS LAKTAM BENNE”	69
Ballagási beszéd 2001-ben (dr. Lénárt Attila)	70
Az 1998/1999. tanév végzősei (dr. Erdei Pálné)	73
Érettségi vizsgák 1999-ben (dr. Erdei Pálné)	74
Az 1999/2000. tanév végzősei (dr. Erdei Pálné)	76
Érettségi vizsgák 2000-ben (dr. Erdei Pálné)	77
A 2000/2001. tanév végzősei (dr. Erdei Pálné)	79
Érettségi vizsgák 2001-ben (dr. Erdei Pálné)	80
ALKOTÓ DIÁKOK, ALKOTÓ TANÁROK	89
Gergely Tamás: József Attila Óda című versének elemzése (érettségi dolgozat, 2000.)	90
Sivák Emőke: A természet mint ihletforrás a 18-19. századi magyar lírában (érettségi dolgozat, 2001.)	92
Diákszínhátság	93
Ungi Viktória: „Áldott inség: magyar élet” Magyarságonról Ady olvasása közben (iskolai dolgozat)	98
Képek a gimnázium kórusának életéből (Sebők Anikó, Sohajda Béla, Györi Zsófia)	100

Hugo Loetscher: Aranyhalak, macskák, a kutya és a békák és végül a gólyák (Fordította: Horváth Tímea)	103
Ureczky Andrásné: Szépirodalmi művek befogadásának és értelmezésének vizsgálata gimnazisták körében	105
Jean-Marie Leclézio: Lángoló szív és más románcok (Fordította: Mátyás László)	108
Szeretet (műfordítás) Fordította Fehér István	109
Harsányi Csaba: Csillag lettem, Tavasz (versek)	110
Barzsó Tibor: Életre szóló kötelékek (esszé, házi dolgozat)	111
Sinkó István: 125 éve született Klebelsberg Kuno	113
Lois Elaine Craven: Plastination Laboratory	116
Lois Elaine Craven: A plasztinációs laboratórium. Fordította: Simkó László)	117
Pauljucsák Péter: Tompa fénnyel, Sötét árnyak	118
A MINDEN ÉLŐK ÚTJÁN...	119
Búcsú Orbán István tanár úrtól (dr. Derda István)	120
Búcsú dr. Fenyvesi András tanár úrtól (dr. Lénárt Attila)	121
Búcsú Tárczy Csabáné tanárnőtől (Örsi Anikó)	122
Búcsú Bolvári Péter tanár úrtól (dr. Lénárt Attila)	123
Búcsú Maller Sándor tanár úrtól (Sipos István)	124
Búcsú Tapa Andrásné tanárnőtől (Dr. Lénárt Attila)	126

APOC³SAL
CAP³XXXVII
VER⁶7 VER⁴

TUNC DICENT INTER
GENTES. MAGNIFICAVIT
DOMINUS FACERE CUM EIS.